

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

ΙΑΝΘΩΝ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΥ.

ΤΗΣ ΠΡΟΟΥΜΩ· ΞΥΝΔΡΟΜΗΣ· ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΕΤΟΣ Γ΄

ΦΥΛΛ. Ε΄

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Τὰ ἐν Παρισίοις δεσμοτήρια (συνέχεια) ὑπὸ Π. Κε-
ταιδάτη.—Αἱ δύο ἀδελφαί, (συνέχεια) ὑπὸ Babby.—
Περὶ τροφῆς καὶ πότου, παρ ἀρχαίοις (συνέχεια καὶ
τέλος) ὑπὸ Β. Γ. Βυβούλκα.—Προσθήκη εἰς τὰ περὶ
Εδγάρδου Κυϊνέτου, ὑπὸ Κ. Πώπ.—Οἱ εἰχμάλωτοι τοῦ
Θεοδώρου (συνέχεια).—Βικωνάξιομιμητος, ὑπὸ J. Pe-
tit-Sein.—Τέχνησμα τοῦ Σουλτάνου Ἀβδουλ-Μεδζίτ.—
ΜΥΡΙΑΝΘΕΜΟΝ.—ΠΟΙΗΣΕΙΣ. Τῆ Σκιᾶ τῆς Μητρός
μου, ὑπὸ Σπυρ. Τζανότη.—Ἡ Δόρα, ὑπὸ Δ. Ἡλιακο-
πούλου.—ΔΡΑΜΑ. Λουκρητία Μαρία Λάβιδων, μετὰ
φρασὶς Γ. Κ. Σφήκε.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η·ΑΥΓΗ»

Ν. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ

(Ὅπισθεν τοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Πάντων)

1877

Ο ἡμέτερος φίλος κ. Α. Μαρτζώκης κατ' αὐτὰς ἐξέδοτο ἀγγελίαν, ἀγγέλλει τὴν ἐκδοσὶν διαφόρων αὐτοῦ ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον «Νυχτὸς Λουδα». Περιττὴν κρίνομεν πᾶσαν σύστασιν περὶ τοῦ νεαροῦ καὶ φιλότατου ποιητοῦ, ἀφοῦ τὸ ὄνομα αὐτοῦ πολλάκις μετ' ἐπαίνων ἐμνημόνευσαν φοροὶ ἐφημερίδες τῆς τε πρωτεύουσας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν. Χάριν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀναγνωστῶν καταχωρίζομεν τὴν γλαφυρὰν καὶ εὐφάνταστον ἀγγελίαν, εἰδοποιούντες συνάμα αὐτοὺς ὅτι συνδρομηταὶ ἐγγράφονται καὶ παρ' ἡμῖν. Ἐπὶ ἡ ἀγγελία.

Οἱ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ τῶν ἀνθῶν φίλοι θ' ἀπάντησαν θεθαίως πολλὰς εἰς διαφόρους εὐανθεῖς καὶ μυροβόλους γλάστρας ἐν τῷ μέσῳ ἀειθαλῶν εὐόσμων ἀνθυλλίων, πτωχὰ τινὰ, πλὴν δακρυβρέκτα «λουλούδια», ἅτινα ἡ εὐμένεια τῶν ἀνθολόγων συνείθιζε νὰ ἐμφυτεύῃ μεταξὺ τῶν ῥόδων καὶ τῶν ἡδ' ἀγαθότης τῶν ἀνθοφίλων νὰ συγχωρῇ τὴν μετ' ἐκείνων ἀνάμιξίν των.

Ἀπὸ τῶν ἐπιεικῶν καὶ εὐγενῶν τούτων ψυχῶν ἐξαιτούμενος σήμερον τὸ μα, ὅπως τὰ ταπεινὰ καὶ δισπαρμένα ταῦτα λουλούδια, σὺν ἄλλοις, εἰς μικρὰν δέσμην συνενώσω, ἕνα μόνον ἐπιδιώκω φιλόδοξον σκοπὸν· νὰ ἀναρτήσῃ ταύτην ἀφ' ἐνὸς Σταυροῦ, καὶ οὕτω σπεύσω νὰ ἐναποθέσω ἐλσχιστον φόρον στή γῆς καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῦ σκληροῦ καὶ ἀγαπητοῦ ἐκείνου τάφου, ἀνοροχῆτος, οἶμοι! προχθές, ἵν' ἀποκρύψῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὅ,τι κατεῖχον ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ προσφιλές, ὅ,τι κατέχω σήμερον ἅγιον!
Ἐν Ζακύνθῳ, 24 Ὀκτωβρίου 1877.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ.

Ἰπὸ τὸν τίτλον «**DOWNING STREET**» ἀπὸ τὴν ἀ. Ἰανουαρίου 1877 προτίθεμαι τὴν ἐκδοσὶν ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδας, πολιτικῆς, ἐμπορικῆς καὶ λογικῆς εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ἐπικαλοῦμαι δὲ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀπαταροῦ Ἑλλήνων πρὸς εὐδωπιὸν τοῦ ἔργου τούτου, ὅπερ εἰμὶ βέβαιος δύναται ἀποβῆ λυσιτελέστατον τῇ φιλότατῃ Πατρίδι.

Διακεκριμένοι φιλέλληνες καὶ μεγάρημοι ἐφημεριδογράφοι θέλουν καταχωρίζει εἰς τὰς στήλας τοῦ ἡμετέρου φύλλου, σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ διακρίσις τῆς κοινῆς γνώμης περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑῶν Εὐρώπην σπουδαίων ζητημάτων καὶ ἡ προσπάσις τῶν ἀναμφιλέκτων δικαίων τῆς Ἑλλάδος.

Καθ' ὅσον ἀφροῦ τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν ἡ ἐφημερίς ἡμῶν ἐστὶ φιλελευθέρων ἀρχῶν καὶ δὴ διαπύσιος συνήγορος τῶν ὑπὸ τοῦ μεγάλου φιλέλληνα Γλάδστωνος διακεχαραγμένων πολιτικῶν ἀρχῶν.

Εἰς τὰς στήλας ἡμῶν εὐχαρίστως θέλομεν καταχωρίζει ἄρθρα ἀποστέλλόμενα πρὸς τὴν διεύθυνσιν καὶ ἀφορῶντα τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα, τῶν ὁποίων ἀπὸ λως καὶ ἀναδεχόμεθα τὴν μετάφρασιν.

Τὸ φύλλον ἡμῶν θέλει ἀνταλλάττεσθαι πρὸς πᾶν Περιοδικὸν Σύγγραμμα καὶ πᾶσαν ἐφημερίδα ἐντὸς καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος, ὧν ἀντίτυπον στέλλεται πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐλεύθερον ταχυδρ. τελῶν.

Εἰδοποιήσεις καταχωρισθήσονται εἰς ἐπὶ τούτῳ στήλας ἀντὶ εὐτελεστάτης πληρωμῆς.

Τιμὴ ετησίας συνδρομῆς Λ. 4. 10, θ.

Αἱ ἀφορῶσαι τὸ φύλλον ἐπιστολαὶ δεόν νὰ ᾄων ἀπηλλαγμέναι ταχυδρ. τελῶν καὶ νὰ ἐπιγράφονται

To the Editor of the «**Downing Street**» Caxton House, Paternoster Square, LONDON. E. C.

Ὁ ἐκδότης. **ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΛΟΒΕΡΔΟΣ**

Συνδρομητικὴ ἐγγράφονται ἐνταῦθα παρ' ἡμῖν.

ΖΑΚΥΝΟΙΟΣ

ΔΙΑΝΘΩΝ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1877.

ΦΥΛΑ. ΚΘ'.

ΤΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΔΕΣΜΩΤΗΡΙΑ

ΥΠΟ ΤΗΝ

ΔΕΣΠΟΤΕΙΑΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

(Συνέχεια, ἔρα φυλ. ΚΗ')

Τέλος μετὰ δισταγμοῦ, ὧν τὸ μέλλον θὰ δυνηθῇ ἴσως ν' ἀνιχνεύσῃ τὴν ἀπόρρητον ἀρομῆν, ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ. Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 17ης Μαρτίου, οἱ ὄπλαρχηγοὶ συνηθροίσθησαν ἐν τῷ Louvre παρὰ τῷ στρατηγῷ Vinoy, φρουράρχῳ τῶν Παρισίων, ἐκεῖ δὲ τοῖς διεκοινώθησαν τὰ στρατιωτικὰ σχέδια, ἅπερ οὗτοι ὤφειλον νὰ ἐπιτελέσωσι τὴν πρῶταν τῆς ἐπιούσης. Πολλοὶ διεμαρτυρήθησαν, παρέστησαν τὸ δυσπειθὲς νεῦμα τῶν στρατευμάτων των, καὶ δὲν ἀπέκρυψαν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως τοῖς ἐφαίνετο ἀμφίβολον. Τὴν φορὰν ταύτην, ἡ διαταγὴ ἦτο ῥητὴ αἱ ἀντιλογίαι εἰσηγήσαν καὶ ἕκαστος προητοιμάσθη ὅπως ὑπακούσῃ. Ἄπαντες γινώσκουσι τὸ ἀπαίσιν ἐκεῖνο ἐγχείρημα, οὗ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπερηκόντισεν ὅλους τοὺς φόβους τῶν συντηρητικῶν καὶ ὅλας τὰς ἐλπίδας τῶν ἐπαναστατῶν. Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις ἡ ἔκβασις τῶν ἐνεργειῶν ἐκείνων· στρατολογία μαχητῶν λίαν ἱπόπτων, ἐν οἷς τοῦ 88ου τῆς γραμμῆς· βραδύτης περὶ τὴν ἀποστολὴν ζυωρίδων· πρώτη ἐπιτυχία, ἣν ἀμέσως διεδέχθη ἡ διασκόρπισις τῶν στρατιωτῶν, πνιγομένων ἐν μέσῳ τῶν

κυμάτων πληθυσμοῦ, οὗ δὲν ἠδυνήθησαν δεόντως νὰ δεσπύσωσι· δολοφονία τῶν στρατηγῶν Lecomte καὶ Clément Thomas φονευθέντων ἐν Montmartre, ὁδῶ Rosiers, ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν ἣ τὸ κεντρικὸν κομητάτον συχνάκις συνῆλθε. Περὶ τὴν μεσημβρίαν οὐδεμίαν ἐλπίδα πλέον ὑφίστατο· ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὀλοσχερῶς ἀπώλετο. Ὁ Κ. Θιέρσος, ἐνθυμούμενος ὅτι ὁ στρατάρχης Windischgrätz ἀνέκτησε τὴν Βιέννην διὰ τῆς βίας κατὰ τὸ 1848, ἀφοῦ πρῶτον ἐξεδιώχθη τῆς πόλεως, διεβίβασε διαταγὰς εἰς ὅλα τὰ διοικητικὰ σώματα ὅπως συσπειρωθῶσιν ἐν Βερσαλλίαις, ὅπου διαρκῶς ἐμελλε νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἡ κυβέρνησις. Καὶ αὐτὸς οὗτος μετέβη ἐκεῖ, ἀφοῦ πρῶτον διέταξε τὴν ἐκκένωσιν τῶν πρὸς νότον φρουριῶν καὶ τὴν ἐν Βερσαλλίαις συγκέντρωσιν τῆς μεραρχίας τοῦ Daudel, τοῦθ' ὅπερ προῦπέθετε τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ Mont Valérien. Ἡ προφορικὴ αὕτη διαταγὴ ἐπανελήφθη καὶ ἐγράφη παρὰ τοῦ ἰδίου καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος διέβαινε τὴν γέφυραν τῆς Sèvres. Ἡ διοικητικὴ ὑποχώρησις ἐγένετο ταχύτατα· τὴν ἐσπέραν ὅλα τὰ γραφεῖα, ἀμοιροῦντα τῶν διευθυντῶν αὐτῶν, εἶχον ἀναστατωθῆ· οἱ Παρίσιοι, ἄνευ ἀστυνομίας, ἄνευ στρατοῦ, ἄνευ κυβερνήσεως, ἀρήθησαν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς συμμορίας τῶν τροπαιοῦχων στρασιαστῶν.

Ἐὰν ὁ Κύρ. Θιέρσος ἐξεπλάγη ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ του, τὸ κεντρικὸν

κομητάτον οὐχ ἤττον ἐθαύμασεν ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ τοῦ πλείστοι νικηταί· εἶπον· Ἡ γνοῦμεν τί ὠφείλομεν νὰ πράξωμεν, καθότι διετλοῦμεν εἰς λίαν δυσχερῆ θέσιν· Ἐν τούτοις τὸ κεντρικὸν κομητάτον διηύθυνε τὰς ἐνεργείας ἐκείνης τῆς ἡμέρας, μὴ προϊδὼν τὰ συμβάντα, ἅτινα ἀπροσδοκῆτως ἐπ' αὐτοῦ ἐνέσκηπτον. Τοῦτο συνῆλθεν ἐν τινι προθαλάμῳ σχολείου ἐν τῇ ὁδῷ Basfroi, καὶ ταχέως συνεσκέφθη περὶ τῶν καταλλήλων μέτρων, ὅπως ἐξουδετέρωσιν τὰς βραδείας ἐνεργείας τῆς κυβερνήσεως, ἥτις συνεκρότει μάχην ὅπως ἀνακτήσῃ τηλεβόλα, τὰ ὅποια οὐδέποτε ὠφείλεν ἐπὶ οὐδεμιᾷ προράσει νὰ παραχωρήσῃ. Ὁ Bergeret σταλείς εἰς Montmartre καὶ ὁ Varlin εἰς Batignolles ἔμελλον ἐκεῖ νὰ συνενωθῶσι, νὰ βαδίσωσι πρὸς τὴν πλατεῖαν Vendôme, καὶ ἐκεῖ νὰ ὀχυρωθῶσι δι' ὀδοφραγμάτων, ἀφοῦ πρῶτον καταλάβωσι τὰ ἐπιτελεῖα. Ὁ Fallot, διερχόμενος ὀπισθεν τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Ἀπομαχείου, ἔσχεν ἐντολὴν νὰ καταλάβῃ τὰ ὑπουργεῖα τῆς ἀριστερᾶς ὄχτης, τὸ τηλεγραφεῖον, καὶ νὰ τείνῃ χεῖρα ἐπίκειρον εἰς τὸν Varlin καὶ τὸν Bergeret διὰ τοῦ Carrousel ἢ διὰ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας, ὥστε νὰ δεσπόζωσιν οὕτω τῆς ὁδοῦ Rivoli· ὁ Duval, σταθμεύων εἰς τὸ Πάνθεον, ἔμελλε νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀστυνομίαν, καταλείπων πάντοτε στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Παναγίας, ὅπως ὑποδοθηθῆσιν τὰς στρατιωτικὰς κινήσεις τοῦ Pindy εἰς τὸ Δημαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ὁ Eudes ἔμελλε νὰ προσβάλλῃ ἅμα καταλαβὼν τὸν στρατῶνα τοῦ Να πολέοντος, ἐνῶ ὁ Brunel θὰ ἀρικνεῖτο ἐκεῖ διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐπέτυχεν, οὐχὶ διότι ἐπιτηδεῖως ἐπενοήθη, ἀλλὰ διότι οἱ Παρίσιοι ταχέως γυμνωθέντες στρατευμάτων καὶ ἀμοιροῦντες ὁδηγῶν, δὲν ἠδυνήθησαν οὐδεμίαν ν' ἀντιτάξωσιν ἀντίστασιν. Οἱ ὁμόσπον-

δοι, ἂν καὶ νικηταί, προὔχωρον οὐχ ἤττον μετὰ πλείστης ὅτης φρονήσεως· δὲν κατέλαβον τὸ Δημαρχεῖον, τὴν Ἀστυνομίαν, τοὺς κυριωτέρους τοῦτους σκοποὺς τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν, ἢ ἀργότατα περὶ τῆς ἐσπέραν, ὅτε οἱ διευθύνται τῶν γραφείων καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὑπαλλήλων ἀπεχώρησαν. Πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ ἀποχώρησις ἐγένετο λίαν ἐσπευσμένως, καθότι νέος τις ἀξιοματικὸς τοῦ ἐπιτελείου, διαμείνας ἐν Παρίσιος, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὑρῇ οὐδένα, κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 18ης, ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν στρατιωτικῶν, ὅπως λάβῃ τὸ σύνθημα ὑπηρετῆς δὲ τοῦ γραφείου, ὅστις κατὰ τύχην τὸ ἐγίνωσκεν, ἠδυνήθη νὰ διακοινώσῃ πρὸς αὐτὸν τοῦτο. Οἱ Παρίσιοι, ἐγκαταλειφθέντες ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς Γαλλίας, ἀνῆκον εἰς τὴν ὀχλαγωγίαν· ὁ δὲ Proudhon εἶπεν ὅτι ἡ ὀχλαγωγία ἐστὶν « ἡ ἐξαχρείωσις τῆς κοινωνίας ».

Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενθήμερίαν τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ἐπαναστάται καταναλίσκοντο εἰς ἐπιδείξεις γελοιωδῶς βδελυρᾶς, ἠθικολόγος τις εἶπεν· « Οὗτος ὁ λαὸς πίσχει ἐκ λανθάνοντος πολέμου· οὗτος πρέπει νὰ ἐξέλθῃ. » Πράγματι ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ, καὶ διαρκούντων δύο μηνῶν ἔμελλε νὰ ἐκμανῇ. Ἡ πάλιν ὑπῆρξε φοβερά· ἠδυνάτο τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐπανήλθομεν εἰς τὰς ἀποφράδας ἡμέρας τῶν θρησκευτικῶν πολέμων, καθόσον οἱ διαμαχόμενοι ὀλιγώτερον ἐφρόντιζον νὰ νικήσωσιν ἢ νὰ ἐξολοθρεύσωσιν ἀλλήλους. Ὁ Vincenzini εἶχε πνιγῆ, οἱ στρατηγοὶ Lecomte καὶ Clément Thomas εἶχον δολοφονηθῆ· ταῦτα πάντα ἀρκούντως ἀπεδείκνουν τί ἠδυνάμεθα νὰ περιμεινωμεν· αἱ ἀπαισιώτεροι εἰκασίαι ὑπερηκοντίσθησαν. Ἐθνοφύλακές τινες σεβόμενοι τὴν νομιμότητα καὶ οἰκτείροντες τὴν Γαλλίαν, ἄνδρες φιλήσυχοι φοβούμενοι τὰ δεινὰ, ὑπ' ὧν ἠπειλοῦντο οἱ Παρίσιοι, ἠθέλησαν νὰ

ποιήσωσιν ὑστάτην ἀπόπειραν συναλλαγῆς καὶ νὰ ἐτίσωσι τὴν ἐπικειμένην αἵματοχυσίαν. Ἄσπολοι, προπερευομένην τριχρόου σημαίας, διηυθύνθησαν, διὰ τῆς ὁδοῦ Paix, πρὸς τὴν πλατεῖαν Vendôme, ἐμπεφραγμένην δι' ἰσχυροῦ ὀδοφράγματος, κατεχομένου ὑπὸ τῶν 80ου, 176ου καὶ 215ου ταγμάτων, ὀπλισμένου διὰ τηλεβόλων καὶ διοικουμένου ὑπὸ στρατηγοῦ τινος ὀνόματι Du Buisson. Ἡ ἐπίδειξις αὕτη ἦτο ὅλως εἰρηνικὴ ἠκούοντο δὲ αἱ φωναί· « Ζήτω ἡ εἰρήνη! Ζήτω ἡ τάξις! Ζήτω ἡ Ἐθνοσυνέλευσις! » Ταύτην οἱ ἐπαναστάται ὑπεδέχθησαν διὰ πυροβολήσεως ἐκ τοῦ συστάδην. Δεκατρεῖς νεκροὶ καὶ πολυάριθμοι τραυματαῖα ἐπεισαν τὴν ὑγιᾶ μερίδα τῶν παρισιανῶν κατοίκων ὅτι πᾶσα ἐλπίς μετριοπαθείας διὰ παντὸς ἐξέλιπε. Τὸ κεντρικὸν κομητάτον ἐψήφισεν ὅτι οἱ κακοῦργοι τῆς πλατείας Vendôme καλῶς ὑπηρετήσαν τὴν πατρίδα· ἡ δὲ εἰς Βερσαλλίας καταφυγοῦσα κυβέρνησις, ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, ἅπαντες οἱ τίμιοι ἄνθρωποι ἀπέγνωσαν, κατανοήσαντες ὁποῖαν φοβερὰν ὀδὸν ἔμελλον νὰ τραπῶσιν. Οἱ Παρίσιοι ἀφ' ἐνὸς μὲν βέβαιον περὶ τῆς νίκης, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ Βερσαλλίαι, θέλουσαι νὰ ἐπιβεβαιώσωσι τὴν σταθερὰν αὐτῶν βούλησιν ὅπως ἀνακτήσωσι τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γαλλίας, ἐσπεύδον νὰ συμπλακῶσι πρὸς ἀλλήλους. Τὴν 2αν Ἀπριλίου, ὁμόσπονδοι καὶ στρατεύματα τῆς γραμμῆς ἔστησαν ἀντιμέτωποι ἐν τῇ παρόδῳ τῆς Neuilly. Πρὶν ἢ τὸ πῦρ ἀρχίσῃ, οἱ κυβερνητικοὶ ἠθέλησαν νὰ πειραθῶσι καὶ πάλιν, παρὰ τὰ τοσαῦτα θλιβερὰ παραδείγματα, ὅπως ἐπαναγάγωσι τοὺς ἐπαναστάτας εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς νόμους· ὁ Κορ Pasquier, ἀρχιχειρουργὸς τοῦ στρατοῦ ἐνδεδυμένος τὴν στολὴν του, φέρων τὸν σταυρὸν τῆς Γενεύης εἰς τὸν βραχίονα καὶ τὸν πῖλον, προβαίνει ὡς ἀπεσταλμένος, καὶ ἀμέσως φωνεῖται.

Ἐκτοτε ὁ πόλεμος ἤρξατο ἀδυσώπητος. Τὴν 3ην Ἀπριλίου ἡ Δῆμος ἠθέλησε νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Βερσαλλιῶν καὶ νὰ ποιήσῃ ἐκεῖνο τὸ περιβόητον στρατήγημα, τὸ ὁποῖον ὁ ἀξιοματικὸς τοῦ ναυτικοῦ Lullier, εἰς τῶν στρατηγῶν τοῦ Δήμου ἐξεθείασεν εἰπὼν « ὅτι ἡ ἐξοδος αὕτη ἐξεταζομένη ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν ἦτο ἀνοητος, ὑπὸ πολεμικὴν δὲ ἔκειτο ὑπεράνω πάσης ἐπικρίσεως. » Ὁ στρατηγὸς Duval συνελήφθη ἐν Châtillon καὶ ἀμέσως ἐπὶ τόπου ἐτυφεκίσθη. Ὁ Flourens, τοῦ ὁποῖου τὰ στρατεύματα διετέλουν ἐν πλήρει ἀταξίᾳ, προσέφυγε παρά τινι ξενοδόχῳ πλησίον τῆς γεφύρας τοῦ Chatou, ἐκεῖ δὲ μοίραρχός τις ἀνακαλύψας καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν, καθ' ἣν στιγμὴν ἤλλασεν ἐνδυμασίαν, ἔσχισεν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν δι' ἀκινάκου. Ὁ τακτικὸς στρατὸς συνεμορφοῦτο πρὸς τὰ παρὰ τῶν ὁμοσπόνδων συχνάκις δοθέντα αὐτῷ παραδείγματα· ἀμφοτέρωθεν ἐξέλιπεν ὁ οἰκτος ὁ πόλεμος οὗτος ἦτο πράγματι ἀδελφικὸς πόλεμος. Et solita fratribus odia, εἶπεν ὁ Τάκτικος.

Ἐν τοιοῦτῳ πολέμῳ διαβλέπει τις τί δύναται νὰ πράξῃ λαὸς ἄνευ μέτρου καὶ παιδείας, παραδιδόμενος εἰς ἑαυτὸν καὶ γινόμενος ἔρμαιον τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀρμεμφύτων. Τὸ συμφέρον τῶν σφετερισθέντων τὴν διεύθυνσιν τῆς τύχης του ἦτο νὰ τὸν ὑπερερεθίσωσι καὶ νὰ τὸν ἀγάγωσιν εἰς ἐκείνον τὸν ἀκαταλόγιστον παροξυσμὸν, καθ' ὃν ὁ ἄνθρωπος ἐπανερχεται εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ φυσικοῦ θηρίου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πάλιν ἔμελλε νὰ προσῆθῃ θανάτου, ἐξετράχυνον τοὺς μαχομένους μέγχι μανίας, οὐδενὸς δὲ μέσου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐφείσθησαν, οὔτε ψευδολογιῶν, οὔτε ἀπειλῶν, οὔτε κολακειῶν, οὔτε χρημάτων, οὔτε οἰνοπνεύματος. Δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν, ἄνευ ὑπερβολῆς, ὅτι, διαρκούντων δύο μηνῶν, οἱ Παρίσιοι κατετράχοντο ὑπὸ μανιώδους βακχείας. Ἐκεῖνο ὅπερ τὸ

κεντρικὸν κομητάτον εἶχε πράξει κρύφα, ὁ Δῆμος τὸ ἐπραττε τρόπον τινὰ μετὰ τῆς γαλήνης ἐκείνης, ἣν ἐμποιεῖ ἢ ἱκανοποίησις ἐκπεπληρωμένου καθήκοντος. Ἐνῶ δὲ πειθήνιος καὶ μεθίων ὄχλος ὄρμα εἰς μάχας, ἐν αἷς τέλος ἤρξατο ἐνασμενίζόμενος, οἱ δύο αὐτοῦ κυρίαρχοι ἤριζον προσπαθοῦντες ν' ἀφαιρέσωσιν ἀπ' ἀλλήλων τὴν ἐφήμερον αὐτῶν ἐξουσίαν. Αἱ ἐκλογαὶ εἶχον κηρυχθῆ, καὶ φαινομενικῆ τις νομιμότης ἐκύρου τὴν διοίκησιν τοῦ Δήμου, ὅστις ἐνόμιζε λίαν ἀφελῶς, ὅτι θὰ κατελάμβανε τὴν θέσιν τοῦ κεντρικοῦ κομητάτου. Τοῦτο ἐπισήμως ὑπεσχέθη ν' ἀποχωρήσῃ, ὅταν ὁ κυρίαρχος λάσθ' ἀπεφαινέτο. Ὁ κυρίαρχος λάσθ' ἀπεφάνθη, —καλῶς δὲ θὰ ἐπραττεν ἂν εἰσα, —τὸ κεντρικὸν κομητάτον δὲν παρήτησεν οὔτε τὰς ἀξιώσεις του οὔτε τὴν ἀπόκρυφον διεύθυνσιν, ἣν ἤρξασκετο νὰ ἐνασκή ἰδίως ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Ἡ διαμάχη ὑπῆρξε δικραχῆς· ἐξεδηλώθη δὲ προκρινῶς, καίτοι πολλοὶ προσετέθησαν νὰ τὴν ἀποκρύψωσιν. Ὅπως δὲ ὑπεβάλλωσιν ἐξ ἴσου τοὺς πάντας ὑπὸ ἴσην πίεσιν, ἐπανῆλθον τὴν πρώτην Μαΐου εἰς τὴν τετραμμένην ἐκείνην ἰδέαν τοῦ κομητάτου τῆς δημοσίου σωτηρίας. Τοῦτο δὲν ἱκανόνισε τὰ πράγματα· τὸ κομητάτον τῆς δημοσίου σωτηρίας, τὸ κομητάτον τοῦ πυροβολικοῦ, τὸ κομητάτον τῶν ὁδοφραγμάτων, τὸ κομητάτον τῶν τροφοδοσιῶν, τὸ κομητάτον τῶν στρατιωτικῶν σιταρκειῶν, τὸ κομητάτον τῆς γενικῆς ἀσφαλείας, τὸ κεντρικὸν κομητάτον, τὸ κομητάτον πάσης ἀποχρώσεως καὶ τὸ κομητάτον κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας, ἐφθονοῦντο, ἐμισοῦντο καὶ ἤρχίζον νὰ «διυλιζωνταί,» ὅταν ἡ Γαλλία εἰσῆλθε καὶ πάλιν εἰς Παρισίους. Αἱ διαφωναίαι αὐταὶ ἔσχον τοῦτο τὸ καλὸν ἀποτέλεσμα, ὅτι δηλ. κατέστησαν τὴν ἀμυναν λίαν ἀσύνναπτον, οὐδέποτε ὅμως αὐταὶ κινήθησαν μέχρι τῶν δημοσπύδων, οἵτινες ὄλιγον ἐφρόντιζον περὶ αὐτῶν, καὶ δὲν ἐμερί-

μων ἢ περὶ τῆς ἀφθονίας καὶ τῆς διανομῆς τῶν τροφίμων. «Διὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ λαοῦ, ἢ ἐπανάστασις δὲν εἶναι ἄλλο ἢ μελόδραμα.» Τὴν ρῆσιν ταύτην τοῦ Marat συγκαίως ἐνεθυμήθημεν, θεώμενοι τοὺς ἐξελιγμούς τῶν στρατευμάτων τοῦ Δήμου. Τὸ θέαμα, ὅπερ οἱ Παριῖσιοι παρεῖχον διαρκουσῶν τῶν πενθίμων ἐκείνων ἡμερῶν, ἦτο ἀπελπιστικόν. Εἰς τὰς ἀνωτέρας τοῦ Δήμου θέσεις ὑπῆρχον ἄνθρωποι ἀμαθεῖς καὶ ματαιόδοξοι, οἵτινες εἶχον περιέλθει εἰς τὸν παροξυσμὸν τοῦ φθόου· εἰς δὲ τὰς κατωτέρας, ἀποκεχαυνωμένα κτήνη, πρῶθυμα εἰς πᾶν εἶδος κακουργήματος, πανταχοῦ δὲ ἀγέλη ἀνθρώπων μιμουμένων τὰ τῶν ἄλλων, καίτοι ἐπιβλαβῆ ἑαυτοῖς, — ὄντα ἀμφιρρεπῆ, ἄστατα, μὴ δυνάμενα νὰ ἀντιστῶσι κατὰ τῶν κατεχόντων αὐτὰ πονηρῶν παθῶν, ἀνευ βροπῆς πρὸς τὸ κακόν, ἀνευ ἔλξεως πρὸς τὸ καλόν, ὑπεῖκοντα μηχανικῶς καὶ μὴ κατανοοῦντα οὐδὲν ἐκ τῶν κυκλοῦντων αὐτὰ συμβάντων, ἀρκεῖ μόνον νὰ μισθοδοτῶνται καλῶς, νὰ τυγχάνωσι ἀρθόγου οἴνου καὶ καλοῦ οἴνοπνεύματος.

Αἱ βιαιότεραι καὶ αἱ ἥττον δεικαιο-λογημέλαι πράξεις δὲν ἐξήγειρον ποσῶς τὰς συνειδήσεις, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐτύγχανον ἐπιδοκιμαστῶν. Τὴν 10ην Ἀπριλίου, ἐτοιχοκόλλησαν τὴν ἐξῆς προκήρυξιν ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ Montmartre· «Ἐπειδὴ οἱ ἱερεῖς εἰσὶ κακοῦργοι καὶ οἱ ναοὶ εἰσὶ καταγῶγα, ὅπου οὔτοι ἠθικῶς ἐδολοφόνησαν τὰς θυμάδας, κάμφαντες τὴν Γαλλίαν ὑπὸ τοὺς ἀτίμους ὄνυχας τῶν Βοναπαρτῶν, τῶν Φάβρων καὶ τῶν Τροσσῶν, ὁ πολιτικός ἐπίτροπος τῶν Carrières παρὰ τῆς πρώτης ἀστυνομίας κελεύει ἵνα κλεισθῇ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Πέτρου τοῦ Montmartre, καὶ διατάττει τὴν σύλληψιν τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους. Ὑπογεγραμμένος Le Moussu.» Ἐὰν ὁ λάσθ' ἠδιαφῆρι ἀπέναντι τούτων τῶν ἀπραμίλλων θηριωδιῶν, οὗτος παρὲδέχετο περριθῶς καὶ ἀσυλλογί-

στως ἅπαντα τὰ μετακιδόμενα αὐτῶ φληναφήματα. Ὅπως δὲ ὑποθάλωσι παρ' αὐτῶ τὸ κατὰ τῶν Βερσαλλίων καὶ τῶν Βερσαλλιαίων μῖτος, κατὰ τὸ δὴ τότε λεγόμενον, διεβουκόλησαν αὐτὸν διὰ τῶν αὐθαδεστέρων ἐπινοήσεων, διὰ τῶν καταπληκτικωτέρων ψευδολογιῶν καὶ τῶν εὐηθεστέρων μωρολογιῶν. Ὁ στρατὸς τῶν Βερσαλλίων συνέκειτο ἀποκλειστικῶς, κατὰ τοὺς ψευδολόγους, ἐξ ἀστυνομικῶν κλητήρων, ἰνισχυομένων ὑπὸ τῶν Βανδεϊστῶν τοῦ Charette καὶ τοῦ Cathelineau (*) ὀδυσόντων ὑπὸ λευκὴν σημαίαν καὶ ἀνακραζόντων «ζήτω ὁ Ἑρρίκος Ε'.» Ἄπαντες οἱ ἱεροσπουδασταὶ, ἅπαντα τὰ μέλη τῆς θρησκευτικῆς ἐταῖρίας πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, ἐστρατολογήθησαν, ἀφοῦ πρῶτον ὑπεσχέθησαν ν' ἀπικταστῆσιν τὰ βδελυρότερα ἔθιμα τοῦ μεσαιῶνος· οἱ χωρικοὶ, συμμορφωθέντες ἄνευ ἐξαιρέσεως πρὸς τὸ ἐγκαινισθῆν ἐν Παρισίοις κοινωνιστικὸν σύστημα, δέχοντο διὰ κτυπημάτων δικράνου τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ὑπεῖκον εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἐν Βερσαλλίαις κακούργων· οἱ ναῦται εἶχον ἐξολοθρεύσει δύο τάγματα τῆς γραμμῆς δ' ἀπελέκων. Ὁ τελευταῖος οὗτος χαριεντισμὸς οὐδὲν ὀλίγως διεψεύθη, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι οἱ δημοσπύδοι δὲν εἶχον ποτὲ πολεμήσει παρὰ τοῖς πληρώμασι τοῦ ἡμετέρου στόλου· ἀλλ' ὁ πέλεκυς τοῦ ναύτου, ὁ πέλεκυς τοῦ ἐπαρχμοῦ, εἶνα· ἀθάνατος πκράδος. Ἐπόλησαν διαρκούσης τῆς πολιορκίας λιθογραφίαν τινα κριστώσων πυροβολοφόρους· ναύτας, κυριεύοντας πρωστικὸν προτείχι-

σμα, κρατοῦντας τὸ ἐγγχειρίδιον εἰς τοὺς ὀδόντας καὶ τὸν πέλεκυν εἰς τὴν πυγμῆν. Ἐπιλήψει ἡμᾶς ὁ χρόνος ἀηγουμένους ἀπίστας τὰς βδελυγμίας, ἀς αἱ ἐφημερίδες τοῦ Δήμου παρεῖχον ὡς νομὴν εἰς τὴν δημοσίον εὐπιστίαν, καὶ δι' ἧς αὕτη ἐτρέφετο. Ἐνῶ δὲ οὕτως ἀναιδῶς κατεχρῶντο τῆς ηλιθιότητος τῶν κεχνητότων δημοσπύδων, δὲν ἐγίνωσκον τί ἄλλο νὰ ἐπινοήσωσιν ὅπως κολακεύσωσι τὴν ὑπερηφάνειάν των. Ὁ Félix Pyat, αὐτὸς ὁ ἀπαράμιλλος φυγάς, ἔγραφε χωρὶς νὰ γελᾷ εἰς τὴν ἐφημερίδα του «ὁ Ἐκδικητής» ὅτι οἱ Παριῖσιοι ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Δήμου ἦσαν «ἡ Ἐφεσος τῆς προόδου, ἡ Μέκκα τῆς ἐλευθερίας, ἡ Ῥώμη τῆς ἀνθρωπότητος.» Ὁρεῖλομεν δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τοῦτο τὸ πρόστυχον θυμῆμα, αὐταὶ αἱ κουρολογίαι τῶν ἀγυῶν εἰσέδουν εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους νόας, ἐνεχαράττοντο ἐκεῖ βαθέως, ἀνερίπιζον ὅλα τὰ μίση, δλεθρίαν δ' ἐπιρροὴν ἐνήσκησαν ἐπὶ τῆς παραφορᾶς καὶ τῆς δικραχίας τῆς πάλης.

Τὴν πάλιν ταύτην δὲν θέλομεν ἐξιστορήσει ἐνταῦθα· οὐχ ἥττον ὀρεῖλομεν νὰ εἴπωμεν, ὅπως ἐξηγήσωμεν τὴν παρῆτασιν αὐτῆς, ὅποια στοιχεῖα ἀντιδράσεως ἢ ἐπανάστασις ἐκέκτητο μετὰ τὴν τῆς 18 Μαρτίου νίκην τῆς στοιχειᾶ σπουδαῖα, ἅτινα ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὴν νὰ διεξαγάγῃ ἐπὶ δύο ὅλους μῆνας ἀδιαλείπτους πολέμου καὶ τὴν μεγάλην ἐπταήμερον μάχην ἐν Παρισίοις. Τὸ πυροβολικὸν τῆς συνέκειτο ἐκ 1047 τηλεβόλων, ἀντιπροσωπευομένων ὑπὸ εἰκοσιν ἐπτὰ διαφόρων σχημάτων· ἡ δὲ ποικιλία αὕτη ἐνίοτε ἐξουδετέρωσεν αὐτὸ, παράγον συγχύσεις εὐνοϊκὰς τοῖς Βερσαλλιαίοις κατὰ τὴν διανομὴν τῶν πολεμοφοδιῶν. Ἀφαιρέσεως γενομένης τῶν ἐν τοῖς ἐμπροσθοφυλακείοις, τοῖς φρουρίοις καὶ τοῖς περιτειχίσμασι τηλεβόλων, 726 ἐστήθησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς, ὅταν τὰ τακτικὰ στρατεύματα εἰσῆλσαν τέλος εἰς Παρισίους. Τὸ ἵππικὸν ἦτο ἀσῆμαντον, οὐδέποτε δὲ ἠρίθμησε πλείονας τῶν 449

(*) Σ. Μ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς δύο ἐκ τῶν μᾶλλον διαδοθέντων ὀπλαρχηγῶν τῆς Βανδεας, δηλ. τῶν ἐορῶν ἐπαρχίων τῆς Γαλλίας, αἵτινες, μὴ ἀποσκιρτήσασαι τῷ 1789 τῆς πρὸς τὴν βασιλείαν πίστεως, διεξήγαγον πολυχρόνιον καὶ αἱματηρὰν μάχην κατὰ τῆς λοιπῆς Γαλλίας, ἐπικληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Βοναπαρτου «ὁ πόλεμος τῶν γιγάντων.» Πρὸς διεκρίτην δὲ τῶν κατωτέρων, προστίθεμεν ὅτι ἡ μὲν λευκὴ σημαία ἐστὶ τὸ σύμβολον τῆς Βουρβωνικῆς δυναστείας ἐν Γαλλίᾳ, ὁ δὲ Ἑρρίκος Ε' ὁ Κομης Chambord, δηλ. ὁ ὄν ἀντιπρόσωπος τοῦ οἴκου τούτου.

ἵππων ἄλλ' ἀπεναντίας τὸ πεζικὸν ἦτο πολυαριθμότατον. Ἐξοσι συντάγματα συγκείμενα ἐκ 254 ταγμάτων διηρέθησαν εἰς ἐνεργὸν καὶ μόνιμον δύναμιν ἢ πρώτη συνεκροτέτο ἐκ 3,649 ἀξιωματικῶν καὶ 76,801 στρατιωτῶν, ἢ δὲ δευτέρα ἀπετέλει ἐνεργητικὸν ἐξ 106,909 ἀνδρῶν διοικουμένων ὑπὸ 4,284 ἀξιωματικῶν, ὅπερ ἀνήρχετο εἰς ἀριθμὸν μείζονα τῶν 194000 ἀνδρῶν, ἐξ ὧν πρέπει ν' ἀφαιρέσωμεν περίπου τριάκοντα χιλιάδας ἀνθρώπων, οἵτινες ἔγνωσαν ἀείποτε νὰ ὑπεκφύγῃσι τὴν ὑπηρεσίαν. Ἐν συνόλῳ, ὁ Δῆμος ἔσχεν ἐξ 440,000—150000 μάλιστα στρατιάν, τὴν ὁποίαν διηύθυνε ἐκτός τε καὶ ἐντὸς τῶν Παρισίων. (1) Εἰς ταύτην τὴν δμάδα, ἤδη λίαν καταπληκτικὴν, πρέπει νὰ προσθέσωμεν εἴκοσι ὀκτώ τάγματα ἔθελοντῶν, λίαν ἀνεξάρτητα, ἐνεργοῦντα κατὰ τὴν στιγμιαίαν αὐτῶν ἰδιοτροπίαν καὶ μὴ ὑπακούοντα εἰς οὐδένα. Ὁ εὐμετάβλητος ἀριθμὸς τῶν ἐθελοντῶν τούτων ἀνήρχετο, περὶ τὰ μέσα Μαΐου, εἰς τὸν ἀριθμὸν 10820 ἀνδρῶν, διοικουμένων ὑπὸ 510 ἀξιωματικῶν. Ἐκεῖ ὑπῆρχον ἄνδρες πάσης καταγωγῆς καὶ πάσης κατηγορίας, οἵτινες ἐξέλεγον, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, τὰς μᾶλλον ἀλλοκότους καὶ περιεργότερας ὀνομασίας, π. χ. τοῦρκοι τοῦ Δήμου, πρόσκοποι τοῦ Bergeret, τέκνα τῶν Παρισίων, τέκνα τοῦ πατρὸς Duchêne (*), κινδυνευταί, γιγαντομάχοι,

(1) Κατὰ πληροφορίαν, τὴν ὁποίαν δύναται τὸ νὰ παραδεχθῆ ὡς ἀκριβῆ, τὰ ἐπιλογεῖσθαι, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν Παρισίων, περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου 1871, ἐδέχθησαν 285,000 τυφέκια τοῦ Σασπέω, 190,000 τυφέκια τὰ λεγόμενα τῆς ταμβακοθήκης καὶ 14,000 καρβίνους Enfield. Ἐν συνόλῳ σχεδὸν πεντακοσίας χιλιάδας βόλων διὰ καψυλλίου καὶ διὰ πέτρας.

(*) Σ. Μ. Οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν 1789 περιβόητος δημογωγὸς Hébert ὡς ἐκ τῆς φερωνύμου ἐφημερίδος του, προτύπου βδελυροῦ κινισμοῦ καὶ ἐπαναστατικῆς τερατολογίας. Γνωστὸν ἐστίν ὅτι ὁ χυδαῖος οὗτος ἄνθρωπος ἐχάλκευσε τὰς πλείστας τῶν κατὰ τῆς δυστυχούς βασιλείας Μαρίας Ἀντωνίας κατηγοριῶν, καὶ ἐσκιώρησε, πρὸ τῆς προγραφῆς αὐτῶν, τὴν σφαγὴν τῶν Γερωνδίων, τῆς μετριόφρονος ταύτης με-

ἀκροβολιστῆς τῆς Μασσαλιώτιδος, ἐθελονταί τῆς στήλης τοῦ Ἰουλίου καὶ ἐδικηταί τοῦ Φλωρὰν, οὗς ὁ λαὸς ἀπεκάλει ἀμετατρέπτως, — ὃ ἀγνώμον πλῆθος! — ἐδικητὰς τῆς Florence.

III. — Οἱ ἑβερτίσται.

Τὴν ἐπαύριον νικηφόρου ἐπαναστάσεως, ἐνεργουμένης πάντοτε ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας, οὐδεὶς λέγει· «Εἶμαι ἐλεύθερος,» ἄλλ' ἕκαστος λέγει· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος.» Πρὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐξέθηκε τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὁ Λαμενέ, ὅτε, ἐν τοῖς Διαλογισμοῖς αὐτοῦ, ἔγραφε τῷ 1841. «Οὐδεὶς θέλει νὰ ὑπακούσῃ καὶ ἅπαντες θέλουσι νὰ διοικῶσιν». Ἐρωτήσατε παρὰ τοῦ δημοκράτου τὸ μυστήριόν του· τοῦτό ἐστίν ἢ ἐξουσία, ὁ θρίαμβος τῆς πεποιθήσεώς του καὶ τοῦ συμφέροντός του. Πότε θὰ γείνω βασιλεὺς! Εἰς τοῦτο ἔγκειται ἢ δημοκρατία του. «Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Δήμου, ὡς πρὸς τοῦτο ἔτι, ὑπερέβησαν πᾶν ὄριον ἕκαστος εἶχε καταλάβει μέρος τι τῆς ἐν χερσὶ τῆς νομίμου κυβερνήσεως συντριβείσης ἐξουσίας, καὶ, ἐπὶ προφάσει ἐπαναστατικῶν ἐπιδείξεων, ἐνήργει κατὰ τὸ ἔθος τῶν ἀνθυπάτων. Ὡς ἐν τῇ Curée τοῦ Αὐγούστου Barbier, ὁ ὑποδεέστερος ἀξιωματικὸς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ. «Ἴδου τὸ ἀνῆκόν μοι μέρος τῆς βασιλείας.» Τοῦ μέρους τούτου τῆς βασιλείας ἐποιοῦντο χρῆσιν πρὸς διάπραξιν αὐθαιρεσιῶν, συλλήψεων, ὧν τὰ αἴτια ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαφεύγουσι πᾶσαν ὀξυδέρκειαν. Τοῦτο ἀριδῆλως προκύπτει ὅταν διεξέλθῃ τις τοὺς καταλόγους τῶν παρὰ τῇ ἀστυνομίᾳ πεφυλακισμένων. Ἐν τούτοις διαφαίνεται ἄμιλλα παρ' ἅπασιν τοῖς δεσπότης ἕκαστος θέλει νὰ ὑπογράψῃ τὰ

ῥίθους τῶν Γάλλων δημοκρατικῶν. Οὐχ ἤττον καὶ οὗτος ὑπέστη τὴν ἐπὶ τῶν πρωτίστων δραστῶν τοῦ μεγάλου ἐκείνου δράματος ἐνασχῆσασαν μοῖραν, καταρτομηθὴς τὴν 24ην Μαρτίου 1794.

ἔγγραφά του, νὰ ἐπιθέτῃ τὴν σφραγίδα του, καὶ νὰ ἐνασκῆ δικτατορικὰ δικαιώματα. Καταλαμβάνεται τις ὑπ' ἐκπλήξεως ὁρῶν τὴν ποσότητα καὶ ἰδίως τὴν ποιότητα τῶν ἀτόμων, ἅτινα ἀντιποιοῦνται τὸ δικαίωμα τοῦ καταργεῖν πᾶσαν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν. Οὐδὲν τῶν μελῶν τῆς κεντρικῆς κομητάτου καὶ τῶν τῆς διοικήσεως τοῦ Δήμου δὲν παρημέλει τοῦ νὰ μονογραφῇ τὰ ἐνοσφράγιστα προστάγματα. Οἱ πληρεξούσιοι ἐν τῷ ὑπουργείῳ, ὁ προύραρχος τῶν Παρισίων, ὁ ἀρχηγὸς ἕκαστου ἱπαρχιακοῦ νομοῦ, ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Δήμου καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ αὐτοῦ, οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἀστυνομίας, οἱ ἀνακριταί (ληφθέντες ἐκ τῶν ἐξουσιῶν ὡς ὁ Genton, καὶ ἐκ τῶν θρανίων τοῦ γυμνασίου ὡς ὁ Du Barthal) οἱ ὑπαστυνόμοι καὶ οἱ εἰρηνοδίκαι δὲν ὑστέρουν τῶν ἄλλων κατὰ τὴν παρκομίαν. Ἐκτὸς τούτου, ἕκαστου ἱπαρχιακοῦ νομοῦ προϊστάτο διοικητικόν τι κομητάτον, διηρημένον εἰς ἐφορευτικὰ κομητάτα, ἅτινα διώριζον πληρεξούσιους· οἱ δὲ πληρεξούσιοι, τὸ ἐφορευτικὸν κομητάτον καὶ τὸ διοικητικὸν ἐξεδίδον ἄνευ τύψεως συνειδῶς ἐντάλαμα καθεῖρξεως. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ ἢ εἰς τμήματα διαίρεσις τῶν Παρισίων ὑφίστατο· οἱ παρὰ τῆς ἐθνοφυλακῆς ἐκλεχθέντες ἀρχηγοὶ ἐδέσποζον ἀδιαφιλονεικῶς· οὐ μόνον ἐφυλάκιζον ἐν τῷ δι' ἕκαστον τμήμα προωρισμένῳ σωφρονιστηρίῳ, ἀλλ' ἔστελλον τοὺς κατακρατούμενους εἰς ἐκείνην τὴν φυλακὴν, ἣν ἠέσκοντο νὰ ὑποδείξωσιν. Τινὲς τῶν ὀπλαρχηγῶν τούτων ἀνεδείχθησαν πραγματικοὶ τύρανοι, πρὸς τοὺς ὁποίους ἄφρον τὸ ν' ἀντιταχθῆ τις. Ὁ Sérizier ἐπέβαλε κατὰ γράμμα τὸν τρόμον, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διοικήσεως τοῦ Δήμου, εἰς τὸ παρισιανὸν ἐκεῖνο ἔδαφος, ὅπερ ἀνεπεκρίνετο πρὸς τὴν βάσιν τοῦ Θ. τμήματος, δεσπόζων οὕτω τῆς φυλακῆς καὶ μαζομένης Santé. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὕτως δὲν πταίει ἐὰν οἱ ὄμηροι καὶ

ἐκεῖ δὲν ἐτυφεκίσθησαν.

Ἡ θηριώδεια τῶν διαταγῶν εἶναι ἀνεκφραστός· ἐρωτᾷ δὲ τις τὸν ἀναγνώσαντα αὐτὰς, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες τὰς ἐξεδίδον, εἶχον σώας τὰς φρένας. Καρλὸς τις Riel ὀνομαζόμενος, διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῶν διαβατηρίων παρὰ τῇ ἀστυνομίᾳ, ἐκδίδει, τὴν 17 Ἀπριλίου, βούλευμα, ἔπερ εἶναι ἀκριβὲς δοκίμιον τῶν παραλογισμῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. — «Ἡμεῖς δημοτικὸς ὑπάλληλος, ἐνεργοῦντες τῇ βία τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ἐξουσίας, ἐπειδὴ ὁ νόμος ἀπαγορεύει τὴν ἐκ τῶν Παρισίων ἐξοδὸν εἰς τοὺς ἔχοντας ἡλικίαν δεκαεννέα μέχρι τρισαράκοντα ἐτῶν. . . διατάττομεν ἅπαντας τοὺς ἀρχισταθμάρχας ὅπως θέσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἡμετέρων παρεπιτρόπων ἀπάσας τὰς δι' αθεσίμους δυνάμεις τῶν σταθμῶν, ἅμα τῇ ἀπλῇ εἰδοποιήσει τῶν παρεπιτρόπων. . . ὁ ἐναντιούμενος εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην τυφεκισθήσεται, μεταξὺ τῆς συνεδρίας (1).» Ἐὰν ὁ Δῆμος μετῆρχετο τοιαύτην αὐστηρότητα, — εἶδομεν δὲ μέχρι τίνος βαθμοῦ, — πρὸς τοὺς πολίτας ἐκείνους, οἵτινες ἐδραπέτευσαν μετὰ φρίκης ἐναντι τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ὑπηρετήσωσι τὸν Δῆμον, μητρικὴ ἀπεδείκνυσεν ἐπιείκειαν πρὸς τοὺς κακούργους. — Ὁ Jean-Marie Ollivier κατεδικάσθη δι' ἀποφάσεως τοῦ πλημμελειοδικείου τῆς 8ης Ἰανουαρίου 1871 εἰς ἕξ μηνῶν φυλάκισιν ἐπὶ κλοπῇ καὶ ἐξυβρίσει κατὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς δημοσίας δυνάμεως ἢ ἀναγρευσίς τοῦ Δήμου εὐρίσκει αὐτὸν ἐν τοῖς δεσμοτηρίοις τῆς Ἀγίας Πελαγίας, ἀπολύει δὲ αὐτὸν μετὰ τὴν ἐξῆς διαταγὴν, ἣν κατὰ λέξιν ἀναγράφωμεν. «Διαταγὴ ὅπως ἀπολυθῆ ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα

(1) Ἐνταῦθα λέγω, ἅπασι διὰ πάντες, ὅτι δὲν ἀναφέρω, ἔστω καὶ τὸ παραμικρότερον γεγονός, χωρὶς νὰ ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ πρωτότυπον ἔλεον τὸ ἔργον μου ἐρεῖδεται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ αὐθεντικῶν ἐγγράφων.

Olivier Jean Marie καταδικασθείς ὡς κλέψας καθίσμα ἐξ ἡμῶν, εὐροκόμην ἐπι τῶν περιπολιῶν, πράξις ἐδ' ἐμὲ ἀσημασία. Ὁ φρούραρχος Revol. Διαταγή ἀπελευθερώσῃς. E. Duval (ἀνευ ἡμερομηνίας). Ἡ πράξις τῆς ἀθαιρέτου ἀποφυλακίσεως ἐγκληματιῶν ἐπανελήφθη συχνάκις διαρκούσης τῆς διοικήσεως τοῦ γήμου. ἤδη δὲ θέλομεν ἐνδιατρίψαι λεπτομερῶς ἐπὶ τούτου.

(Ἔπεται συνέχεια)

Π. ΚΑΤΑΙΒΑΤΗΣ

ΔΙ ΔΥΩ ΑΔΕΛΦΑΙ.

(Συνέχεια ἔρα φυλλ. ΚΒ.)

VI

Μακρὰ ὑπῆρξαν αἱ ὥραι τῆς ἀγρυπνίας, ἀς διήλθε κατόπιν. Εἰς τὴν σιγὴν τῆς νυκτός ἡ θύελλα ἐξερράγη αἴφνης ἐν τῇ καρδίᾳ του, θύελλα, ἣτις ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐγκυμονηθεῖσα ἐντὸς αὐτοῦ ἐξέσπα τέλος φοβερὸν μυκωμένη καὶ κατεσάλαζε τὸν τέως αἰθέριον οὐρανὸν τῆς ζωῆς του. Ἄμα ὡς ὁ νέος ἠθάνθη ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐπέισθη ὅτι ἡγάπα, ἅμα ὡς ἐμάντευσε διὰ τῆς ἀνεξήγητου δυνάμεως, ἦν ἡ καρδία κέκμηται καὶ δεικνύει ἐν τοιαύτῃ διατελουσᾷ καταστάσει, ὅτι ἡγάπατο, χαρὰ ἀμέτρητος ἐπλήρωσε τὴν ψυχὴν του καὶ τὰ γλυκύτερα ὄνειρα κατέβησαν ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὅπως πληρώσωσι τὸν μαγικὸν κόσμον ἐν ᾧ ἔζη, πλάσας αὐτὸν διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν. Ἀλλὰ τὴν χαρὰν ταύτην, παροδικὴν καὶ στιγμιαίαν, ἤλθεν αἴφνης νάντικρύση πολέμιος φοβερός καὶ ἀμείλικτος, εὐθαρσῶς παρατασσόμενος ἐνώπιόν της καὶ ἀπειλῶν νὰ τὴν καταβάλλῃ δι' ἐνὸς κτυπήματος, μία λέξις ἠχοῦσα σοβαρῶς καὶ ἐπισήμως ὡς τοῦ θανάτου ὁ κώδων εἰς πᾶσαν τὴν καρδίαν—τὸ καθήκον.

Τὸ καθήκον ἐφάνη αἴφνης ὡς φάσμα ἐνώπιόν του, διὰ νὰ τῷ ὑπονήσῃ μὲ τὴν τραχυνεὴν καὶ ἀπότομον ὡς δικαστοῦ φωνὴν του, ὅτι ὁ ἀθετῶν τὸν ὄρκον του, καὶ μάλιστα ὄρκον δοθέντα παρὰ τὴν κλίνην ἐπιθανάτου φίλου, καλεῖται ἄτιμος.

Ἦτο βαρεῖα ἡ προσβολὴ καὶ ὁ νεανίας ὑπέκυψεν ἀφῆκεν ἑαυτὸν νὰ παλαίσῃ ἐἰς τινὰ στιγμὴν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ νικηθῇ καὶ νὰ ὑποκύβῃ κατὰ τὴν ἀνισον πάλιν. Ἐνόσῳ ἡ πραγματικότης δὲν ἤρχετο, ἡ καρδία ἐνίκα μὲ τὰ σοῦσιματά της· ἀλλ' ὅτε τὴν θεωρίαν διεδέξατο τὸ πρακτικὸν ἀποτελεσμα, ὁ Ἐκτωρ, ὁ τραφεὶς ἐν τῇ εὐθύτητι καὶ θηλάσας, οὕτως εἶπεν, τὸ γάλα τῆς τιμῆς, κατεπλάγη ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ ὄνειδος καὶ ἠθέλησε νὰ ἀπισθοχωρήσῃ.

Τὶ νὰ πράξῃ λοιπὸν ὅπως ἀποφύγῃ ἀντὶ πάσης θυσίας τὸ ὄνειδος τοῦτο; Ἐσκέφθη ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν καὶ πάλιν ἐσκέφθη. Ἀνέλιξε τὰς φάσεις τοῦ ζῆτος, ἐμέτρησε τὰς ρίζας τοῦ ἔρωτός του καὶ τὰς διαστάσεις τῆς πρῆσιν αὐτοῦ αἰσχύνης, καὶ ἐν μόνον εὔρε φάρμακον νὰ δυνήθῃ ν' ἀποσπάσῃ καὶ θρασυεῖ τὰς ρίζας ταύτας, ἔστω καὶ ἀνὰ πρὸκειτο ἀποσπῶν αὐτὰς νὰ θραύσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καρδίαν, καὶ ἀν' δὲν ἐπιτύγχανε, νὰ φύγῃ.

Νὰ φύγῃ μακρὰν τοῦ ὄλεθρου καὶ κλοῦ, ὅστις ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν περιέσφιγγεν, ἀπειλῶν νὰ τὸν πνίξῃ, καὶ φύγῃ, ὅπως ἰαθῇ ἀπὸ τῆς τρομερῆς ἐσθνεῖας, τῆς ἀπειλούσης οὐχὶ τὴν ζωὴν ἦν κατὰ τὰς κρούσας περιστάσεις ἀπὸ κρὸν ἐξετίμα, ἀλλὰ ἐδ' ἐτιμαλφέςτερον ἦν κατὰ τὰς κρούσας περιστάσεις ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, τὴν τιμὴν του.

Ἀλλὰ φεύγων ἄρα γε δὲν ἐγένετο πίορκος; δὲν ὑπεσχέθη εἰς τὸν πρῶτον στατήν του ὅτι θὰ ἔζη πλησίον τῶν γατέρων του, ὅτι θ' ἀνεπλήρου αὐτὸν ἐν τῷ κόσμῳ γινόμενος ὁ προστάτης τῶν καὶ ἀφιερωδῶν τὴν ζωὴν του ὑπὲρ εὐτυχίας των;

Ναὶ, ἀλλ' ὅποιαν εὐτυχίαν ἐπεφύλα

κεν αὐταῖς ἀ' διαμένων ἐκεῖ ἤθελε παραβῆ τὸν ὄρκον τοῦ τυφλούμενος ὀπὸ τοῦ πάθους; Ἡ εὐθραυστος φύσις τῆς Λευκῆς ἤθελεν ἄρα γε ὑποφέρει τὴν ὕβριν, ἀνακαλύπτουσα τὴν ἀπιστίαν του; δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἡ διαγωγὴ του παραίτιος σκανδάλου συνεπιφέρουσα ἀντὶ τῆς εὐδαιμονίας τὴν ἀτυχίαν ἐν τῇ ὄρφανισμένη ἐκείνῃ οἰκογενεῖα; Ἀποφεύγων ὅμως τὴν μετὰ τῆς Λευκῆς ἐνωσίν του, εὐρίσκων πρὸς τοῦτο πρόφασιν μᾶλλον ἢ ἤττον δεδικαιολογημένην καὶ ἀπομακρυνόμενος μὲν, ἀλλ' ἐφορῶν καὶ μακρόθεν τὴν τύχην τῶν δύο ἀδελφῶν, θὰ ἐξεπλήρου μετὰ πλείονος εὐθύτητος τὴν ὑπόσχεσίν του, παραμένων πλησίον αὐτῶν, καὶ ἐπιφέρων διὰ τῆς ἐπικινδύνου παρουσίας του τὴν ἀτυχίαν καὶ τὴν καταστροφὴν.

Ὅτε τὴν πρωΐαν ἐξηγήρηθ ὁ νεανίας, ἢ, μᾶλλον εἶπεν, ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης του, διότι καθ' ὄλην τὴν νύκτα δὲν εἶχε ποσῶς κοιμηθῆ, ἅμα ὡς εἰσῆλθε διὰ τῶν θυρίδων ἡ πρώτη τῆς πρωΐας λάμψις καὶ ἔσθη ἐνώπιον τοῦ κατόπτρου, ἀπεσύρθη ἐντρομος ἐπὶ τῇ φοβερᾷ τῆς μορφῆς του θέα. Τὸ πρόσωπόν του ἔφερε πρόδηλα τὰ ἴχνη τῆς πολυῶρου ἐσωτερικῆς πάλης· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ἐρυθροὶ, τὸ δὲ βλέμμα του ἔβαρε πέριξ μέλαιναν στεφάνην. Ἦτο ὠχρὸς ὡς ἄνθρωπος ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ φερέτρου καὶ περιπατῶν ἐκλονίζετο, ὡς ὁ ἀνανήφων ἐκ βαθείας κερηδορίας.

Κατέβη μὲ ἀσταθεῖς βήμα εἰς τὸν κήπον, ἐνῶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ λοιποὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκοιμῶντο εἰσέτι, διότι ἡ ὥρα ἦτο ὀρθρία. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχεν ἔτι ἀνατεῖλει καὶ μόνον ἠώς ἐκόσμει τοῦ οὐρανοῦ τὰς πύλας μὲ βύσσον καὶ μὲ πορφύραν, ἀναγγέλουσα τὴν ἔλευσιν τοῦ χρυσάκτινος αὐτῆς κυρίου. Τὰ στρουθία ἐθροῦβου φαιδρῶς, πετώντα ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον, καὶ ἕκαστον φύλλον ἐν τῷ κήπῳ ἦτο ἐμβεβαπτισμένον ἐν τῇ πυ

κνῇ πρωΐνῃ δρόσῳ. Ὁ Ἐκτωρ οὐκ ἔβουε τὰ βήματά του ἀσκόπως, ὅτε παρακάμπτων μίαν τῶν ἀτραπῶν τοῦ κήπου, παρετήρησε μίαν τῶν νεανίδων καθημένην ἐπὶ τινος ἐδωλίου καὶ βεβουθισμένην εἰς διαλογισμούς. Δὲν διέκρινε κατ' ἀρχὰς ὅποια τῶν δύο ἦτο αὐτή, ἀλλ' ἅμα ἐπλησίασεν ἔτι ὀλίγα βήματα, τῆς καρδίας του οἱ βίαιοι παλμοὶ καὶ ἡ αἰφνιδία ταραχὴ ἦν ἠσθάνθη, τῷ εἶπον ὅτι ἦτο ἡ Θάλεια.

Καὶ ἦτο τῷ ὄντι ἐκείνη. Εἰς τὴν ἀθῶαν ψυχὴν τῆς κορασίδος εἶπομεν ὅτι εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ διεισδύῃ ἐν αἴσθημα ἀνεξήγητον, ἡ πρώτη ἀκτὺς τοῦ ἔρωτος, ἐξυπνώσα τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας της, καθὼς ἐξυπνᾷ τῆς ἡμέρας ἡ πρώτη ἀκτὺς τὰ κοιμώμενα στρουθία. Ἡ πρὸς τὸν Ἐκτορα ζωηρὰ συμπάθεια ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς πρώτης αὐτῶν γνωριμίας, λαβοῦσα διαστάσεις μεγαλειτέρας κατόπιν, ἤρξατο νῦν νὰ πληροῖ δλόκληρον τὴν ψυχὴν της, περιβαλλομένη ὅμως χαρακτηρὰ ὑψηλότερον, τρομερώτερον, ἀλλὰ καὶ ἐπιφοβὸν καὶ τρομακτικόν. Ἡ κλίσις καὶ ἡ συμπάθεια μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐγένετο ἔρωσ· καὶ τὸν ἔρωτα τοῦτον ἡ νεανὶς δὲν ἐμάντευσεν ἴσως, δὲν ἐνόει εἰσέτι, ἀλλ' ὡς ἐξ ἐνοστίκτου ἠσθάνθη ὅτι τὸ αἶσθημα ἐκεῖνο τὸ ἄγνωστον αὐτῇ ἔβαινε ἤδη πολὺ μακρὰν. Ἐπομένως ἡ ἀνησυχία ἤρξατο νὰ δάκνῃ τὴν τέως ἀμέριμον αὐτῆς καρδίαν καὶ νὰ θολῶνῃ τὸν τέως αἰθριον ὀρίζοντα τῆς ζωῆς της. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ ἐλαττοῦται ἡ φαιδρῆ καὶ ζωηρότης της· ἡ σκέψις ἤρχιζε ν' ἀποδιώκῃ τὸ ἐρατεινὸν μειδιάμα, τὸ στολιζὸν συχρότατα τὰ πορφυρὰ της χεῖλη, καὶ ὁ ὕπνος, ὁ τῶρα ταραχῶδης καὶ ἔμπλεως ὀπτασιῶν καὶ ὄνειρων, νὰ μὴ κατέρχεται προθύμως ἐπὶ τὰ κεκμηκότα ἀβρὰ βλέφαρά της. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἀκόμη, ἐνῶ ὁ Ἐκτωρ ἐπάλαζε

κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀγρυπνίας ἀγῶνα βαρὺν καὶ ἐπώδυνον κατὰ τῆς καρδίας του, ἡ Θάλεια ἀγρυπνος ὠσαύτως καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς φαντασιοκοποῦσα, ἠγέρθη λίαν πρῶτα καὶ διελθοῦσα ἀκροποδητεῖ διὰ τοῦ κοιτῶνος τῆς Λευκῆς κοιμωμένης, κατῆλθεν εἰς τὸν κῆπον καὶ καθεσθεῖσα ἐπί τινος ἐδωλίου ἐβυθίσθη καὶ πάλιν εἰς τοὺς βρεβασμούς, ὧν τὴν σειρὰν εἶχεν ἀποτόμως διακόψει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ὁ Ἐκτωρ, παρατηρήσας τὴν Θάλειαν, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν τεταραγμένος, ἀλλὰ τὸν κρότον τῶν θημάτων του ἀποπνιγόμενον ἐν τῇ λεπτῇ φαιοχρῶ ἄμμω τῇ στρωννουούσῃ τὸ ἔδαφος, δὲν ἤκουσε, φαίνεται, ἡ νεάνις, ἐγκύπτουσα εἰς τὴν θαλαίαν αὐτῆς βέμβην. Ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας λεπτὸν ραβδίον, δι' οὗ ἐχάραττεν ἀφηρημένη γραμμὰς ἐπὶ τῆς ὕγρας ἐκ τῆς δρόσου ἄμμου. Ὁ Ἐκτωρ πλησιάσας ἀκούωντος ἔκυψε καὶ παρετήρησε περιέργως, ταυτοχρόνως δὲ ἀφῆκε μικρὰν κραυγὴν ἐκπλήξεως, διότι ἐπὶ τῆς ἄμμου παρετήρησε κεχαραγμένον τὸ ὄνομά του.

Εἰς τὴν κραυγὴν ταύτην ἐστράφη ἡ κόρη ἔντρομος καὶ εὐρεθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Ἐκτορος ἐταράχθη καὶ ἠρυθρίασε μέχρι τοῦ κανθοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὁ Ἐκτωρ ἐλάβετο τῶν χειρῶν τῆς μετὰ τρυφερότητος καὶ ἐκείνη ἀφῆκε τὰς μικρὰς λεπτοφυεῖς χεῖρας τῆς νὰ πέσωσιν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του ψυχραῖ, ὡς χεῖρες ἀγάματος μαρμαρίνου.

—Τί ἔγραψες ἐκεῖ; τὴν ἠρώτησε μετὰ φωνῆς, ἥς ἀδύνατον ἐφράσαι τὴν τρυφερότητα.

—Τίποτε, ἀπήντησεν ἐκείνη ἐρυθρίωσα καὶ νεύουσα χαμαὶ δειμαλέους τοὺς ὀφθαλμούς.

—Ἄλλ' ἦτο τὸ ὄνομά μου. . . λοιπὸν μὲ ἀγαπᾷ;

Ἡ νεάνις ἐμίμνε σιγηλῇ, ἀλλ' ὁ Ἐκτωρ ἠσθάνθη τὰς μικρὰς χεῖρας

τῆς τρεμούσας ὡσεὶ εἰς τὴν ἐπαφὴν ἠλεκτρικῆς στήλης.

Ἄλλ' ὅτε τοῦ νεανίου τὰ ὄμματα ἔκυψαν καθ' ἀνεζήτησάν τὰ ἰδικά της, ὅτε αἰφνης ταραχθεῖσα δλόκληρος ἀνύψωσε τὴν ραδινὴν καὶ χαριτόδρυτον κεφαλὴν, τὸ βλέμμα τῆς τοιοῦτο πάθος ἐξέφραζε, τοιαύτας ἠκόντιζεν ἀκτίνας κρυφίου πυρὸς, ὡστε ἐκείνος ἐφρικίασεν.

—ὦ Θάλεια, Θάλεια, ἀνέκραξεν ὁ νεάνις, εἰπέ μοι λοιπὸν τὴν παντοδύναμον λέξιν ἣν περιμένα πρὸ τόσου καιροῦ ἀπὸ τὰ χεῖλη σου! πρὸ ὀλίγου πεισθεὶς παρὰ τῆς συνειδήσεώς μου ἐλάβανον τὴν ἀπόφασιν ν' ἀναχωρήσω, ἀλλὰ δὲν ἐσυλλογίσθη ὅτι τοῦτο μοὶ ἦτο ἀδύνατον! διότι αἰσθάνομαι ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσω μακρὰν ἀπὸ σέ! διότι σὲ ἀγαπῶ, διότι σὲ λατρεύω.

Ὅσον ὠμίλει ὁ Ἐκτωρ μετὰ φωνῆς πλήρους πάθους παραφόρου καὶ τρυφερότητος, τόσον τὰ ἄβρά τῆς κορασίδος στήθη διεστέλλοντο καὶ ἠνοίγοντο ἐξογκούμενα ὡς ῥόδου κάλυξ εἰς τὴν πνοὴν τοῦ ἔρωτος ἐκείνου. Ἡ χεὶρ τῆς ἔθλιψε βιαίως τοῦ νεανίου τὴν χεῖρα! τὰ στήθη των ἠνώθησαν πρὸς στιγμὴν σφιγτὰ καὶ ἡ μία καρδιά ἤκουσεν ἐκ τοῦ πλησίον καὶ ἠσθάνθη τοὺς βιαίους τῆς ἄλλης παλμούς. Τὰ χεῖλη των συνηντήθησαν καὶ ἠνώθησαν, ἀνταλλάξαντα τὸ πρῶτον φλογερὸν τοῦ ἔρωτος φίλημα, καὶ ἡ πνοὴ των ἐπὶ στιγμὴν ἐκατήθη, πνιγείσα ὑπὸ τοῦ κύματος τῆς οὐρανόυ ἀγαλλιάσεως. Ἐπειτα ἡ νεάνις ἀπεσπάρθη ἀπὸ τὴν θερμὴν ἀγκάλην τοῦ ἔραστοῦ, ἔρριψεν ὕστατον ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα καὶ ἀμέσως ἐτράπη εἰς φυγὴν, πτοηθεῖσα ὡς δορκὰς καταληφθεῖσα ὑπὸ τῶν κυνηγῶν.

Ὁ νεάνις μείνας μόνος καὶ ἐμβρόντητος ἐπὶ στιγμὴν, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πέραξ ὅπως ἀνεύρη τὴν ἀποπτᾶσαν ὀπτασίαν. Καίτοι τὸ ἄσμα εἶχε παύσει ἡ ἀρμονία οὐκ ἦττον λεπτῶς καὶ ἴλα

φρῶς σβεννυμένη ἐξηκολούθει κηλοῦσα τὸ οὐς του. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ ἠλιος ἔρριπτεν ἀπὸ τῆς φλεγόμενης ἀνατολῆς τὴν πρώτην ἀκτίνα, καὶ ἀμέσως ἡ φύσις σύμπασα ἐμειδίασεν εὐμενῶς καὶ ἀπήστραψαν αἱ σταγόνες τῆς δρόσου ἐντὸς τῶν κλάδων, ὡς κεκρυμμένοι μαργαρίται. Ἡ πρώτη ἀκτίς τοῦ ἡλίου συνήντα καὶ ἐχαιρέτα τὴν πρώτην ἀκτίνα ἄλλου ἡλίου μυστικῶς ἀνατείλαντος ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ νέου, τοῦ ἡλίου τοῦ ἔρωτός του. Εἰς στεναγμὸς γλυκύθυμος ἀνέβη ἐπὶ τὰ χεῖλη του, ὡσεὶ τελευταία τοῦ καθήκοντός του ὑπενθύμιαις, καὶ ἀνεβόησε πρὸς τὸν σαφεῖρινον οὐρανὸν ἀποβλέπων.

—ὦ! εἶναι πεπωμένον νὰ τὴν ἀγαπήσω! πρέπει νὰ μείνω δι' ὅ,τι καὶ ἀν συμβῇ.

Ἐκτοτε οὐδεὶς λόγος ἐγένετο πλὴον περὶ φυγῆς. Ὁ Ἐκτωρ ἐξηκολούθησε τὸν συνήθη βίον τοῦ ἀποδιώξας καὶ τὸ τελευταῖον φάσμα τοῦ δισταγμοῦ καὶ βίφθεις παραφόρος εἰς τὰς ἀπολαύσεις τοῦ ἄγνου ἔρωτός του. Οἱ δύο ἔρασταὶ ἐβλέποντο συνεχῶς τὴν πρώτην συνέντευξιν ἐπηκολούθησε καὶ δευτέρα καὶ τρίτη, καὶ δσάκις τὰ χεῖλη του ἐπετίθεντο ἐπὶ τοῦ ῥοδινοῦ στόματος τῆς Θαλαίας καὶ ἀπερρόφων τὸ γλυκύ των μῦρον, ἠσθάνετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυρότερον τὸν συγκρατοῦντα αὐτοὺς δεσμόν. Ἡ ἡμέρα τοῖς ἐφαίγετο μικρά! ἄλλως τε ἐφοβοῦντο τὰς ἀνοφελεῖς παρουσίας καὶ τὴν τυχὸν φώρασίν των. Ἄλλ' ὅ,τι ἠρνεῖτο αὐτοῖς ἡ ἡμέρα, παρεῖχεν ἐν ἀνέσει καὶ πλουσιοπαρόχως τὸ εὐρὸ καὶ μυστηριώδες κράτος τῆς νυκτός. Τὴν νύκτα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀργυρᾶς πανσελήνου, ἢ ὑπὸ τὴν γλυκεῖαν τῶν ἀστρῶν λάμψιν, ἡ νεάνις ἐστήριζε τὴν χαρίεσσαν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Ἐκτορος, καὶ ἐμέτρει ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς παλμούς τῆς σκιρτώσης ἐκείνου καρδίας, παλμούς, οἵτινες τῇ ἀνῆκον ἀδιαφιλονεικῆτως. Κρατούμενοι ἐκ τῆς χειρὸς ἐπεριπάτου ὑπὸ τὰ δένδρα τοῦ κήπου ὀμιλοῦντες

τρυφερῶς καὶ πλάττοντες διὰ τοῦ νοῦς μυρίας ἐρατεινὰς εἰκόνας, ὡς κάτοικοι εὐδαίμονες ἐπιγεῖου Ἐδέμ, ἐν ἧ οὐδεὶς ἦτο φόβος μὴ εἰσχωρήσῃ ὁ ὄφρις. Μυριάκις εἶχον ἐφράσει ἀλλήλους τὸν ἔρωτά των, πολλάκις διὰ τῶν αὐτῶν φράσεων, ἀλλ' αἰτινες τόσον ἠδεως, τόσον περιπαθῶς ἐπροφέροντο ἀπὸ τὰ χεῖλη, ὡστε ἐκάστοτε ἐφαίνοντο νέαι. Καὶ ὅτε τὸ χεῖλος ἀπνύδα ἀσπαζόμενον ἢ ὀμιλοῦν, τότε ἠνοίγετο στάδιον θαλαίας καὶ εὐγλώττου σιγῆς, σιγῆς ἀμετρήτων μυστηρίων πλήρους, ἣν διέκοπτεν ἐνίοτε στόνος γλυκὺς, συνενούμενος μὲ τοῦ ζεφύρου τὸ πνεῦμα καὶ μὲ τὸν ἔλαφρον ψίθυρον τῆς κρήνης.

Οὐδὲν τούτων, ἐννοεῖται, περιῆλθεν εἰς γυνῶν τῆς Λευκῆς, ἀλλ' ὁ καιρὸς δὲν ἐβράδυνε νὰ τῇ παράσχῃ ὑπονοίας. Περὶ τοῦ Ἐκτορος ἐγίνωσκεν, ἢ, κάλλιον, ἐμάντευεν ἰδίῃ δὲν ἠσθάνετο δι' ἀρτὴν ἔρωτος αἰσθημα καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ καρδιά του ἦτο ἐλευθερά νὰ δεχθῇ ἄλλην ἀγάπην, ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ καθ' ἣν ἔλαβε χώραν ἡ μετὰ τῆς Θαλαίας τραχεῖα κάπως ἐξήγησις, οἱ λόγοι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐπέδειξεν αὐτὴ διὰ τὸν Ἐκτορα, τὴν ἐβύθισαν εἰς νέον πέλαγος σκέψεων. Ὑπόνοιά τις ταχεῖα καὶ παροδικὴ ἐφώτισε πρὸς στιγμὴν ὡς λάμψις ἀστραπῆς τοῦ νοῦς αὐτῆς τὴν ἀχλὺν, ἀλλ' ὅσον βραχεῖα τὴν διάρκειαν καὶ ἀν ἦτο, πῆ ὠδήγησεν ὅμως τὸ βλέμμα εἰς σημεῖον, ὅπου πρότερον δὲν εἶχε στραφῆ. Καὶ ναὶ μὲν τὴν ιδέαν αὐτὴν ἀπεδίωξεν αὐθωρεὶ μετὰ φρίκης, ἀλλ' ἐκείνη, ὡς τὰ ἐνοχλητικὰ τοῦ θέρους ἔντομα, ἐπίμονος εὖρε πολλάκις τὸν τρόπον νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ πνεῦμά της καὶ νὰ τῇ ταράξῃ ἀπηνῶς τὰς σκέψεις. Ἄλλως τε οἱ ἐρώμενοι δὲν εἶναι τὰ σαφρονέστερα καὶ προφυλακτικώτερα τῶν ἄντων. Ἡ φύσις αὐτῆ τοῦ πάθους των ἀποκλείει πολλάκις τὴν φρόνησιν καὶ τὴν σκέψιν, καὶ ὅ,τι μηχανῶνται νὰ τηρήσωσιν ἀπόκρυφον διὰ παντοίων μεγαλουργῶν καὶ πολυπλόκων σχεδίων, ποιοῦσι θεατρικῶς κατάδηλον δι' ἐνός

βλέμματος λαθραίου, δι' ἐνός κινήματος τυχαίου, δι' ἐνός λόγου δραπέτου. Τὰ σημεῖα ταῦτα ἡ Λευκὴ, ὀξυδερκῆς γενομένη ἕνεκα τῆς εισδυσάσης ἐν αὐτῇ ὑπονοίας, δὲν ἤργησε νὰ παρατηρήσῃ. Τὸ βλέμμα τοῦ Ἑκτορος ἐνίοτε, τὴν Θάλειαν ἀτενίζον, εἶχε τοιαύτην ἔκφρασιν πάθους, καὶ τῆς νεάνιδος πάλιν ἡ φωνή, ὅτε ἐνίοτε ἀπετεινέτο πρὸς αὐτόν, εἶχε τόσην περιπάθειαν, ὥστε ἡ Λευκὴ ἠσθάνθη πλέον ἢ ἅπαξ τὸ στήθος τῆς διαρρηγνύμενον, ὡσεὶ ὄφιν κρυφίως εισδύσας ἐν αὐτῷ εἶχε δῆξει μὲ ἰσθόλον ὀδόντα τὴν καρδίαν τῆς. Δὲν ἐξέφρασεν ὅμως εὐδέποτε λόγον, ἀλλ' ἀποσυρομένη εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς ἐκλείετο δι' ὀλοκλήρου ὥρας καὶ ἤφινε τὰ δάκρυά τῆς, πικρὰ ὡς ἄλδη, νὰ τρέχωσι σιωπηλῶς ἀπὸ τῶν βλεφάρων τῆς.

— ὦ! εἶπε μονολογοῦσα ἐσπέραντινᾶ, καθ' ἣν ἀπεσύρθη ἐνωρὶς πλήρης μελαγχολίας καρδιοδόρου καὶ ἐκλείσθη ἐν τῷ δωματίῳ τῆς, εἶναι ἀνάγκη νὰ τελειώσῃ τὸ τραγικὸν τοῦτο δρᾶμα. Αἰσθάνομαι ἐκλείπουσας τὰς δυνάμεις μου καὶ δὲν δύναμαι ἐπὶ μακρὸν νὰ ἀντίσχω. Ἐάν ἀπαιτῆται θῦμα πρὸς ἐξιλέωσιν τῆς ἀπαισίας μοίρας, ἣτις βασανίζει τὸν οἶκον τοῦτον, προσφέρομαι προθύμως ὡς τοιοῦτον. Ἄλλ' ἂς μὴ βραδύνη νὰ πέσῃ ὁ πέλεκυς, ἂς μὴ παρατείνηται ἡ θυσία. Ἄλλ' εἶνε πρὸς τοῦτο χρεῖα νὰ θεβαιωθῶ, νὰ ἴδω ἐμπράκτως ὅτι δὲν ἀπχτάται ὁ τεθολωμένος μου νοῦς.

Καὶ ἐβεβαιώθη τῷ ὄντι ἐμπράκτως καὶ ἐπίσθη ὅτι δὲν ἠπατάτο, ἐξ ἀπροδοκίτου συμβάντος. Τὴν ἐπαύριον ἀκριβῶς ἦτο ὡραία θερινὴ ἡμέρα. Ὁ ἥλιος ἀπῆστραπτεν ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι. Ἡ θάλασσα ἐξηπλοῦτο λεῖα, ὡς κάτοπρον, εἰκονίζουσα πιστῶς τὸ γλυκύτετον γαλανὸν χρῶμα τῶν οὐρανῶν καὶ τινα χρυσοπάρυφα νεφύδρια ἐνιαχοῦ ἐσπαρμένα καὶ ποικιλλόντα τὴν μονότονον τοῦ στερεώματος ὄψιν. Τὰ ἔντομα ἰπτάμενα ἐβόμβουν περὶ τοῦς εὐώδεις θάμνους. Τὴν εὐρουτάτην παιδι-

δα ἐκάλυπτε χλόη πρασινωπῆ, ἐφαίνοντα δὲ εἰς τὸ βάθος αὐτῆς βόες τινὲς νοχελῶς ἐξηπλωμένοι ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ βόσκοντες.*

— Ὁ Ἑκτωρ εἶχεν ἐπιστρέψει ἀπὸ τῆς θήρας τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ, φέρων τὴν κυνηγετικὴν περιβολὴν του καὶ τὸ ὄπλον του κρατῶν ἀνά χεῖρας, συνωμίλει μετὰ τῆς Λευκῆς, ἣτις ἐκάθιτο εἰς τὸν ἕνα τῶν ἐξωστῶν, τὸν βλέποντα πρὸς τὴν παιδιάδα, καὶ ἐφυλλολόγει ἀφρημένη βιβλίον τι, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἀνεγίνωσκε. Τὰ βλέμματα τῆς νεάνιδος ἐστρέφοντο τῆδε κακίσει καὶ ἰδίως πρὸς τὴν παιδιάδα, ὅπου εὐρίσκετο ἡ Θάλεια φέρουσα σκιάδιον πλατύγυρον προφυλάττον αὐτὴν ἀπὸ τὰς φλογεράς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου καὶ συλλέγουσα μετὰ παιδικῆς χαρᾶς ἀγροτικὰ ἄνθη. Αἴφνης ἡ Λευκὴ ὠχρίσασε καὶ ἀφῆκε κραυγὴν εἰς τῶν βοσκόντων ἐν τῇ παιδιάδι βῶων ἐξαγριωθεὶς αἴφνης, τίς οἶδε ἐκ τίνος αἰτίας, ἤρχισεν νὰ τρέχῃ ἀκάθεκτος λαβῶν τὴν διεύθυνσιν καὶ προχωρῶν πρὸς τὸ μέρος, ὅπου εὐρίσκετο ἡ Θάλεια, ἣτις ποτηθεῖσα ἔτρεχεν ἀσκόπως μετὰ ταχύτητος τῆδε κακίσει, μὴ γινώσκουσα ποῦ νὰ διευθυνθῇ ὅπως ἀπφύγῃ τὸν κίνδυνον. Ὁ Ἑκτωρ ταραχθεὶς ἐξαίφνης ἠκολούθησε τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιτρώμου βλέμματος τῆς Λευκῆς καὶ, ἰδὼν τι συνέβαινε, ἀφῆκεν ἀμέσως καὶ αὐτὸς φοβεράν κραυγὴν.

Ἄλλ' ἂν τῆς Λευκῆς ἡ ἐπιφώνησις ἦτο τρόμου κραυγῆ, ὁ ἀναρθρὸς ἤχος, ὃν ἐξήνεγκεν ὁ νεανίας ἦτο ὀδυνηρὰ κραυγὴ πόνου. Μήτηρ φιλόστοργος, βλέπουσα ἀνάρπαστον τὸ μικρὸν τῆς τέκνον, δὲν ἤθελεν ἀνακράξει ὀδυνηρότερον. Εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς ἐκείνης ῥίγος φρίκης διέτρεξε τῆς Λευκῆς τὰ μέλη, ἀλλὰ δὲν ἔσχε κἄν τὸν καιρὸν νὰ σκεφθῇ ἐπὶ πλέον περὶ τούτου. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ νεανίας ἐξήρτησε τὸ ὅποιον ἔφερον ὄπλον ἀπὸ τῶν ὤμων διὰ τοῦ τελαμῶνος καὶ εὐκίνητος ὡς αἰγαγρός, δι' ἐνός ἄλματος ἐπήδησεν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου, ἀρκετῶν ποδῶν ὕψος ἔ-

χοντος, διεσκέλισε τάχιστα τὸ περιβάλλον τὴν ἔπαυλιν τειχῆς καὶ ὤρμησεν ἀκράτητος πρὸς τὴν παιδιάδα, φθάσας καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ζῶον εὐρίσκετο ὀλίγα βήματα πρὸ τῆς νεάνιδος ἐντρώμου, καὶ σχεδὸν νεκρῶς ἐκ τοῦ φόβου. Ἀντικρύσεν τὸν νέον ἐχθρὸν τὸ ἔκμανεν ζῶον ἔστη πρὸς στιγμὴν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του αἱματηροὶ ἐσπινθηροβόλου ὡς πεφλογισμένοι ἄνθρωκος, ἐκτύπησε διὰ τῆς τραχείας κέρκου του τὰς πλευράς καὶ ἐκλινε τὴν κεφαλὴν, ἵνα μανιωδῶς ἐφορηθῇ. Ὁ νεανίας ἀτάραχος καὶ ἀπτόητος κατεβίβασε τὸ ὄπλον του καὶ ἐτκόπευσε, καὶ εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ ζῶου, ὅπερ, πληγὴν εἰς τὴν κεφαλὴν θανασίμως, ἐπιπτεν αἱματόφυρτον καὶ σπαῖρον, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἐξήντηλημένη καὶ λειπόθυμος ἡ Θάλεια ἐπιπτεν ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ Ἑκτωρ ἀνήγειρε μετὰ τρυφερότητος καὶ στοργῆς τὴν νεάνιδα, τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἐκόμισε μετὰ προφυλάξεως εἰς τὴν οἰκίαν τὸ ἔλαφρον καὶ πεφιλημένον φορτίον. Πάραυτα προσηνέθη αὐτῇ πᾶσα περιποίησις καὶ μετ' ὀλίγον ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις τῆς. Ἐνῶ δὲ ἀσθμαίνων καὶ παράρροτος ὁ νέος ἀπέτεινε πρὸς αὐτὴν τοῦς τρυφερωτέρους λόγους, ἡ Λευκὴ ὠχρὰ καὶ λυσίκομος ἐψιθύριζε καθ' ἑαυτὴν,

— ὦ! τὴν ἀγαπᾶ, τὴν ἀγαπᾶ! . . . Μένει μόνον νὰ ἴδω ἂν τὸν ἀγαπᾶ καὶ ἐκείνη.

(ἔπαται τὸ τέλος)

BABBY

ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΠΟΤΟΥ

ΠΑΡ' ΑΡΧΑΙΟΙΣ

(Συνέχει καὶ τέλος, ἕνα προηγ. φυλλ.)

δὲν ἦτο ὅμως ὁ αὐτὸς τρόπος τοῦ πίνειν εἰς ὅλας τὰς πόλεις,

διότι οἱ μὲν Χῖοι καὶ οἱ Θάσσιοι ἔπινον μὲ μεγάλα ποτήρια, ἄτινα μετέδιδον εἰς τοὺς καθημένους δεξιά, καὶ τὰ ὅποια ἐχώρουν ἐνίοτε μεγάλην ποσότητα πόματος. Εἰς δὲ τὴν Λακεδαιμόνα εἶχον ἴδιον ἕκαστος ποτήριον, τὸ ὅποιον ὑπηρετῆς τις ἐγέμιζεν ἄρα ἐκενοῦτο συνεθίζον νὰ προπίνωσι ὑπὲρ τῶν ἀπόντων, καὶ εἰς τιμὴν τῶν θεῶν πρῶτον προπίνον τρις μὲν ταῖς Χάρισι, ἐννέα δεταῖς Μούσαις.

Ἄπαντα δὲ τὰ ἑλληνικὰ ἔθνη φαίνεται ὅτι ἦσαν ἔκδοτα εἰς τὴν πολυποσίαν, πλὴν τῶν Σπαρτιατῶν, οἵτινες ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἐμμένωσιν ἐντὸς τῶν ὄρων τῆς κεφαλιότητος, κατὰ τινα νόμον τοῦ Λυκοῦργου, ὅστις διέταττεν ἄπαντας νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀπὸ τὰ συμπόσια ἄνευ λαμπάδος δεικνυούσης εἰς αὐτοὺς τὴν ὀδόν. Εἰς τὰς Ἀθήνας δὲ, ἐὰν ἄρχων τις ἐξηλέγγετο μεθύων, θανατοῦτο κατὰ τοῦς νόμους τοῦ Σόλωνος. Τοιοῦτος ἦτο ἐν βραχείσιν ὁ τρόπος τῆς πόσεως. Ὡς καὶ τανῦν ἐν τῇ Ἠπειρῷ τοιοῦτω ἔθει χρῶνται ἐν τοῖς συμποσίοις ἐφ' ἐκάστης προπόσεως συμποσιάρχης καθίσταται οὔτος δὲ ἐκάστῳ τῶν πινόντων ἐπιτάττει τὸν δεῖνα τῶν παρακαθημένων δεξιῶσασθαι ὁ δὲ δεξιούται αὐτὸν τοιαύταις λέξεσι κύριε, καλῶς νὰ σ εὖρω τοῦτο τὸ ποτήριον τὸ πίνωμεν διὰ τὴν υγείαν τοῦ δεῖνος κτλ. Τοῦτον δὲ ὕστερον κελεύει ὁ συμποσιάρχης ἄλλον δεξιῶσασθαι καὶ οὕτω καθεξῆς ἕως ἂν πάντες πῶσι τελευταῖος δὲ ἀνίσταται ἐκεῖνος, οὗ χάριν ἐρίγνετο ἡ πρόποσις, καὶ πάντας δεξιούται εὐχαριστῶν ἐπὶ τῇ προπόσει εἶτα ἄρχων τῆς μελλούσης προπόσεως καθίσταται ἡ δὲ πρόποσις καλεῖται γιοτὶ ἴσως ἐκ τοῦ ἐντολῆ παραθερέν οἱ δὲ προπίνοντες, εἰ μὲν ὁ ἄρχων ἐπιτάττει τὰ ποτήρια ἐκκενοῦν, οὕτω ποιεῖν ὀφείλουσιν, οἱ δὲ ἀπαυδῶντες κολάζονται εἰ δὲ μὴ ὅσον ἕκαστος βούλεται. Ἐπὶ δὲ τῶν γάμων ἐν τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ, ὅτε

οὐ κεκλημένοι ἀπέρχονται, ἢ νύμφη ἐγχειρίζει αὐτοῖς ποτήριον μεστόν οἴνου, εἰς ὃ χρήματα ἐναποτιθεῖσι, καὶ ταῦτα καλεῖται κεράσματα. Καὶ εἰς πλείστα μέρη τῆς Ἑλλάδος τανῦν ἐπικρατεῖ ὁ αὐτὸς τρόπος ἐξ ὧν εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν. Οἱ Ἕλληνες εὐφραίνοντο κατὰ διαφόρους τρόπους ἐν τοῖς συμποσίοις δηλ. δι' ἁσμάτων, διὰ τοῦ χοροῦ, δι' ἀστεισμάτων, διὰ παιγνίων, διὰ μουσικῆς, διὰ διαφόρων λύσεων ἀινιγμάτων καὶ γρίφων· ὁ χορὸς ἦν μιμητικὴ ἐπιστήμη, οἱ μὲν τῶν χορευτῶν ὠρχοῦντο πρὸς τὸν αὐλὸν σχήματα, ἐν οἷς Χάριτες τε καὶ Ὠραι καὶ Νύμφαι ἐγράφοντο· οἱ δὲ ἐμιμοῦντο τὸν μῦθον τοῦ Πανὸς καὶ Σύριγγος, ὃν χορὸν ἐχόρευον ἀνὴρ καὶ γυνή, ὡς ὁ παρὰ Λέγκω Δάφνης καὶ Χλόη τὰ αὐτοσχέδια ἄσματα καθίστων τερπνότερα τὰ συμποσία ἄτινα ἤδοντο ὑφ' ἐκάστου τῶν συμποτῶν· τὰ ἀινίγματα καὶ οἱ γρίφοι προῦ βάλλοντο παρὰ τοῦ συμποσιάρχου ἢ παρ' αὐτῶν τῶν συμποτῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς μὲν τοὺς λύσαντας ἐδίδοντο στέφανοι, ταινίαι, πλακοῦντες, φιλήματα καὶ εὐφημαίαι, τοὺς δὲ ἀμαρτάνοντας καὶ μὴ λύσαντας προσέταττον νὰ πίωσι ποτήριον ἀκράτου οἴνου, μεθ' οὗ πολλάκις ἐμίγνυον καὶ ἄλμην κατὰ τὸν Ἀθήναιον.

Πλὴν τῶν τοιούτων, εἰσήγοντο ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ ἀθλητρίδες, ψάλτριαι καὶ ὄρχηστρίδες, θυματοποιοὶ καὶ γελωτοποιοὶ· αἱ ἀθλητρίδες ἦσαν ἀναγκαῖαι διὰ τὰς τελετὰς τῆς θυσίας, καὶ ἔμενον καὶ μετὰ τὴν θυσίαν εἰς τὰ συμποσία, καὶ δυσκόλως ἀπαντᾷ τις ἐπὶ μνημείων πλήρη συμποσίου παράστασις, χωρὶς ἀθλητρίδων καὶ κιθαριστριῶν. Ὁ Πλάτων ἀποδοκιμάζει ῥητῶς τὴν παρουσίαν αὐτῶν, καὶ εἰς τὸ συμπόσιον εἰσάγει τὸν Ἐρυζίμαχον λέγοντα· «τὴν μὲν ἄρτι εἰσελθοῦσαν ἀθλητρίδα χαίρειν ἔξω αὐλοῦσαν ἑαυτῇ, ἐὰν γε βούληται, ἢ ταῖς γυναῖξιν ταῖς ἔνδον» ἐτι δὲ σφο-

δρῶς ὁμιλεῖ περὶ αὐτῶν ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ, ἐνθα διατείνεται ὅτι ἀνήκουσι μόνον εἰς τὰ συμποσία τῶν φαύλων καὶ ἀγοραίων ἀνθρώπων «καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀλλήλοις δι' ἑαυτῶν ζυνεῖναι ἐν τῷ πότῳ, μηδὲ διὰ τῆς ἑαυτῶν φωνῆς καὶ τῶν λόγων τῶν ἑαυτῶν ὑπὸ ἀπαιδευσίας, τιμίας καλοῦσι τὰς ἀθλητρίδας πολλοῦ μισθοῦμενοι ἄλλοτρίαν φωνήν, τὴν τῶν αὐλῶν, καὶ διὰ τῆς ἐκεῖ ὡν φωνῆς ἀλλήλοισι ζυνεῖσιν· ὅσον δὲ καλοὶ κάγαθοὶ ζυμπόται καὶ πεπαιδευμένοι εἰσὶν, οὐκ ἂν εἶδοις οὗτ' ἀθλητρίδας, οὔτε ὄρχηστρίδας, οὔτε ψάλτριαι, ἀλλὰ αὐτοὺς αὐτοῖς ἱκανοὺς ὄντας ζυνεῖναι.» Ὁ Πλάτων ἐνταῦθα φαίνεται λίαν αὐστηρὸς, καὶ ἡ κατάκρισις διευθύεται κατὰ τοῦ Ξενοφῶντος. Αἱ ἀθλητρίδες καὶ ψάλτριαι ἐχρησίμευον πολλάκις καὶ δι' ἄλλον σκοπὸν, καὶ ὀλίγον διεφέρον τῶν ἐταιρῶν ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ὧν ἀναφέρει ὁ στωϊκὸς Περσαῖος παρ' Ἀθηναίῳ. Σοφιστὴς τις ἀνένευσε πρῶτον ν' ἀρήτη τὴν ἀθλητρίδα καὶ νὰ καθίστη πλησίον του· αἰθ' ὕστερον, πωλουμένη τῆς ἀθλητρίδος, κοθάπερ ἔθος ἐστὶν ἐν τοῖς ποτοῖς γίνεσθαι, ἐν τῷ ἀγοράζειν πᾶν νεανίσκος ἦν καὶ τῷ πωλοῦντι ἄλλω τινὶ θᾶττον προσθέντι ἡμφισβήτει, καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸν πεπρακέναι.»

Τὸ συνηθέστερον παιγνίδιον ὑπερῆσαι μετὰ τὸν πότον, ἦν ὁ κόνταβος, ἐπαίξετο δὲ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· ῥάβδος τις ἦτο πεπηγμένη ἐν τῇ γῆ καὶ ἑτέρα ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτῆς ὀριζοντίως κειμένη, ἔχουσα δύο πλάστιγγας, ἐξηρημέναις ἐφ' ἑκατέρας ἄκρας ὡς ἐπὶ τῆς ζυγοῦ. Ὑποκάτω δὲ τῶν πλαστιγγῶν ἦσαν δύο κρατῆρες πλήρεις ὕδατος, ὑπὸ δὲ τὸ ὕδωρ ἦν ἀνδριάς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον χαλκοῦς. Πᾶς δὲ τῶν παίζοντων ἀνίστατο ἔχων ποτήριον ἀκράτου οἴνου, ἢ ὕδατος, καὶ ἰστάμενος μακρόθεν ἔπεμπε τὸν οἶνον ἀνὰ μίαν σταγόνα εἰς τὴν πλάστιγγα, ὅπως βα-

ρυνθεῖσα διὰ τοῦ οἴνου κατέλθη καὶ κρούση τὴν κεφαλὴν τοῦ ὑπὲρ τὴν πλάστιγγα ἀνδριάντος. Ὅστις δὲ ἠδύνατο νὰ χύσῃ ὀλιγώτερον ἐκ τοῦ οἴνου ἢ τοῦ ὕδατος του καὶ νὰ κρούσῃ μὲ μεγίστην δύναμιν διὰ τῆς πλάστιγγος τὸν ἀνδριάντα ἐλογίζετο νικητῆς· ἐπαίζον δὲ καὶ ἄλλα διάφορα παίγνια πρὸς διασκέδασιν καὶ τέρψιν. Οὗτω δὲ οἱ Ἕλληνες διῆγον ἐν τοῖς συμποσίοις πίνοντες, παίζοντες καὶ εὐθυμοῦντες· ὅτε δὲ ἦτο καιρὸς νὰ διαλύσῃσι τὸ συμπόσιον, τότε ἔσπευδον Ἐρμῇ τῷ προστάτῃ τοῦ ὕπνου, καὶ εἶτα μετέβαινον εἰς τὰς οἰκίας, ἵνα κοιμηθῶσιν, ὡς γίνεται δηλον ἐκ τοῦ Ὁμήρου ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ. Μετὰ τὸ τέλος ὅμως τῆς ἐστιάσεως καὶ τοῦ συμποσίου πλείστοι τῶν προσκεκλημένων συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν ἀθλητρίδων καὶ ψάλτριῶν ἐβάδιζον εἰς τὰς οἰκίας τῶν παρθένων, ὧν ἠρώντο, καὶ διηनुκτέρευον· τοῦτο ἐλέγετο κῶμος. Οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν τὰς ἐστιάσεις καὶ τὰ συμποσία ἐκπαλαί ὡς ἐξαίρετον καὶ εὐφρόσυτον διατριβήν, ὡς δηλοῖ ὁ Ὀμηρος παρειαγῶν τὸν Ὀδυσσεῖα λέγοντα.

Οὐ γὰρ ἔγωγε τε φημιτέλοιο χαριέστερον εἶναι ἢ ἐπ' εὐφροσύνη μὲν ἔχη κατὰ δῆμον ἅπαντα, δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δῶματι· ἀκουάζονται αἰδοῦ ἡμενοὶ ἐξείης, παρὰ δὲ πλήθυσι τράπεζαι σίτον καὶ κραιῶν, μέθη δ' ἐκ κρατῆρας ἀρύσσων εἰνοχὸς φορέησι τὰς ἐγχείη δυσάσειν.

Ὀδυσ. I. 5.

Ἐγράφη Ἀθήναισι κατὰ μῆνα Ἰούνιον 1877.

B. Γ. ΒΥΘΟΓΑΚΑΣ.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΙΣ ΤΑ ΠΕΡΙ ΕΔΓΑΡΔΟΥ ΚΥΙΝΕΤΙΟΥ.

Ἦδη θὰ ἐρωτήσωσιν οἱ εὐμενεῖς ἀναγνώσται, μᾶλλον δὲ αἱ εὐαίσθητοι καὶ φιλοπράγμονες ἀναγνώστριαί πῶς ἐτελείωσε τὸ μυθιστόρημα, τὸ ἐρωτικὸν ἐπεισόδιον τῆς μνηστείας τοῦ φιλοσόφου ποιητοῦ.

Ἄβον ἐνταῦθα νὰ εἴπωμεν πρὸς τοῦτο ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ ἀγάπης καὶ τοῦ ἀπειριορίστου σεβασμοῦ τοῦ Ἐδγάρδου, καὶ τῆς ὑπακοῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν γεννήσασαν, καὶ τὴν φειδῶ, ἣν συνίστα εἰς τὰς χάριν αὐτοῦ δαπάναις. Τοῦτο ἤδη προήγγειλε τὴν ἐκλεκτὴν καὶ εὐγενῆ φύσιν αὐτοῦ.

Ὡς νέος λεπτῶν καὶ ζωρῶν ἄμα αἰσθημάτων ἦν ἐπόμενος νὰ ἀλωθῇ τῷ ἔρωτι καὶ εἰκοσαετῆς ὢν, πράγματι ἐτρώθη ὑπὸ τινος πολυβελγῆτρου μὲν, ἀλλὰ φιλαρέσκου καὶ φιλοπαίγμονος δεσποίνης (donna), ἥ τις ἐπὶ πολὺ εἶχεν ὡς ἄθυρμά της τὴν καρδίαν τοῦ νεανίου. Ἀλλὰ κατάρθωσεν ὁ ἠρωϊκὸς νέος νὰ ἐκφύγῃ τὴν Σειρῆνα καὶ εἰς ἐπιστολῆν του πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, πρὸς ἣν ἐνεπιστεύθη τὰ τῶν ἐρώτων του ἐπεκρότει ἐπὶ τῇ νίκῃ του· «ἐπικροτῶ ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ νίκῃ μου, γράφει ὁ Ἐδγάρδος. Μετεχειρίσθην, ἀληθῶς, πρὸς τοῦτο πῦρ καὶ σίδηρον.»

Τὰ οικονομικὰ τῆς οἰκογενείας του ἦσαν ἀνθηρὰ καὶ ἀφοῦ ἐφοίτησεν ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς τὴν ἐν Παρισίοις σχολὴν τῶν τεχνῶν, δεκαεπταετῆς ἐδέχθη θέσιν, πρὸς ἀνακοφίσις τῶν γονέων του, πρῶτον μὲν παρὰ τινὶ Τραπεζίτῃ, εἶτα δὲ παρὰ τῷ εἰσπράκτορι τῆς Γαλλίας, λαμβάνων ἐτήσιον μισθὸν 1200 φράγκων.

Ἄλλ' ὁ προορισμὸς αὐτοῦ, ἢ κλίσις του δὲν ἦτο τοῦ νὰ καταστράνῃ ἀριθμοὺς καὶ νὰ ποιῇ καλλιγραφημένα στοιχεῖα. Ἦτο ποιητῆς, ἦτο φιλόσοφος, καὶ αἱ δύο θεότητες, ἢ Ποίησις καὶ ἡ Φιλοσοφία, δὲν βραδύνουν νὰ ἐκδηλωθῶσι.

Παρήτησε τὸ γραφεῖόν του καὶ παρεδόθη εἰς μελέτας καὶ εἰς στιχοῦργίαν. Πρῶτον ἔργον του ὅπερ ἐδημοσίευσε (τὸ 1822 ὑποθέτομεν) ἦσαν αἱ Πινακίδες τοῦ Περιπλαρωμένου Ἰουδαίου (Tablettes du Juif Errant) οἱ οὐνεὶ προοίμιόν τι τοῦ μετὰ ταῦτα συγ-

γράμματός του Ashaverus, έργου μὲν ὄλως νεανικοῦ, ἀλλ' ὅπερ ἤρσες τότε μεγάλως εἰς τὸ κοινὸν καὶ εἰς τινὰς ἔτι σπουδαίους ἄνδρας. Γενόμενος ἐμβριθέστερος μετὰ ταῦτα, ἤρξατο τῆς μελέτης καὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ περιωνύμου συγγράμματος τοῦ Ἑρδέρου (Herder) Ἰδέαι περὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐνθαρρυνθεὶς εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Cousin καὶ ἄλλων σοφῶν ἀνδρῶν μετέβη εἰς Γερμανίαν καὶ ἀποκατέστη εἰς Ἰδέαι Μέρτην πρὸς περαιοσιν τῶν σπουδῶν του, φέρων συστατικὰς ἐπιστολάς, ἰδίως πρὸς τὸν σοφὸν Κρεύζερν (Creuzer).

Διατρίβει αὐτόθι ἀπὸ τοῦ 1826 μέχρι τοῦ 1828 καὶ εἰς τοῦ Κρεύζερν γνωρίζει τὴν οἰκογένειαν τοῦ διαμαρτυρομένου ἱερέως Κ. Μορέ. Ἐχει οὗτος θυγατέρα γλαυκώπιδα καὶ ξανθὴν ὡς τὰς παρθένους τοῦ Βορρά, περικαλλῆ δὲ καὶ σεμνὴν ὡς ἄγγελον, καὶ πάραυτα ὁ νεαρὸς φιλόσοφος ἀλίσκεται. Μετὰ παρέλευσιν δὲ τινῶν ἑβδομάδων γίνεται καὶ μνηστῆρ τῆς Μίνιας Μορέ. Ἐδει ὅμως ἡ μνηστεία αὕτη νὰ διαρκέσῃ ἑπτὰ ἔτη, ἕως οὗ ὁ μελλόνυμφος τύχη ἐδραίας τινος ἀποκαταστάσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐξελέγη ὁ Ἐδγάρδος ἵνα συνδεύσῃ εἰς Πελοπόννησον τὴν Ἐπιστημονικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Γαλλίας, πληρωθείσης οὕτω μιᾶς τῶν διακαεστέρων εὐχῶν του. «Ἡ Ἑλλάς διὰ τὸν Κιυνέτιον, λέγει ὁ κ. G. Meadiar ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς Revue des deux Mondes (τῆς τῆς Ἰουλίου) ἦτον ἡ ἱερά γῆ ὑπὲρ αὐτῆς συνεμερίζετο ἅπαντα τὸν ἐθνουσιασμὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μεθ' ὅπου ἐν ὁμοιοσυστασίῳ ὄρμα πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, τὴν Ἑλλάδα τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ποιητῶν, τὴν τσοῦτόν στενωῶς συνδεομένην μετὰ τῆς Ἑλλάδος τῶν ἀνδρείων (παληκαριῶν)!

Τέλος, τὴν 13 Ἰανουαρίου 1835, ὁ Ἐδγάρδος γράφει ἐκ Βάδης πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, «Ἰδοὺ, μῆτερ φιλάτη,

ἡ πρώτη ἐπιστολή, ἣν σοὶ γράφω χωρὶς τοῦ νὰ ὑποφέρω καὶ τοῦτο δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀπὸ πότε. Ἐνυμφεῖθ' ἡ Μίννα εἶναι ἐδῶ, εἰς τὸ πλευρόν μου. . . Κύκλω ἡμῶν ἔχομεν ἕνα τῶν ὠραιοτέρων τόπων τῆς γῆς. Ἡ καρδία μου, τέλος, εἶναι ἡσυχὸς καὶ εὐτυχής. . .» Ἡ πρώτη αὕτη εὐτυχία διήρκεσε δέκα πέντε ἔτη ὁ δὲ Ἐδγάρδος ἐπέζησε τῆς γυναικὸς του εἴκοσι πέντε περίπου ἔτη, ἐλθὼν, ὡς προείπομεν, καὶ εἰς δευτέρον γάμον. Ἡ χήρα λοιπὸν αὐτοῦ συνελέξεν εὐλαβῶς καὶ ἐξέδωκε τὰς ἐπιστολάς του, γενομένη οὕτω ἀξία τοῦ μεγάλου καὶ ἐπιφανοῦς ὀνόματος, ὃ φέρει.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ὡς παρατηρεῖ ὁ προειρημένος Γάλλος κριτικὸς, εἶναι τι ἀξίον σπουδῆς. Δι' αὐτῶν ἐξηγοῦνται πολλὰ τῶν περιστατικῶν τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου ποιητοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ συγγράμματος τοῦ Ashaverus, τοῦ Προμηθεῖος καὶ τοῦ Ναπολεόντος, τριῶν ποιητικῶν ἅμα καὶ φιλοσοφικῶν ἐπινοήσεων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Δὲν κτεινόμεθα πλεονέκτερον ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τοῦ ἐξόχου, ὄντως, τοῦτου ἀνδρὸς, περατοῦμεν δὲ τὸ ἄρθρον μας διὰ τῆς ἐξῆς παρατηρήσεως, ἣν ἐπιφέρει ὁ κ. Charles Bigot (Revue Litteraire φυλλ. 52) «Ἐν τοῖς δυσὶ ἐκδοθεῖσι τόμοις τῆς ἀ.λ.η.λογογραφίας τοῦ Cuinet θέλει ἀπαντήσῃ ὁ ἀναγνώστης εἰκόνας κεχαραγμένας πετῶντι καλάμῳ, τὰς τοῦ Βίκτορος Οὐγκῶ, τοῦ Οὐίλλεμάλιν, τοῦ Γκυζῶ, τοῦ Chateaubriand, τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας καὶ ἄλλων θέλει εὖρει περιέργους κρίσεις περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' οὐχὶ ἐν τούτῳ ἔγκειται τὸ κυρίως σπουδαῖον τῆς ἀλληλογραφίας, ἀλλ' εἰς τὸ παράδειγμα ὅπερ δίδασκε ὁ νεανίας ἐκεῖνος ἀφιερῶν τὴν ὑπαρξίν του εἰς τὴν λατρείαν καὶ τὴν υπεράσπισιν τῶν μεγάλων ἰδεῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχῶν, διὰ τῆς ἐνδεδελεχίας γενναίων προσπαθειῶν καὶ ὑψηλῶν ὁρμῶν.

Οἱ νέοι πρὸ πάντων ἄς ἀναγνώσωσι

τὴν ἀ.λ.η.λογογραφίαν ταύτην τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ εὐχὴ, ἣν ἐκφράζει ἡ κυρία Quinet. Θέλουσιν ἰδεῖ ἐν αὐτῇ, λέγει αὕτη, ὅτι βίος ἐν καλῇ τεθείς ἰσοσταθμία δύναται νὰ συνδυάσῃ διαφόρους δυνάμεις καὶ ὁρμὰς τὸ πάθος καὶ τὸν λόγον, τὴν ποιήσιν καὶ τὴν ἐπιστήμην, τὴν λογισμὸν καὶ τὴν ἐνέργειαν, καὶ ὅτι τὸ ἰσχυρότερον στήριγμα τῆς ὑπάρξεως, ἡ δύναμις κατὰ τῆς θλίψεως, ὁ ἀπραγμότερος φίλος εἶναι ἡ ἐργασία.» Ἐχουσιν ἀνάγκην τοιούτων πειραδειγμάτων πολλοὶ τῶν ἡμετέρων. (*)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΩΠ.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(Συνέχεια, βρα φυλλ. ΚΒ').

«Αὐτὸ οὐδὲν ὠφελεῖ, εἶπε γινώσκω τί ὀφείλω νὰ πράξω.» Μόλον τοῦτο ἀμέσως ἐκάλεσε κρύφα τὸν Σαμουήλ, καὶ τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ ἐμπεριεχομένου τῆς ἐπιστολῆς, μεταφράσας δὲ αὐτὴν ὁ Σαμουήλ, τὸν ἐπληροφόρησε περὶ τῶν κυριωτέρων. Ὁ Θεόδωρος ἠκροάσθη μετὰ προσοχῆς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κάμῃ τινὰ παρατήρησιν.

Ἐστάλη τῷ κυρίῳ Ῥάσσαμ ἡμίονος ἐκ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἱππῶνων ὅπως ἐποχηθῆ. Ἐρρήθη πρὸς τὴν τοποτηρητὴν Πριδδ, τὸν διοικητὴν Καμερόν καὶ ἐμὲ ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ καθεσθῶμεν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἡμιόνων, ἀλλ' ἡ εὐνοια αὕτη ἀπηγορεύθη τοῖς λοιποῖς αἰχμαλώτοις. Κατὰ τὴν εἰς Μάγδαλα ἐπιστροφήν μας ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς οἱ ὑπηρέται μας καὶ ὀλίγοι φίλοι, οὓς εἶχομεν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὡς ἄνδρας ἐξεληθόντας ἐκ τοῦ μνήματος. Ἐζητήσαμεν τὰς σκηνὰς μας, κλινοσκευᾶς κλ. καὶ περιεμείναμεν ἀθιμόνως τὴν ἐγγυτάτην κίνησιν τοῦ ἀσταθοῦς δεσποτοῦ.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἅπανα ἡ φρουρὰ ἔλαβε διαταγὴν νὰ λάβῃ τὰ δπλα καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον,

(*) Ὁρα φυλλῆδιον ΚΣΤ'.

ΖΑΚ. ΑΝΘ. ΕΤΟΣ Γ'.

μόνον γέροντες τινες καὶ οἱ συνήθεις φύλακες τῶν δεσμοτῶν, ὄφειλον νὰ παραμείνωσιν ἐπὶ τοῦ ὄρους. Μεταξὺ τῶν τριῶν ἡ τεσσάρων μετὰ μεσημβρίαν ἐξεργάγη θάλασσα λαίλαψ ἐπὶ τὴν ἄμβαν' ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μᾶς ἐφαίνετο ὅτι ἠκούομεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πατάγων τῆς θροντῆς, τὸν κρότον τῆς λεβόλων μακρὰν εὐρισκομένων καὶ ἄλλων τινῶν ὡς ὄλως πλησίον. Ἄλλοτε ἐνομιζομεν κυρίως ὅτι ὁ θόρυβος, ὃν ἠκούομεν, ἦτο ἐκφυροκρότησις ἀλλὰ πολὺ ταχέως ἔπρεπε νὰ ὑπογελωμένον διὰ ταύτην τὴν ἰδέαν, καὶ ἐθαυμάζομεν ὅτι οἱ ἄπαυστοι ἦχοι τῆς θροντῆς ἠδύνατο ἐν τῇ ἐξημμένη φαντασίᾳ μας νὰ ὁμοιωθῶσιν οὕτω πρὸς τὸν τῶσφ ἀπλήστως ἐπιποθεύμενον θόρυβον τῆς προσεγγίσεως τοῦ ἐλευθερωτοῦ στρατοῦ μας.

Τὰς τέσσαρας ὅμως ἐπραῦνθη ὁ ὄμβρος, καὶ τότε πλέον δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἀμφιβολία, ἐπειδὴ ἐφθάνεν ἄχρῃς ἡμῶν καθαρὰ καὶ διακεκριμένη ἡ ἀντήχησις τῶν πυροβολισμῶν. Ἀλλὰ τί συνέβαινε; Οὐδεὶς ἤθελεν ἡ ἡδύνατο νὰ τὸ εἶπῃ. Δις τὴν ἀκόλουθον ὥραν, τὸ χάριεν ἐλελλιά, ἡ ἄσμα τοῦ καλῶς ἤλθεσ, ἀντήχησεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰσλάμγιε εἰς ἐκεῖνας τῆς ἄμβας, ὅπου τῷ ἀπίντων ἐν χορῷ αἱ οἰκογένειαι τῶν στρατιωτῶν. Τότε ὅλαι αἱ ἀμφιβολίαι διελύθησαν. Προφανῶς ὁ βασιλεὺς εἶχε διατάξῃ μίον τῶν μεγαλορρημόνων ἐκείνων σκηνῶν, εἰς ἃς εἶχε συνειθίση. Οὐδεμία μάχη εἶχεν ἐπισυμβῆ, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε συναντηθῆ μετὰ τῶν βρετανικῶν στρατευμάτων.

Ἐκοιμώμεθα καθὼν ὑπνον, μηδὲν ὑποπτεύοντες περὶ τῆς αἰματηρᾶς πάλης, ἣτις συνέβη ὀλίγα μίλια ἀπὸ τῆς φυλακῆς μας, ὅτε ἀφυπνίσθημεν ὑπ' ἐνόσ οἰκιακοῦ, ὅστις μᾶς εἶπε ταχέως νὰ ἐνδυσθῶμεν καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν παρὰ τῷ κυρίῳ Ῥάσσαμ, διότι ὀλίγω πρότερον ἀφίγησαν ἄγγελοι ἐκ μέρους τῆς Α. Μ. Εὐρομεν, εἰσελθόντες ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ κυρίου Ῥάσσαμ, τοὺς κυρίους Γουαλδέμεγερ καὶ Φλάδ καὶ

τινας ἀρχηγούς ἀβυσσινοὺς ἐπιφορτισμένους αὐτοκρατορικὴν τινα ἐντολήν πρὸς ἡμᾶς. Τότε κατὰ πρῶτον ἠκούσαμεν νὰ λέγωσι περὶ τῆς μάχης τοῦ Φάγλα. Ἐμάθομεν τῶν ὅτι εἴμεθα τότε ἐκτὸς κινδύνου, καὶ ὅτι ὁ δεσπότης ταπεινωθεὶς ἀνεγνώρισε τὸ μέγεθος τῆς ἀπωτάτης δυνάμεως, ἣν αὐτὸς ἐπὶ ἔτη εἶχε καταφρονήσει. Τὸ μῆνυμά του ἐξηγεῖτο ὡς ἑξῆς. «Ἐνόμιζον ὅτι οἱ ἐκκινήσαντες κατ' ἐμοῦ σήμερον ἦσαν γυναῖκες· ἀλλ' ἤδη ἀναγνωρίζω ὅτι εἶναι ἄνδρες. Ἠττήθην ὑπὸ μόνης τῆς προφυλακῆς, ἅπαντες οἱ πυροβολισταὶ μου ἀπέθανον· διαλλάξατέ με πρὸς τοὺς συμπατριώτας σας.»

Ὁ κύριος Ῥάσσαμ τῷ ἀπήντησεν ὅτι ἀφίκετο εἰς τὴν χώραν του ὅπως εἰρηνοποιήσῃ, καὶ ὅτι ἤδη ὡς πρότερον, ἐν μόνον ἐπόθει, ἥτοι ὅπως ἔλθῃ εἰς τὸ εὐάρεστον τοῦτο ἀποτέλεσμα. Προέτεινε νὰ πέμψῃ τὸν τοποτηρητὴν Πριδὸ εἰς τὸ βρετανικὸν στρατόπεδον ἐν ὀνόματί του, καὶ συνδούλευε τὴν Α. Μεγαλειότητα νὰ ἐπιφορτίσῃ ταύτοχρόνως τὸν κύριον Φλάδ, ἢ οἰονδήποτε εὐρωπαῖον, εἰς ὃν εἶχε ἐμπιστοσύνην, συνοδευόμενον ὅμοις ὑπὸ μεγάλου προσώπου τοῦ βασιλείου του, ἵνα προτείνῃ τοὺς ὅρους καὶ συζητήσῃ ἐπὶ τῶν συμφερόντων του· πλὴν ἐπροσέθετεν ὅτι, ἐάν ἡ Α. Μεγαλειότης δὲν ἤθελε νὰ παραδώσῃ ὅλους τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον, πᾶν διάδημα πρὸς αὐτὸν ἤθελεν ἀποβῆ μάταιον.

Οἱ δύο εὐρωπαῖοι καὶ οἱ βοηθοῦντες ἀβυσσινοὶ ἔμειναν καιρὸν τινα ἵνα ἀναπαυθῶσι καὶ λάβωσιν ἀναψυχὴν· μᾶς εἶπον ὅτι ὁ Νέγους σὺν τῇ ἀκολουθίᾳ του, ἰδόντες τὴν προτεραιάν τὴν προφυλακὴν τῆς στρατιᾶς μας ἐξερχομένην ἐκ τῶν κρημνῶν τοῦ Βασιλο, ἀντήλλαξαν μίαν πυροβολοστοιχίαν δι' ἀπλὴν πολεμικὴν ἀποσκευὴν, καὶ ὅτι βλέπων ὀλίγους μόνον εἰς Ἀρόγιε, ἐνέδωκεν εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν ἀρχηγῶν του καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοῖς νὰ

πραξῶσιν ὅ,τι ἤθελον. Ἀφοῦ ἔρριψαν οἱ ἀβυσσινοὶ ἓνα πυροβολισμὸν, παρακινήθentes ὑπὸ τῆς θέας μεγάλης λείψανος, ἐρίφθησαν κάτω ἀπὸ τοῦ λόφου. Ὁ Θεόδωρος ἔμεινε παρὰ τὸ πυροβολικὸν του, ἔγθα ὑπῆρέτου ἐργάται ἰθαγενεῖς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Κόφρου τινός, ἤδη ὑπῆρέτου τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τοῦ Lij Engeddah Waek, υἱοῦ Ἐθραίου τῆς Βεγγάλης, μεταβαλόντος θρησκείαν. Κατὰ τὴν πρώτην ἐκπυροκρότησιν τῶν ἀβυσσινιακῶν κανονίων, τὸ μέγιστον τῆς παρατάξεως ἐξερράγη, βαλόντων, κατὰ λάθος τῶν ὑπηρετούντων, διπλὴν γόμωσιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τῶν οἱ ἰππεῖς ἀβυσσινοὶ ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Φαχλακαὶ Ἰσλάμγιε συνεπλάκησαν μετὰ ὀκτακοσίων Ἀγγλων τοῦ 4ου συντάγματος, μετὰ τῶν σκαπανέων τοῦ Πανδιγιᾶ (Pandgiab) καὶ ἐνὸς τάγματος Βελούσσων (Belussi) τοῦ Σίνδ (Scind). «Ἡ συμπλοκὴ ταχέως ἐγένετο γενικὴ, ἀλλὰ τὰ τῆς πάλης ἦσαν τόσῳ ἄνισα, ὡς—τε νὰ μὴ διναίαι νὰ παραταθῇ. Διαφιλονεικῶν ἔχθρὸς σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν τὸ ἔδαφος, μετὰ ἐνεργείας κάκιστα βοηθημένης ὑπὸ ἀνισχύρου ὀπλισμοῦ, ἀποδεκατισθεὶς ὑπὸ κεραυνοβόλων ἀποτελεσμάτων τοῦ ἀγγλικοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν φονικῶν ἐκπυροκροτήσεων τῶν τουφεκίων Σνέδερ, ὥφειλε νὰ ὑποχωρήσῃ ἐν ἀταξίᾳ πρὸς τὰς θέσεις του, ἐγκαταλείπων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ὀκτακοσίους νεκροὺς καὶ χιλίους διακοσίους τραυματίας.

«Τὰ τηλεβόλα τοῦ Φάγλα καὶ Σελασσιε οὐδέποτε ἐπαύοντο πυροβολοῦντα καθ' ὅλην τὴν μάχην, ἀλλ' οὐδὲν ἔλαμα ἔφθασεν εἰς τὰς ἀγγλικὰς γραμμάς, αἵτινες ἦσαν εἰς ἀπόστασιν μετὰ ζῶνα τῆς βολῆς. Τὸ ἀγγλικὸν πεζικὸν καὶ οἱ ἐγχώριοι στρατοὶ διηγωνίσαντο ἐπὶ μίλλως καταδιώκοντες τοὺς ἐχθροὺς καὶ μετὰ τῶν ὄλων οἱ στρατιῶται τοῦ Πανδιγιᾶ ἐγένοντο ἀξιοσημεῖοι διὰ τὴν ἀγρίαν ἐνεργεσίαν των καὶ ζωηρὰ

τάτην ὁρμὴν, μὴ κρατούμενοι οὔτε ὑπὸ πυκνῶν δαπῶν οὔτε ὑπὸ κρημνῶν. Μόνον τὸ σύνταγμά των σχεδὸν παρέσχεν ὄλους τοὺς τραυματίας, ὧν ὁ ἑλικὸς ἀριθμὸς, ὡς πρὸς τὰ συμμαχιστάχοντα τοῦ ἀγῶνος στρατεύματα, δὲν ὑπερέβαινε τοὺς εἴκοσι· οὐδὲ εἰς ἀνὴρ ἐφρονεύθη.» (17)

Ἡ νύξ ἐκώλυσε τὴν καταδιώξιν. Πρὸς τὸ λυκαυγὲς ὁ Νέγους εἶχε πέμψῃ νὰ ἀνακαλέσῃ τὰ στρατεύματά του, ἀλλ' εἰς μάτην εἶχεν ἐξαποστείλῃ ἀγγελιοφόρον ἐπὶ ἀγγελιοφόρου· ἐπὶ τέλους διέκρινε τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ του ἀναβαίοντα τὸ ἀπόκρημον ἐκεῖνο ὑψωμα, καὶ μόνον τότε ἤσθάνθη τὴν δυστυχῆ ἔκβασιν τῆς συμφορᾶς των. Ὁ Φιταουρήρης Γαβριὲλ (ἀρχηγὸς τῆς προφυλακῆς), ἀρχαῖος καὶ πιστὸς αὐτοῦ φίλος, ὁ ἐν ἀνδρείοις ἀνδρειότατος, ἔκειτο ἐκτάδην νεκρὸς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης· ἠρώτησε τί συνέβη ἐπὶ τισιν ἄλλοις ἀρχηγοῖς, καὶ δι' ἕκαστον ὄνομα ἔσχε τὴν ἀπάντησιν. «Εἶνε νεκρὸς!»

Καταβληθεὶς, ἤττηθεὶς τέλος πάντων ὁ Θεόδωρος, χωρὶς νὰ εἶπῃ οὐδὲ λέξιν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν σκηνὴν σὺν μόνῳ τῷ στοχασμῷ τοῦ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν φιλίαν τῶν αἰχμαλώτων του καὶ τὴν γενναϊότητα τοῦ ὑπεναντίου.

Ἐν τούτοις οἱ κύριοι Φλάδ καὶ Γουαλδεμέγερ ἀνήγγειλαν τὴν ἐπιστροφὴν των. Ἄλλ' ὁ Θεόδωρος εἶχε πῆν ἵνα παραχθῇ, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ ἄκρως ἐνθουσιώδης καὶ τοὺς ἠρώτησε. «Τί ἐπιθυμεῖτε;»

Αὐτοὶ τῷ εἶπον ὅτι, καθὼς τοὺς διέταξεν, ἤρχοντο τότε ἀπὸ μίαν συνέντευξιν πρὸς τὸν κύριον Πριδὸ. Ὁ αὐτοκράτωρ τοὺς διέκοψε, καὶ ἐφώνασε μετ' ὀργίλου τόπου. «Προσέχετε εἰς τὰ ἔργα σας, καὶ ὑπάγετε εἰς τὰς σκηνάς σας.» Οἱ δύο εὐρωπαῖοι ἔσταμά-

τησαν εἰσέτι ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ Α. Μεγαλειότης ἤθελε μεταβάλλῃ διαθέσειν· ἀλλὰ μὴ βλέπων αὐτοὺς ἀναχωροῦντας ὁ Θεόδωρος ἄκρως ὠργίσθη, καὶ ὑψόνων τὴν φωνήν, τοῖς ἐδήλωσεν ἵνα ἀναχωρήσωσιν ἀμέσως.

Περὶ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν ὁ Θεόδωρος ἐπέμψεν ἀγγελον πρὸς τοὺς κυρίους Φλάδ καὶ Γουαλδεμέγερ ἵνα τοὺς ἐπαναγάγῃ παρ' αὐτῶ. Μόλις ἔφθασαν τοὺς ἠρώτησε· «Ἀκούετε τοὺς στεναγμοὺς τούτους; Οὐδεὶς ὑπάρχει μὴ ἀπολέσας φίλον ἢ ἀδελφόν. Τί θέλει εἶναι τέλος ὅταν ἔλθῃ ὀλόκληρος ὁ ἀγγλικὸς στρατός; Τί θέλω κάμει ἐγώ; Συμβουλευσατέ με.—Ἡ εἰρήνη εἶνε τὸ καλλίτερον, Μεγαλειότατε,» ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Γουαλδεμέγερ. «Καὶ σεῖς, Φλάδ, τί λέγετε περὶ τούτου; Ἡ Ὑμ. Μεγαλειότης, εἶπεν ὁ κύριος Φλάδ, ὥφειλε νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν τοῦ κυρίου Ῥάσσαμ.» Ὁ Θεόδωρος ἔμεινε λεπτά τινα ἐν σιωπῇ, τὴν κεφαλὴν ἔχων μετὰ τῶν χειρῶν, καὶ ἐφάνη βεβοησμένος εἰς βαθείας σκέψεις, εἶτα εἶπε· «Λοιπὸν ἐπιστρέψατε εἰς Μάγδαλα καὶ εἶπατε τῷ κυρίῳ Ῥάσσαμ ὅτι ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φιλίαν του ὅπως μὲ διαλλάξῃ πρὸς τὸ ἔθνος του· θέλω πράξει ὅ,τι νομίσῃ κάλλιον.» Ὁ κύριος Φλάδ ἤνεγκεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀγγελίαν ταύτην, καὶ ὁ κύριος Γουαλδεμέγερ ἔμεινε μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὅτε ὁ τοποτηρητὴς Πριδὸ καὶ ὁ κύριος Φλάδ ἔφθασαν εἰς Ἰσλάμγιε ὠδηγήθησαν παρὰ τῷ αὐτοκράτορι, ἐν εὐρον καθήμενον ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐνδεδυμένον κατὰ τὸ σὺνήθες. Τοὺς ὑπεδέχθη εὐγενέστατα, καὶ διέταξεν ἀμέσως νὰ ἐπισαχθῇ μία τῶν καλλιτέρων ἡμιόνων του διὰ τὸν Πριδὸ· ἐννοήσας ὅτι οὗτος ἦτο κεκμηκὸς ἕνεκα τῆς τότε γενομένης ὀρηκτικῆς πορείας, τὸν ἀντήμειψε διὰ τείου ὅπως δροσίζηται καθ' ὅδον. Τοὺς ἀπέπεμψε, περιορίζων τὰς ὀδηγίας του εἰς αὐτὰς μόνον τὰς λέξεις· «Ἐνομιζόμενον ἰσχυρὸν πρόσωπον πρὸ τῶν συμβάντων τούτων, ἀλλ' ἀνεκάλυ-

(17) Ἡ κατὰ τῆς ἀβυσσινίας ἐκστρατεία τῷ 1868 ὑπὸ δ' Hendercourt (ἐπιθ. τῶν Δύο Κόσμων τῆς 4 Ἀπριλίου 1869).

ψα ὅτι οἱ ἐχθροὶ μου ἦσαν ἰσχυρότεροί μου καὶ νῦν συνδιαλλάξατέ με πρὸς αὐτούς. Ἄυτοὶ ἀνεχώρησαν τότε συνοδευόμενοι παρὰ τοῦ Δείατος Ἀλάμε, **Dejats Alame**, γαμβροῦ τοῦ αὐτοκράτορος, ἵνα ἔλθωσιν εἰς τὸ Βρεταννικὸν στρατόπεδον ἐν Ἀρόγιε. Ἐφθασαν μετὰ δύο ὥρων ἐπὶ τῶν ἡμιόνων ὁδὸν, καὶ παρ' ὅλων ἔλαβον εὐμενεστάτην ὑποδοχήν· μετὰ βραχείαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ διαμονήν, ἐπανήλθον παρὰ τῷ Θεοδώρῳ, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν ἐπιστολήν τοῦ σὶρ Ροβέρτου Νάπιερ, γεγραμμένην ἐν σταθεροῖς μὲν, ἀλλὰ διαλλακτικοῖς ὄροις, δι' ὧν ἐβεβαίωσε τὸν Νέγους ὅτι, ἐὰν ὑπετάσσαστο εἰς τὴν βασιλίσειαν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἦγεν εἰς τὰ βρεταννικὸν στρατόπεδον ἅπαντας τοὺς αἰχμαλώτους καὶ λοιποὺς Εὐρωπαίους, ἤθελον τὸν μεταχειρισθῆ ἐντίμως σὺν τῇ οἰκογενείᾳ του.

Ὁ σὶρ Ροβέρτος Νάπιερ ἐδέξατο τὸν Δείατος Ἀλάμε μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης (γαμινὸς ὑπερ ἀμέσως ἀνεφέρθη εἰς τὸν Θεόδωρον ὑπὸ εἰδικοῦ ταχυδρομίου), τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἰδίαν σκηνήν καὶ τῷ ὁμίλησεν εἰλικρινῶς λέγων ὅτι οὐ μόνον ἔπρεπεν ἵνα ἅπαντες οἱ Εὐρωπαῖοι ἀποσταλῶσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ ὤφειλε νὰ ἔλθῃ αὐτόθι καὶ ὑποταχθῆ εἰς τὴν βασιλίσειαν τῆς Ἀγγλίας ὅτι ἐὰν ἐπραττεν οὕτω ἤθελον τὸν μεταχειρισθῆ ἐντίμως ἄλλ' ἐὰν ἐκακομεταχειρίζετο καὶ ἕνα μόνον τῶν Εὐρωπαίων, οὗς εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζῃ ἔλεος προσέθηκεν ὅτι αὐτὸς, ὁ σὶρ Ροβέρτος Νάπιερ, εἰ καὶ ἐμελλε νὰ μὲνῃ ἐπὶ πέντε ἔτη ἐν τῷ τόπῳ, δὲν ἤθελεν ἀπέλθῃ πρὶν τιμωρήσῃ τὸ ἔσχατον δολοφόνον, αὐτὸς πορευόμενος νὰ τὸν ἀποσπάσῃ τῆς μητρὸς του. Τῷ ἔδειξεν ὕστερον μηχανάς τινας πολεμικάς, ἃς εἶχε κομίσει μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τῷ ἐξήγησεν ὅποια ἤθελεν εἶνε τὰ ἀποτελέσματα τῶν.

Ὅτε ὁ Πριδὸ μετὰ τῶν γενεταί-

ρων του ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Θεοδώρου τὸν εὖρον καθήμενον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Σελασιέ· ἰδεῶσαι τὸ Βρεταννικὸν στρατόπεδον, καὶ ἐφαίνετο εὐδιάθετος. Κατὰ τὴν ἀφίξιν των συνητήθησαν μετὰ τοῦ κυρίου Γουαλντμέγερ· παρουσιάσθησαν ὁμοῦ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ τῷ ἐνεχείρισαν τὴν ἐπιστολήν· τῷ ἐξήγησαν αὐτὴν δις, καὶ ἐν τέλει τῆς δευτέρας ἀναγνώσεως ἠρώτησεν ὀριστικῶς, ἢ ἐνόει ἐντιμὸς δεξιῶσις; Σημαίνει οὖν οἱ Ἀγγλοὶ θέλουσι μὲ βοήθησιν ὅπως νικήσω τοὺς ἐχθροὺς μου, ἢ ὅτι θέλουσι μὲ δεξιωθῆ ἐντίμως ὡς αἰχμαλώτων;»

Ὁ Πριδὸ ἀπεκρίνατο ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος οὐδὲν εἶρηκεν ἐπὶ τῆς πρώτης ἐννοίας, ὅτι ἅπασαι αἱ προτίσεις του ἐμπεριείχοντο ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, καὶ ὅτι ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς ἦλθεν εἰς τὴν χώραν μόνον ἕως ἀπαλλάξῃ τοὺς συμπατριώτας του, καὶ ὅτι, τούτου γενομένου, ἤθελεν ἀπελθεῖν.

Ἡ τοιαύτη ἀπάντησις οὐδόπως ἠρεσε τῷ αὐτοκράτορι. Προφανῶς διηγήθησαν τὰ μοχθηρότερα αὐτοῦ πάντα πλὴν χαλιναγωγούμενος τοῖς ἐνεύσαι ἵνα σταθῶσιν ὀλίγον κατὰ μέρος, ἐν αὐτὸς ὑπηγόρευεν ἐπιστολήν τινα εἰς τὸν γραμματέα του. Τὴν εἶχεν ἔτοιμη ἀρτίστη πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Πριδὸ ἦτον ἀσυνάρτητος ἐπιστολή, ἀσφατάριστος, ἐν ἣ ἔλεγε, μετὰ τῶν ἄλλων, ὅτι ἕως τότε δὲν εἶχεν ὑποταχθῆ εἰς οὐδένα ἄνθρωπον, καὶ ὅτι δὲν ἐπρωτίθετο νὰ τὸ πράξῃ κατὰ τὸ παρόν. Ἐνέκλεισεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ἐκείνην ἢ ἔλαβεν ὀλίγω πρότερον παρὰ τοῦ σὶρ Ροβέρτου Νάπιερ, τὴν παρέδωκε τῷ Πριδὸ, καὶ τὸν διατάξεν ἵνα ἀναχωρήσῃ παραχρῆμα· δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ λάβῃ οὔτε ποτήριον ὕδατος, λέγων αὐτῷ ὅτι δὲν ἦτο καιρὸς νὰ ἀπολέσῃ.

Μετὰ δύο νέας ὥρας ὁδοπορίας, ὁ Πριδὸ καὶ ὁ Φλάδ ἀφίκοντο δευτέραν φοράν ἐν τῷ ἀγγλικῷ στρατοπέδῳ. Μὲν ἡ λην τὴν δυσἀρέσκειαν, ἢ ὁ σὶρ Ροβέρτος

Νάπιερ ὄφειλε νὰ δείξῃ, ἐπανέστειλεν ἔτι τοὺς δύο ἀποστόλους πρὸς τὸν Θεόδωρον, μετ' ὀλίγην ἀνάπαυσιν.

Αὐτὸς ἦτο τῷ ὄντι ὁ μόνος τρόπος ἐνεργείας πρὸς αὐτόν· ἡ εὐστάθεια μόνη ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὴν ἀπειλουμένην ζωὴν ἡμῶν· διότι εἶχομεν πλείονας ἀποδείξεις ὅτι ἐκείνο τὸ εἶδος τῆς δουλικῆς κολακείας, ἢ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξήσκησαν πρὸς τὸν Θεόδωρον, οὐδὲν ἀποτέλεσμα παρήγαγεν ἐκτὸς παραλόγου ἀλληλογραφίας, καὶ οὐδὲν πραγματικὸν ὄφελος εἶχεν ἐξαχθῆ. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δοθῇ ἀπάντησις εἰς τὴν παράλογον ἐπιστολήν, ἢν εἶχε πέμψῃ προφορικῆ παραγγελία ἀναφερομένη εἰς τὴν πρώτην δῆλωσιν τοῦ ἀρχιστρατήγου ἦτο πᾶν εἰς ὅ,τι οὗτος ἠδύνατο νὰ συγκατανεύσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἡμεῖς ἤμεθα ἔτι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοδώρου· εἰσέτι δὲν εἶχομεν ἀπολαύσῃ τῆς ἐλευθερίας· πλὴν οἰαδήποτε ἤθελον εἶσθαι ἢ ἐκδοσις, ἢ τύχη μας ἤθελον ἐντὸς ὀλίγου ἀποφασισθῆ ἡμεῖθα ὅθεν παθητικοὶ καὶ πρόθυμοι νὰ υποβληθῶμεν μετὰ τῆς μᾶλλον δυνατῆς χάριτος εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἢν ἀνὰ πάσαν στιγμὴν περιμένομεν. Ὁ κύριος Φλάδ ἀφῆκε τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του εἰς Ἰσλάμειε, οὔτε ἠδύνατο νὰ στοχασθῆ νὰ μὴ ἀποσυρθῆ ὡς πρὸς τὸν Πριδὸ ἢ περιπτώσις ἦτο ὅπως διάφορος, αὐτὸς ἐπέστρεφεν ὡς γενναῖος εὐγενῆς, ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὴν ἰδίαν ζωὴν, ὅπως προσπαθήσῃ νὰ σώσῃ τὰς ἡμετέρας καὶ πορευόμενος εἰς συνάντησιν, ἐξ αὐθορμήτου θελήσεως, θανάτου σχεδὸν βεβαίου ὅπως ὑπακούῃ εἰς τὸ καθῆκον του· οὐδεὶς τῶν ἰσχυρῶν στρατιωτῶν, οἵτινες φέρουσιν ἀνδρείως τὸν σταυρὸν τῆς Βικτωρίας, ἔλαμψεν ποτὲ εὐγενεστέρην πράξιν. Δυστυχῶς ὅμως, ἐνῶ ἐπλησίαζον εἰς Σελασιέ, ἀπήτησαν τὸν κύριον Μέγερ ἐργάτην εὐρωπαῖον ὅστις τὸν ἐπληροφόρησεν ὅτι ἅπαντες ἡμεῖς ἠλευθερώθημεν καὶ διηλυθῆμεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Αὐτοὶ ἔστρε-

ψαν χαριέντως καὶ ἠνεγκον αὐτάς τὰς καλὰς εἰδήσεις πρὸς τοὺς ἀνησυχοὺς συμπολίτας μας.

Ἄλλ' ἃς ἐπανέλθωμεν εἰς ἑαυτοὺς, εἰς τὰς τελευταίας ἡμῶν ὥρας τῆς ἐν Μαγδάλοις ἐγκλείσεως. Ἐστάθημεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν μεγάλῃ ταραχῇ ἀγνοοῦντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ὅποιαν διαγωγὴν ἤθελε τῆρησῃ ὁ Θεόδωρος, ἐγὼ ἑθεράπευσα τραυματίας τινάς, καὶ εἶδον μέγαν ἀριθμὸν στρατιωτῶν, λιθόντων μέρος ἐν τῇ μάχῃ τῆς προτερείας. Ἄπαντες ἦσαν λίαν καταβεβλημένοι καὶ ἐφανέρονον ὅτι δὲν ἤθελον πλέον νὰ πολεμήσωσι. Τὶ ὤφελει, ἔλεγον, νὰ παλαίωμεν με τοὺς στρατιώτας σας; Ὅταν ἡμεῖς μαχόμεθα πρὸς τοὺς συμπατριώτας μας, ἐκάστη μερὶς ἔχει τὸ μέρος της· ἀλλὰ πρὸς σας τὸ μέρος εἶνε πάντοτε ἰδικόν σας. Παρατηρήσατε ὁπόσους νεκροὺς καὶ τραυματίας ἔσχομεν, οὐδένα ἐκ τῶν ὑμετέρων εἶδομεν πετόντα, καὶ τοὶ ὑμεῖς δὲν φεύγετε.»

Πρὸ πάντων τὰ φυσίγγια τοὺς ἐξέπληττον καὶ ἔκαμνον τρομακτικὰς διηγήσεις ἐπὶ τῶν φοβερῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ καταστρεπτικοῦ τούτου ὄργου.

Ὀλίγω ὕστερον, ἀφοῦ ἔλαβε τὴν πρώτην ἀπάντησιν τοῦ σὶρ Ροβέρτου Νάπιερ, καὶ ἐπέμψῃ τὸν Πριδὸ Φλάδ τὸ δεύτερον πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον, ὁ Θεόδωρος εἶχε συνενώσῃ τοὺς πρώτους αὐτοῦ ἀρχηγούς καὶ ποιήσῃ εἰδός τι συμβουλίῳ, ἀλλὰ ταχέως κατελήφθη ὑπὸ τοιαύτης ἐξάψεως, ὑπὸ τοιούτων παραλογισμῶν, ὥστε ἀπέβη δυσχερὲς τὸ νὰ τὸν κρατήσωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ πράξῃ αὐτοκτονίαν. Οἱ ἀρχηγοὶ, μεμφόμενοι αὐτῷ τὴν ἀδυναμίαν του, τῷ ἐπρότειναν νὰ μᾶς φονεύσωσιν ἢ νὰ μᾶς κλείσωσιν ἐν καλύβῃ τοῦ στρατοπέδου ὅπως καῶμεν ζῶντες ἐν τῇ προσεγγίσει τῶν στρατιωτῶν μας. Ἡ Α. Μεγαλειότης δὲν προσέσχεν εἰς τοιαύτας ὑπαγορεύσεις, ἀπέπεμψε τοὺς ἀρχηγούς του, καὶ εἶπε τοῖς κυρίοις Μ

γερ και Σααλμύλλερ, δύο τῶν ἐργα-
τῶν του εὐρωπαϊῶν, ἵνα ὦσιν ἐτοιμοί
ὅπως μᾶς συνοδεύσωσιν εἰς τὸ ἀγγλικὸν
στρατόπεδον. Ἐν ταύτῳ μᾶς ἐπεμψε
δύο ἀνωτέρους ἀξιωματικούς του, τὸν
Bitwaddad Hassenie και Ras Bissa-
wur, μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἀγγελίαν. «Ἄ-
ναχωρήσατε εὐθὺς, περιεβήθητε εἰς τοὺς
ὁμογενεῖς σας· θέλετε στείλη αὐριοὺς νὰ
λάβητε πᾶν ὅ,τι ἔχετε.»

Τὸ μῆνυμα τοῦτο οὐδόλως μᾶς ἐξη-
σφάλιζεν. Οἱ δύο ἀρχηγοὶ ἦσαν σκυθρω-
ποὶ και καταβεβλημένοι, ὁ δὲ Σαμουήλ
ἦτο τόσῳ τεταραγμένος, ὥστε δὲν ἠδύ-
νήθη νὰ μᾶς δώσῃ οὐδεμίαν ἐξήγησιν
ἐπὶ τῆς αἰφνιδίας ταύτης ἀποφάσεως.
Ἡμεῖς ἐκαλέσαμεν τοὺς ὑπηρετάς μας
ὅπως φακλώσωσι διάφορα πράγματα,
και τινες αὐτῶν μᾶς ἀπεχαιρέτησαν μετὰ
τὰ δάκρυα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς. Οἱ φύ-
λακες κάλλιον πρὸς ἡμᾶς διατεθειμένοι
μᾶς ἐθεώρουν κατηφῶς και τεθλιμένως.
Ἐναμφιβόλως ἡ ἐντύπωσις των ἦτο ὁ-
μοία τῇ ὑμετέρᾳ. Ἐκαλούμεθα οὐχὶ ὅ-
πως ἀποδοθῶμεν τοῖς συμπατριώταις ἡ-
μῶν, ἀλλ' ὅπως ὀδηγηθῶμεν εἰς τὸν
θάνατον. Ἦθελεν εἶσθαι ἀνωφελὲς νὰ κά-
μωμεν παρατηρήσεις ἢ παράπονα· διὸ
ἐκοσμήθημεν, ἠδ' ἀπολαύσαμεν, οἷα δὲ
ποτε ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐκβάσις, ὅτι ἠγ-
γίζομεν εἰς τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας
μας. Ἀπεχαιρέτησαμεν τοὺς ὑπηρετάς
μας, και κατελίπομεν τὴν ἄμβαν
ὑπὸ ἰσχυρὰν παραπομπίαν. Ἐνῶ ἐνε-
δύμεθα, ὁ Σαμουήλ συναμίλει μετὰ
τῶν ἀρχηγῶν, οἵτινες τῷ εἶπον ὅτι ὁ
Θεόδωρος ἦτο ἐμμανὴς, και ὅτι οὐδὲν
ἤθελον παραλείψῃ ὅπως βραδύνωσι τὴν
μετ' αὐτοῦ συνάντησίν μας, διότι ἦτο
σπουδαιότατον νὰ τῷ δοθῇ ὁ καιρὸς ἵνα
καταπραυνθῇ ὀλίγον. Ἀπεράσισαν νὰ
ἀποστείλωσι πρότερον ἕνα στρατιώτην
μετὰ ὑποτεθειμένης πρεσβείας ἐκ μέ-
ρους ἡμῶν διὰ νὰ ζητήσωμεν παρὰ τῆς
Α. Μεγαλειότητος τελευταίαν συνέν-
τευξιν, διότι δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἀναχω-
ρήσωμεν χωρὶς νὰ τὸν ἀποχαιρέτησω-
μεν.

Ἀφικόμενοι εἰς τὴν ὑπόρειαν τῆς ἄμ-
βας, δὲν εὐρομεν ἡμιόνους καθὼς ἐ-
στελλεν ἐν τοιαύταις περιπτώσεσιν ὁ
αὐτοκράτωρ, ἐχρειάσθη νὰ ἐπιστάξωμεν
τὰς ἰδικὰς μας και νὰ μισθώσωμεν τι-
νάς τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐργατῶν. Ὁ τόπος
ἐκεῖνος ἐφαίνετο σχεδὸν ἐγκαταλελειμ-
μενός· και κατὰ τὴν πορείαν μας ἐκ τῆς
αὐτοκρατορικῆς σκηνῆς ὀλίγους εἶδομεν
στρατιώτας, ἀλλὰ προβαίνοντες διεκρί-
νομεν τὰ ὑψώματα τῆς Σελασσῆς και
Φάχλα κεκαλυμμένα ὑπὸ τῶν λειψά-
νων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ.

(ἔπειτα τὸ τέλος.)

ΕΙΚΩΝ ΑΣΙΟΜΙΜΗΤΟΣ.

Ὁ Θάνατε, διατί νὰ σὲ εἰκονίζωσιν
ὑπὸ μορφὴν τοσοῦτον φρικώδη, μὴ φέ-
ροντα ἐνδύμα ἐπὶ τῶν λειψοσάρκων ὀ-
στέων σου; Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐμπνέης
τὴν ἀποστροφὴν και τὸν τρόπον εἰς τοῦ
σοφοῦ και τοῦ χριστιανοῦ τὴν καρδίαν,
ὅπότεν οὐδεμία ἀνάπαυσις εἶναι το-
σοῦτον βαθεῖα ὅσον ἐκεῖνη τὴν ὁποίαν
σὺ μᾶς προσφέρεις; ὅπότεν ἡ δύναμις
σου καταβάλλει τὰς πικρίας ἡμῶν και
τοὺς πόνους και ὅπότεν διὰ σοῦ ἀπαλ-
λαττόμεθα ἀμφοτέρων; ὅπότεν ὁ ἐλευ-
θερωτῆς βραχίον σου μᾶς θερίζει, στά-
χυας ὠχροὺς πρὸς τὴν γῆν κεκλιμένους,
και ὠρίμους διὰ τὸν οὐρανόν; ὅπότεν
ἡ εὐμενὴς πρὸς τὴν εὐφυῆσαν σκιά σου
τὴν κάμνει ν' ἀστράπτῃ ὡς τὸν ἀδά-
μαντα, και ὅπότεν σκορπίζεις τὴν δά-
φνην ἐπὶ τοῦ ἐντίμου της τάφου; ὅπό-
ταν κάμνεις και λησμονοῦνται αἱ ἐλ-
λείψεις μας και τὰ ἁμαρτήματά μας
και ὅπότεν ἡ σκιά μας, ὑπὸ σοῦ προ-
στατευομένη, διαλάμπει καθαρωτέρα
παρ' ὅτι ὁ εἶός μας; Ἄχ! ἐὰν ἤμην
μέγας ζωγράφος, πόσον ὀλιγώτερον πέν-
θιμον ἱματισμὸν ἤθελα σοὶ κάμει! Ἄ,
πῶς ἤθελα σοὶ δώσῃ μορφὴν ὀλιγώτε-
ρον ἀποτρόπαιον! Σὺ, ἤθελες εἶσθαι,

χάρις εἰς τὴν ἰδικὴν μου γραφίδα, εὐ-
γενὴς και ὠραία γυνή, τῆς ὁποίας ἡ θε-
ωρία ἤθελεν ἐμπνέη εἰς τοὺς ἀνθρώπους
ἐμπιστοσύνην και ἀταραξίαν. Ἦθελα
σὲ κοσμήσει διὰ μεγαλοπρεπῶν ἐνδυ-
μάτων, τὰ ὁποία δὲν ἤθελα βιάσει, ὅχι,
διὰ χρωμάτων ἀμαυρῶν ἀλλ' ὁ χιτῶν
σου ἤθελεν εἶσθαι πράσινος, ἐμβλημα
μῆς οὐρανοῦ ἐλπίδος· τὸ ὠχρὸν μέτω-
πόν σου, ἐστεμμένον διὰ ῥόδων, ἤθελεν
ἐμφυχόνεσθαι ὑπὸ τὸ ἀπαύγασμά των·
τὸ ἡμινιοικτὸν στόμα σου ἤθελε μειδιά
πρὸς ἡμᾶς μετὰ γαλήνην· και πρὸς πα-
ρηγορίαν ἐκείνων, οἵτινες ὑποκύπτουσιν
εἰς τὴν μυστηριώδη πρόσκλησίν σου, ὁ
δάκτυλός σου ἤθελε δεικνύη ἕνα τάφον,
ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ σου ἤθελον ἀτενίζει
τὸν οὐρανόν.

J. PETIT-SENN.

ΤΕΧΝΑΣΜΑ ΤΟΥ ΣΟΥΤΑΝΟΥ

ΑΒΔΟΥΛ-ΜΕΔΖΙΤ

Διηγούνται ἀνέκδοτον τοῦ Σουλ-
τάνου Ἀβδούλ-Μεδζιτ ὅμοιον τῆς δι-
ηγήσεως τῶν *Mille et une Nuits*.

Πλούσιός τις Ἀρμένιος ἀπώλεσε
χαρτοφυλάκιόν τι περιέχον 400,000
γρόσια, προσέφερε δὲ ὡς ἀνταμοιβὴν
40,000 εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε τὸ
εὔρει.

Τὸ χαρτοφυλάκιον εὐρέθη ὑπὸ τινος
πτωχοῦ και ἐντίμου γέροντος, ὅστις
ἐξητήσατο τὴν ἀνταμοιβὴν, ἀλλ' ὁ
Ἀρμένιος, θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν ὑ-
ποσχεθεῖσαν ἀνταμοιβὴν, δίσχυρίσθη
ὅτι ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου του ὑ-
πῆρχε προσέτι και ὠραῖόν τι δακτύ-
λιον, τὸ ὁποῖον ὁ γέροντος εἶχε κλέψει.
Καθυπέβαλον τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν
Σουλτάνον, ὅστις, βεβαιωθεὶς περὶ τῆς
καλοκἀγαθίας τοῦ γέροντος και τῆς
ἐγνωσμένης φιλαργυρίας τοῦ Ἀρμενίου,
ἀπεφάνθη οὕτω· ἐπειδὴ ἐντὸς τοῦ χαρ-
τοφυλακίου ὑπῆρχε δακτύλιον, και ἐ-

πειδὴ τὸ εὐρεθὲν δὲν ἦτο ἐκεῖνο, διὰ
τοῦτο καλὸν ἦτο νὰ δοθῇ τὸ
χαρτοφυλάκιον μετὰ τῶν 400,000
γροσίων εἰς τὸν γέροντα, και νὰ
γίνωσι νέαι ἀναζητήσεις και εἰδο-
ποιήσεις, ὅπως ἐπανευρεθῇ τὸ ἄλ-
λων.»

ΜΥΡΙΑΝΘΕΜΟΝ.

Δὲν δύναται τις νὰ ἀγαπᾷ τὸν θε-
όν, ἂν δὲν ἦνε ἀγαθός, οὔτε νὰ ἦνε ἀ-
γαθός, ἂν δὲν ἦνε ἀληθῶς εὐτυχής.

Lettres de Saint Bernard.

Εὐεργέτει τοὺς φίλους σου, ὅπως
ἔτι μᾶλλον σὲ ἀγαπῶσιν· εὐεργέτει τοὺς
ἐχθρούς σου, ὅπως καταστῶσι φίλοι σου.

Κλεόθουλος.

Ἡ ἠρησκεία εἶνε τὸ ἄρωμα, ὁ-
περ ἐμποδίζει τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιστή-
μην τοῦ νὰ παρεκτραπῇ.

Bacon.

Ὁ Θεὸς θέτει ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς
μας ἕνα παράδοξον βιβλίον διὰ νὰ μᾶς
διδάξῃ· μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἀναγινώ-
σκωμεν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἡμῶν καρδίᾳ.

Fénelon.

Θέλετε νὰ δρέψητε ἄνθη ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ; Ἀποφεύγετε τὸ κακὸν ἐπὶ τῆς γῆς.

Nicola de Fluc.

Ἡ καλλιτέρα τιμωρία ἐνὸς ἐγκλήμα-
τος εἶνε τοῦ νὰ ἀναλογίζηται ὁ αὐ-
τουργός μετὰ τύψεως συνειδότος τὴν
πράξιν του.

Séneque.

ΠΟΙΗΞΕΙΣ

ΤΗ ΣΚΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ. (1)

A genoux, à genoux, à genoux sur la terre
Où ton père a son père, où ta mère a sa mère,
Où tout ce qui vecut dort d'un sommeil profond;
Abime où la poussière est mêlée aux poussières,
Où sous son père encore on retrouve des pères,
Comme l'onde sous l'onde en une mer sans fond!
VICTOR HUGO. Feuilles d'automne.

I.

Σώπασε, Μούσα, μιὰ στιγμή τὰ ἔρωτικά τραγούδια
Κ' ἔλα μ' ἔμεινανε νὰ ρίξῃς δὴδ λουλούδια
Σ' ἔνανε ταφον ὅπου κλεῖ κόκκαλ' ἀγαπημένα,
Γλοκειᾶς μανούλας κόκκαλα, κόκκαλ' ἀραχνιασμένα.
Ὅπως ὁ ἄγριος βορριάς εἰς τὴ χειμωνιά δογγάζει,
Ἐπί κ' αὐτὸς ὁ τάφος τῆς, μού φαίνεται, χ' ὑπάρτει,
'Σὰ νὰ φωνάζῃ, νὰ θρηνῇ, νὰ μού παραπονιέται;
Καὶ νὰ μού λέγῃ: Τοῦ παιδιοῦ τὴ ἀγάπη λησμονιέται;

Ὀχι, μανούλα μου γλοκειᾶ, ποτὲ δὲ λησμονιοῦνται
Τὰ χαίδια, τὰ φιλήματα. Ἄχ! ἀπ' τὸν νοῦ μου
[σβοῦνται;
'Σὰ σήμερ' ἀπαράτηδες τὸ μαῦρο τὸ παιδί σου,
'Σὰ σήμερα μ' εὐχθήθηκες μὲ τὴ στερνὴ πνοή σου.
Μ' εὐχθήθηκες, ἀλλὰ γιατί δὲν ἔπισ' ἡ εὐχή σου;
Ὀμίμ! μουγκρίζει ὁ τάφος τῆς. . . Μανούλα μου
[κοιμήσου,
Εἰρήνη εἰς τὸν ὕπνο σου! Ἦταν ἀπάτη πλάνη,
Κεῖφερα, μάνε, σούφερα καντήλι καὶ λιβάνι.

Σώπασε, Μούσα, σώπασε τὰ ἔρωτικά τραγούδια
Κ' ἔλα μ' ἔμεινανε μαζὴ νὰ ρίξῃς δὴδ λουλούδια
Στὸ τάφο αὐτὸνε ὅπου κλεῖ τὰ κρύα κόκκαλά τῆς'
Πόσαις φοραῖς κοιμήθηκα μὲ τὴ θερμὴ ἀγκαλιάτῃς!
Πιάσε τὴ λύρα κ' ἔνωσε μ' ἔμένα τὴ φωνή σου
Καὶ κλάψε, Μούσα, 'σάν κ' ἐμὲ, γονάτισε, δέησου.
Θέλω καντήλι ἀναφτὸ, νὰ καίγῃ τὸ λιβάνι,
Ἀνὲν πῶς 'ψηλά μὲ τὸν καπνὸ ὁ στεναγμὸς μας
[φτάνει.

II.

Μάνε, ἐσὺ ποῦ ἔρισκεσαι εἰς τοῦ Ἀπλαστοῦ τὰ μέρη,
Πὲς του, ἄχ! πὲς του τὴ χαρὰ εἰς τὰ στήθεα μου
[νὰ φέρῃ.

Μετ' ἀπείρου ἀγαλλιᾶσεως καταχωρίζομεν ἐν τῷ
ἡμετέρῳ περιοδικῷ τὸ ἀνωτέρω ποίημα τοῦ ἀγα-
θοῦ ἡμῶν φίλου Σ. Τζανόθη, ὃν οἱ ἡμέτεροι ἀ-
ναγνώσται πολλάκις ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ γνωσι-
ωσοῖ, καὶ εὐτυχῶς ἀπὸ τοῦ προσεχέος φυλλεδίου
ἡ δὲ δημοσιεύσομεν γλαφυρὰν μεταφράσιν τῆς ἱ-
στορίας τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, πεπειθότες ὅτι
τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον οὐχὶ μικρὸν ἢ τέρψη
τοῦς ἡμετέρους ἀναγνώστας.

Σ. Ζ. Α.

Ἀνὲν εἶμαι πλάσμα τοῦ κ' ἐγὼ, καρδιά κ' ἐγὼ δὲν ἔχω
Γιατὶ μὲ δάκρυα τὴ γῆ δόλωσα νὰ βρέχω;
Ὀμίμ! μ' ἀγάπαγες πολὺ, γι' αὐτὸ πῆσε δέησου
Στοῦ Ἀπλαστοῦ νὰ ληθῇ τὸ μαῦρο τὸ παιδί σου.
Φωλιά εἰς τὰ στήθεά μου ἔκαμε ἡ μαύρη δυστυχία,
Ἄχ! παρακάλεσ' τὸ Θεὸ νὰ κάμῃ ἄσπλαχνία. . .

Ἀνὲν εἰς τὴ γῆ μας, μάνε μου, τὴ βασανισμένη
Πὲς ἡ ἀγάπη ἀπέστη ἐπὶ τὸν οὐρανὸ ἀπομένει
Αὐτὴ ἡ ἔλπίς ἀπομένει εἰς τὴν ἄχαρη ζωὴ μου
Καὶ σάν ἀχτίδα φεγγαριοῦ φωτίζει τὴ ψυχὴ μου
Μ' ἀγάπαγε, κ' αὐτὸ 'ψηλά ἡ μ' ἀγάπῃς ἀκόμα
Καὶ δὴδ λογία ἡ νὰ πῆ το σπλαχνί σου στόμα
Τοῦ Ἀπλαστοῦ νὰ παύσῃνε τὰ παραδάρματα μού
Καὶ νὰ γλοκάνῃ τὰ πικρὰ καὶ μαῦρα δάκρυά μου.

Πὲς του γιατί αἰθαντικὴ νὰ πλάσῃ τὴν καρδιά μου
Καὶ νὰ κλυοῦν τὰ θάσανα τ' ἄλλου τα δάκρυά μου;
Γιατὶ 'σὰ βδοδάχτυλη αὐγὴ, γλοκειᾶ, δροσάτη
Καὶ 'σὰ Μαγιοῦ τραταφυλλιά ἐπ' ἄνθια μυρωδάτη
Εἰς τὴν χαρὰς τῶν ἄλλων τὸ πρόσωπο νὰ δείχνω,
Καὶ 'σάν γελᾶνε νὰ γιλω, δάκρυα χαρᾶς νὰ ρίχνω,
'Ασοῦ τοῦ κόσμου ἡ χαρὰ τὰ στήθεά μου ἀρνῆθῃ
Καὶ δὲν εὐρίθῃκε κανεὶς κ' ἔμένα νὰ λυπηθῇ;

III.

Σώπασε, Μούσα, μὴ θρηνῆς τὴν ἄσπλαχνιά τοῦ
[κόσμου
Βλέπω ἐν ἑστέρο λαμπρὸ πού θάμπωσε τὸ φῶς μου.
Γιὰ ἰδῆς το πῶς τρεμουλιαστά λάμπει καὶ πάλι
[σβοῖται
'Σὰ νὰ μού λήῃ πῶς ἔκει εἰ κανεὶς δε λησμο-
[νιέται.
Εἶναι στερμένο ἀπ' τὸν Θεὸ γιὰ νὰ μού δείξῃ,
[Μούσα,
Τὸ πῶς δὲ μ' ἀλοσημόνησ ἡ μάνε πού ἀγαποῦσα
Ἄχ! ναι, τὸ ξέρω πῶς εἶδ' ὅς τὸν τάφο αὐτὸν κοι-
[μᾶται
Μιὰ μάνε πού κ' ἔκει 'ψηλά ἐμὲ πάντα θυμᾶται
(20 Φεβρουαρίου 1877.)

ΣΗΥΡ. ΤΖΑΝΟΘΗΣ.

Η ΔΟΡΑ.

'Αφιερῶται τῷ α Ζακυνθίῳ Ἀρθῶνι.

Τῆς Δόρας ἦτορ ὁ θάνατος ἔξαφνα γιὰ μιὰ ἡμέρα
Τὸν πολυεγαπημένον τῆς καὶ φίλον τῆς καρδιάς τῆς,
Τὴ φιλινάδα τὴν πιστὴν πού τὴν παρηγοροῦσε
Καὶ τὸν καλὸ τῆς ἀδελφὸ τὸ μόνον τῆς ἀδελφί.
Γιὰ τὸν ἀγαπημένον τῆς ἔξιστος τὰ μαλλιά τῆς
Καὶ γιὰ τὴ φιλινάδα τῆς τὰ βδομάγουλά τῆς.
'Γιὰ τὸν καλὸ τῆς ἀδελφὸ, τὸ μόνον τῆς ἀδελφί,
Ἐσκόρπισε τὰ μάτια τῆς πού τ' ἄστρα τὰ ζηλευᾶν

Ἐ τὸ χρέον ἐπάνου τὰ μαλλιά τῆς μεγαλῶσαν πάλι,
Καὶ βόδιον τὰ μάγουλα σάν τρανταφυλλοῦ φύλλο.
Τὰ μάτια ἔμωσ δὲν ἔφεραν μὴδ' ἄσκόρπισαν πάλι
Τὴ ζηλευμένη λάμψι τους κάτου εἰς τῆς τὰ κάλλη.
Γιατὶ καρδιά πούσάζεται γιὰ τοῦ ἀδελφοῦ τὸν πόνον,
Κύσκαλε βρίζει τὴν πληγὴν ὁ χρόνος νὰ γιαιτῆψῃ,
Καὶ δότανα καὶ θάλασμα εἰς αὐτὴ γλοκὰ νὰ χύσῃ.

Α. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ ΜΑΡΙΑ ΔΑΒΙΔΣΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

ΠΑΥΛΟΥ ΠΙΑΚΟΜΕΤΤΗ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
Γ. Κ. ΣΦΗΚΑ

ΑΦΙΕΡΟΥΜΕΝΗ ΤΗ ΕΞΟΧΩ ΠΡΩΤΑΓΟΝΙΣΤΡΙΑ,
ΚΥ ΣΟΦΙΑ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗ
ΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΤΗΟΛΗΘΕΩΣ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΣΜΟΥ
ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΡΣΕΪ, ἄγγλος ποιητής.
Ο ΑΒΒΑΣ ΒΙΛΑΡΣ.
Δορ. ΕΒΕΡΣΩΝ.
Κος. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.
Κος. ΓΙΣΑΚΚ.
Ἡ σκηνὴ ἐν Πλατσθούργ, τῷ 1815

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ ΜΑΡΙΑ ΔΑΒΙΔΣΩΝ.
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, μήτηρ τῆς.
Δορ. ΒΑΒΕΡΙΑ ΕΒΕΡΣΩΝ.
Εἰς τὸ ὑπερρέτης.
Ἡ σκηνὴ ἐν Πλατσθούργ, τῷ 1815

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ, ἔπειτα Κ. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.
ΜΑΡΓ. (ἀποθρόνον ἀσπρόρροχ.) Νομίζω ὅ-
καθὼς καὶ τὰ ὑποκόμισα τοῦ ἀδελ-

τὸ βάθος, ἀριστέρον τὸν ἠθοποιῶν, θύρα εἰσόδου,
πρὸς τὸ ἀνερχεται τις διὰ τινῶν βρομιῶν. — Ἐμπὸς,
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ, ἀριστέρον τὸ τοῦ κ. ΡΙΧΑΡΔΟΥ. — Ἰμα-
Επὶ τοῦ τοίχου πλῆσιον τοῦ παραθύρου κρύπταται
φοῦ μου. . . βέβαια, εἶναι λευκώπαιτα ἀν-
τὴν τὴν φόρον δὲν θά ἔχει ἀφορμὴν νὰ
στενοχωρηθῆται καὶ ἀνησυχή, διότι μὲ τὸ
παρρηκρῶν ἀνησυχή! Καὶ ἡ Λουκρη-
τία Μαρία μου δὲν ἐξήλθεν ἀκίμη ἀπὸ
τὸ δόματιν τῆς. . . θὰ κοιμᾶται. — Ὅπως
θα ἔκρινε καλά πιστεῖται, νὰ τὴν ἐξυ-

πνίσω, διότι ο Ριχάρδος συνεβίβει να ξευπνά ενωρίς, και αν δεν την εύρη εργαζομένη θ' αρχίσει κατά τὸ συνηθές να τὴν ἐπιπλήτῃ, πράγμα, διὰ τὸ ὁποῖον λυπούμαι πολὺ, διότι ἡ πτωχὴ κόρη τρέμει πάντοτε ἐμπρὸς τοῦ θεοῦ της, καὶ ἐγὼ ἀκόμη τρέμω δι' αὐτήν... εἶνε τίσῃ αὐστηρὸς ὁ ἀδελφός μου, τίσῃ θυμώδης... ἀλλὰ πάσχει καὶ αὐτὸς ὁ δυστυχής... πρέπει νὰ τὸν συμπονέωμεν καὶ νὰ υποφέρωμεν τὰς ἰδιοτροπίας του. Αὐτὸς εἶνε ὁ κύριος τῆς οἰκίας, ἐνὸς ἐγώ... Καὶ ὅμως λυπούμαι νὰ τὴν ξευπνίσω... καὶ δὲν ἔχω χέρια ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ δι' αὐτήν; Ω! ναί, κοιμήσου, ἀδελφὲ μου πλάσμα, κοιμῶ μετὴν εὐλογίαν τῆς μητρὸς σου! — Πιθανὸν καὶ ὁ Ριχάρδος ν' ἀναπαύεται ἀκόμη...

PIX. (Ἐσώθεν οὐδ' ἄρα) Ἐοί, ὅλοι κοιμῶνται ἐδῶ μέσα;

MARG. Δυστυχία, ὁ ἀδελφός μου! ἐάν ἠδυνάμην νὰ τὴν κράξω!

PIX. (Ἐξέρχεται φέρων πρωτὴν ἐσθῆτα, λίαν χακοδιάθετος καὶ μὲ ἀνημέρην καπνοσύριγγα) Λοιπὸν; Α! ἐσηκώθης καὶ ἐργάζεσαι; Εἶγε, ὁ Θεὸς μαζὴ σου, ἀδελφὴ μου.

MARG. Καὶ με σέ, ἀδελφέ μου.

PIX. (Σκυθρωπός) Εὐχαριστῶ ἀλλὰ μήπως σήμερον πηγαίνει κακὰ τὸ ὠρολόγιόν μου καὶ δὲν εἶδον κανένα εἰς τὸ δωμάτιόν μου μετὴν φιάλῃν τοῦ ραῦμ;

MARG. Πηγαίνω ἐγὼ (ἀναχωροῦσα)

PIX. Ὅλος διόλου τ' ἔμπορῶσα νὰ κράξω τὸν Ἰωάννην τὸν μαυρὸν μου... ἀλλὰ θέλω νὰ ὑπηρετώμαι ἀπὸ τὴν ἀνεψίαν μου—ποῦ εἶνε;

MARG. Ἐπλαγίασε ἀργὰ διότι εἶχε νὰ τελειώσῃ μίαν ἐργασίαν.

PIX. Τί ἐργασίαν; (εὐθύς)

MARG. Ἐν περιστήριον.

PIX. Καλὰ!... καὶ θὰ κοιμηθῇ ἀκόμη; ἐντροπή! πλαγιάζομεν ἐνωρίς διὰ νὰ ξευπνώμεν πρωτὴ, πρωτὴ αὐτὸ εἶνε τὸ ἀμερικανικὸν σύστημα, ἀλλ' ὡς

φαίνεται ἡ κυρία θυγάτηρ σας θέλει μεταφύττειν εἰς τὸ σπῆτι μου τὰς ραίας ἔξεις τῶν εὐρωπαϊκῶν δεσποινίδων αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τῆς κλίνης πίνουσι σοκολάτταν, καὶ τοιοῦτοτρόπως δέχονται τὰς προὐνάς ἐπισκέψεις... ἀλλοίμονον εἰς τὸ σπῆτι μου δὲν θὰ εἰσχωρήσῃ νέα συστήματα.

MARG. Πηγαίνω λοιπὸν νὰ τὴν κραξῶ. (ἀναχωροῦσα.)

PIX. Οὔτε.—θὰ περιμένω καπνίσω καὶ σῆς ἐξακολουθήσατε τὴν ἐργασίαν σας. Διὰ μου εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὑπομνήματα;

MARG. Ναί.

PIX. Νὰ ἴδω (ἔξετάζει ἐν τούτῳ) εἶμαι κακοευχαριστημένος, πάντοτε ἄνωγρον, καὶ καλλίτερα ἂν ἦνε δυνατὸν ἀμερικανὸς πρέπει νὰ ἔχῃσι καθαρὰ σώμα ὡς τὴν ψυχὴν. Εἶμαι θυμωμένος μετὴν Λουκασιάν Μαριάν, Ἰνδιάνου λὺ νὰ τὴν βλέπω εἰσερχομένην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἐπειδὴ δὲν ἴδναται ἐλθῆ πλέον ἐκεῖνη ἢ ἄλλη!... ἀφοῦ ἔστα ὑπάρχει τ' ἴση ὁμοιότης μεταξὺ ὥστε θὰ ἠπατώμην... καὶ δὲν ἐργάζομαι ἢ ἀχάριστος!

MARG. Διότι, πρέπει νὰ σὰς τὸ ἐπιπέτῃ προσεγγεῖτε φ' ἄβον.

PIX. Τῆ προσεγγεῖ φ' ἄβον; καὶ εἶνε οὕτως ἀναμφιδόλως ἀχ! ἐκεῖνη ὁποῖα ἐπαίξεν εἰς τὰ γ' ἄβοντά μου, ἡ πῶσα ἠμποροῦσε νὰ μοι ἀποσπασθῇ τριγὰς τῆς κεφαλῆς μου χωρὶς νὰ ἐπάρῃ παραπάνον, ἐπέταξεν... ἀπέταξε δι' ἡ ἀγάπῃν κολύ, αὐτὴν τὴν γαμῶν ἡλιγώτερον καὶ θὰ ζήσῃ, ὡς λετε νὰ ζήσῃ.

MARG. Ἄν θέλω νὰ ζήσῃ ἡ κρητὶα Μαρία μου;

PIX. Τῆτε λοιπὸν μετριάσατε τὴν αὐτὴν καλοσύνην σας, μὴ φοβῆσθε τῆ ἀκτιλέγητε καὶ ἀπαγορεύσατέ τῃ

ὅτι δύναται νὰ βουχίλῃ τὴν εὐρὴν καθήμενῃ ὑπὸ τὴν φανίαν περιβολίου, καὶ ἤξευρετε εἰς τί ἐνεσώθη;... ἀνεγίνωσκε!

MARG. Ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις δὲν τῆς ἀναι κακίῃν... θὰ ἦτο ἴσως κανέν ἄλλο οἰκονομικὸν οἰκονομίας, ἀριθυμικῆς.

PIX. (Ἰσχυρῶς καὶ μετὰ πικρίας) Ἦσαν ἄγγελοι! ἦσαν οἱ ἄγγελοι τῶν Ἀγγέλων Θωμᾶ Μοῦαρ... δὲν ἦγοντα ποτέ ὅτι οἱ ἄγγελοι κάμνουσι τὴν ἐρώτα! οἱ οἱ ποιηταὶ εἶναι ἐντελῶς τρελοὶ! ἄνθρωποι εἰς τὴν μικρὰν λίμνην. ἀλλοίμονον εἰς αὐτὴν ἂν ἀναγνώσῃ παύσῃ! δὲν θέλω παίγματα, δὲν θέλω βιβλία... τὰ βιβλία δηλητηριάζουσι τὴν πτωχὴν μου κόρη!

MARG. Καὶ πῶς σας λέγει ἵτι ἀπέστειλε ἀπὸ τὴν πολλὴν σπουδὴν.

PIX. Ἐγὼ σὰς τὸ λέγω, ἐγὼ, ὅστις ἄνθρωπος τοῦ τέκνου μου ἔχαι πολὺ βλέπων μίαν κ' ἄρα τῶν ἐνοήμονα, πνευματώδη!... ὅκατέ- ἐνοήμονα περισσώτερά μου ὄλοι μοὶ ἐπέταξε τὴν εἰς τὴν παροδονομαγείαν ἀπὸ τὴν σπουδῆν, στείλέ τὴν εἰς τὴν ἐκπαι- περὸν τοῦ ἄββᾶ Βιλάρ! φαντασθῆτε!

MARG. Ἐχρηστέα ποιήταται, πεπαι- ἡμῶν, μοὶ ἐφαίνεται παρακίβη ἀπὸ τὸ ὅπου διηγούνται εἰς τὴν γυναιά!... ὁ σ' ἔξυγ' σου, ὁ μακαίος, ὅστις τὴν ἰδέαν ὅτι ἦτο φιλόσοφος, πάν- με παροκινούσε... καὶ τέλος πάν- ἢ Ροζαλία εἰσήχθη εἰς τὸ ἐκπαι- ἴτηρον. Τότε ἄλλο δὲν εἶδε παρά βι- δὲν ἀνερωσθῆ παρὰ βιβλία, καὶ ἔ- ἀπὸ ὀλίγους μῆνας οἱ διδάσκαλοι ἤξευρον τὴν τὴν διδάξουσαν ἔρχομε- ρους θαυμασίους... λοιπὸν ἐμπρὸς μαθημάτων, φιλοσοφίας, μαθημα- καὶ ἄλλα γίλια δύο... ἡ κ' ἴση ἔμενος ἀρχίζει νὰ γίνῃ τὰ ὠραία τοῦ

προσώπου της χρώματα, δὲν εἶχε πλέον ὄραξιν, ἐκοιμάτο ὀλίγον, ἔζηγε, καὶ τέλος ἠσθένεσε... Ἰπὴγα νὰ τὴν πά- ραι ἐκεῖθεν, τὴν ἔφερον εἰς τὸ κτήμα μας, εἰς τὴν λίμνην τοῦ Σαρπάλιν, πλήν ὅλα μάταια... ἡ ἀσθένεια βουδῶ- ὡς τὴν κατέεχε, καὶ μετὰ δεκατέσσα- ρας μῆνας πρὶν ἀκόμη συμπληρώσῃ τὸ δέκατον ἐβδομῶν ἔτος τῆς ἡλικίας της ἐξέπνευσεν ἀπὸ μαρτυρίου εἰς τὰς ἀγ- κάλας μου.

MARG. (ἀπομάττουσα τὰ δάκρυά της) Δυ- στυχὴς κόρη! ἀλλ' εἶνε βέβαιον ὅτι γή- πιον ἀκόμη ἔχουσατε τὴν σπέρρον θανα- τῶν ἰσθενείας, ἥτις ἔφερον εἰς τὸν τάφον τὴν μητέρα της.

PIX. Ὅχι, διότι πῶν εἰσεβῆ εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον ἦτο ὠραία, ὁρροτέρα, ὀδοκλικὴ!... ἡ ποιήσῃ, τὰ μαθημα- τικά καὶ ἄλλα παρ' ἄλλα φειδία τὴν κα- τέφαγον. Λέγουσιν ὅτι ἠλλαξά χαρα- κτῆρα, ὅτι προσεγγεῖ φ' ἄβον... τὸ γνωρίζω καὶ ἐγὼ! ἀλλὰ ποῦ εἶνε ὁ ἄγγελος ὅστις παρενεβάλλετο μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς ἀρχῆς μου; ποῦ εἶνε;... (ὕψην με- θ' ἑρμῆς πρὸς τὴν οὐρανὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ἀργί- κως εἰτα ἀκολουθῶν) Ἀλλὰ δὲν μοὶ φέρουσι τὸ ρουμ σήμερον;

MARG. Πηγαίνω ἐγὼ. (ἀναχωροῦσα)

PIX. Ὅχι!

MARG. Ἀφῆτε λοιπὸν νὰ κράξω τὴν θυγάτηρα μου.

PIX. Οὔτε, θὰ καπνίσω ἀκ' ἄμῃ (πλη- ροῖ τὴν καπνοσύριγγα) Ἐνθυμηθῆτε ὅμως, ἀ- δελφὴ, ὅτι τὴν θέλω μᾶλλον πρόθυμον, ὀλιγώτερον φανταστικὴν καὶ δραστη- ριωτέραν εἰς τὴν ἐργασίαν σκεψθῆτε ὅτι μέλλει νὰ γίνῃ σ' ἔξυγος εὐπύρου.

MARG. Τοῦ Κ. οὐ Ἰσαάκ; ὠμολόγησα- μεν περὶ τούτου, τὸ γνωρίζει καὶ ἡ Λου- κρητὶα, ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν ἔχει πολλὴν διάθεσιν διὰ τοιοῦτους γάμους... ἀφ' ἑ- τέρου εἶνε τίσῃ νέα!

PIX. Ἰσχυρῶς εἰσὶ ἐπειδὴ εἶνε νέα, διὰ

της ηραμίας του συζυγικού βίου πρέπει να διορθώσει μερικές ιδιοτροπίες και κινδυνώδεις ιδέες... προς τούτο δε' είνε καταλληλότερος ο κύριος Ισαάκ... είνε τριακονταύτης, μεθόδικ'ς, κερδοσκόπος, επιχειρηματίας, με' όλίγα χρήματα τα όποια επικερδώς κυκλοφορεί... ω! ναί, είνε καλή υπόθεσις.

MARF. Άλλ' ο γάμος δέν πρέπει να ήνε απλή υπόθεσις.

PIX. Μάλιστα, κυρία μου. Οι αισθηματικοί, οι ρομαντικοί έρωτες αρμύζουσιν εις τους Άγγλους... ούτοι αγαπάσι πολύ, πλην γρήγορα σβύνεται ο έρωσ των. ήμεις αγαπάμεν όλίγον, άλλ' αγαπάμεν πάντοτε... εδω' ουδέν άγγλικόν πρέπει να ήνε· μάλιστα μεταβλήθωσι τα ήθη της οίκογενείας, γρήγορα μεταβάλλονται και τα του έθνους· άλλ' ήμεις εγένναμεν παλιών Άμερικανοί και Άμερικανοί θ' αποθανώμεν και αξία τέκνα του Γεωργίου Ουάσινγκτωνος· ίδού τον εκεί' (δεικνύει την κριμαμένην εικόνην).

MARF. Επερίμενα να ιδω' αν δέν θα τελειώσης με τον Ουάσινγκτωνά σου.

PIX. Ιδικίς μου είνε; και δέν είνε και ιδικίς σου· δέν είσαι Άμερικόνις;

MARF. Ναί, ιδικίς μου, και της Λουκητίας μου πολύ περισσότερον πλέον ή άπαξ την εύρον ακίνητον ενώπιον της εικόνας εκείνης.

PIX. Καλή κίρη!... δια' τούτο την αγαπά.

ΣΚΗΝΗ Β'

Κ.ο. ΙΣΑΑΚ και οι άνω

ΙΣΑ. (είσρχεται άφηρημένος κρατών χειροφυλάκιον και μολυβδοκόνδυλον και αναγινώσκων.) 'Ελαιον, όρύζιον, όσπρία, ιαπεκουακάνας, στύψις...

PIX. Ισαάκ.

ΙΣ. (Μόλις ιδών αυτούς.) 'Ω! με συγχωρεϊτε, δέν σας είδον. ούτε σας, κυρία Μαρ-

γαρίτα... ενίμιζον ότι ήμην ήδη εις νέον παντοπωλείον μου. Αφ' ότου κατέβη ή ιδέα ν' ανοίξω τ' νέον καταστήμα' έχασα πλέον τον νούν μου (ώς συλλαβώνιδεον τινά γραφει εις το χειροφυλάκιον) 'Α! ναί «βιτριόλι», άλλ' έλατίζω ότι είνε λαμπρά επιχειρήσεις... σφαλλώσιν οι άριστοι· θα έχω τ' 20 (ώς άνω) «Σαλνιόν, σαλσακαρίλια». Ταυτά ιδίετε, έχω εδω' ένα λογαριασμού (έκ μίγα χερτίον) είδος σημειώσεως το όποιον συγγίζει... ήλθον να με βοηθήση ή Λουκητία Μαρία... είνε πολύ χείρα εις τους λογαριασμούς... που εί-

PIX. Κοιμάται.

ΙΣ. Τάς όκτώ της προίας κοιμάται· 'Ω! όταν γίνη σύζυγός μου... ούτως κοιμάται δέν πιάνει ψάρια, εγώ όμως και ταν κοιμώμαι πιάνω τούτους. Κραξάται.

MARF. (παρά την θύραν του δωματίου Λουκητίας.) Λουκητία, Λουκητία Μαρία.

PIX. Δέν αποκρίνεται... εγώ να την εξυπνώσω.

ΙΣ. Προσμεύατε... τώρα ενδυμήθη... βέβαια· θα κοιμάται ακόμη, άπόψε πολύ άσχημ' διέβην υπ' όντα· ράθυρα της, όχι δια' να κάμω τιν' άρρωστα... αί! όχι βέβαια... δέν γάτος εγώ ούτε θλαξ'. Αλλά τι τ' έλετε; το παντοπωλείον μου, και τ' επιχειρήσεις μου πάντοτε σκεπτόμενα να προσεπάθουν να κάμω κατά νόσαν μίαν άφάρεσιν, ιδέτε π' όσον επιτηδειος κτυπά με την μύτην επί τ' θύρας σας, και την ανεγνώσκει ύψωσας τους όφθαλμούς· είδον Λουκητίαν Μαρίαν εστηρηγμένην του παραθύρου, συγχρόνως δε' μάεινετο ότι ήκουον ήχον όργάνου, λεπτόν, ως ήχον άρβυρού... και ό ήχος νος εξέηχογετο του δωματίου της· και δέν έκορευ τ' όργανον ή Λουκητία· ότι οι βραχιόνες της έκρέμαντο του παραθύρου...

PIX. (προβλέπων την Μαργαρίταν) Και πώς συνέβαινε τούτο;

MARF. Δέν γνωρίζω!... θα ήπατήθη.

PIX. Το μουθάνω εγώ· εξακολούθησθε.

ΙΣ. Ένοείτε, πιστεύω, ότι κατέκρινη την στεγνήν, εν μέρει· ένεκα των λευκών φορεμάτων της Λουκητίας, εν μέρει ένεκα της μυστηριώδους εκείνης άρμονίας, έπίστευσα ότι έβλεπον μίαν Μοίραν, δέν ενδυμήθη πλέον την άφάρεσιν, διότι ή καρδιά μου έπολλαπλασιάζετο, και έσκέφθη ότι ή Λουκητία έμενεν εκεί περιμένουσα με!... ήρξισα λοιπόν να ξεροδέηξω, να στεγανωρίζω, να συγκολληθώ... άλλ' εις μέτην...

ή Λουκητία ήτο ακίνητος, έφάνητο μαομαρή... ή δε' κιδάρα εξήκολούθει τον λεπτόν της ήχον. Τότε, όχι· θα άπόφθον, άλλ' αφ' ενός μεν ένεκα φρονήσεως, αφ' έτέρου δ' ένεκα αιδούς, άπεμακρόνην εξακολουθώ την άφάρεσίν μου. Μετά τινά όμως βήματα έστράφην ή σελήνη κατά την στεγνήν· εκείνην αντανακλάτο όλη επί του προσώπου της Λουκητίας, ήτις ήτο ώραία, ώραϊοτάτη, διότι δέν έφάνητο πλέον μαομαρήν άλλ' άσπρη.

PIX. Και ή κιδάρα;

ΙΣ. Εξήκολούθει, σας λέγω· έσκέφθη ότι ή Λουκητία θα έμέτα' τους άστέρους, υπολογίζουσα επί της μεθόδου των τριών, της τετραγωνικής· ρίξης... ή έσπούδαζεν αστρονομίαν.

PIX. Αστρονομίαν;... να έβλεπον και τούτο!

MARF. Θα ήγχοιστείτο θεαρούστα την νύκτα εκείνην, τ' όσον γαλήμιον, έναστρον!... μήπως δέν είνε ευχάριστον;

ΙΣ. Δι' έμέ, κυρία μου, οι καλλίτεροι άστέρες είναι τά χρυσά διστήλα.

PIX. Η Λουκητία έχει ιδέας άγρηλικάς.

ΙΣ. Και εγώ άμερικανικά νόμισματα· PIX. Έμπρός λοιπόν, φάναξ την, είνε καιρός ναύξω.

MARF. (προσπαθών ν' ανοίξη την θύραν ή θύρα είνε κλεισμένη.)

PIX. Κλεισμένη;

ΙΣ. Φοβείται τός ιδέπτας; καιν και τούτο.

MARF. Αλλά τ' κλειδίον δέν υπάσχει.

PIX. Έχει λοιπόν μυστικά;

MARF. Τρέμω.

ΙΣ. Μη εξέηθε;

MARF. Είνε άδύνατον. Και αν κατελήθη από τ' αινετικά... γνωρίζετε ότι υποφέρει... Λουκητία... ανοίξον... Λουκητία μου...

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΛΟΥΚΗΤΙΑ ΜΑΡΙΑ και οι άνω

ΛΟΥΚΡ. (εμφανίζεσθαι εις εν μίσην θύραν περιδελουσα, κεκαλυμμένη δια' πέπλου, ιδούσα δε' τους άνω ρηβίντας θέλει να άποσυρθή πλην ανακαλύπτεται υπό του Ισαάκ και του Ριχάρδου) Οίμαι!

ΙΣ. Ιδού την.

MARF. (τρέγουσα προς αυτήν αναγωνίως) 'Α! κίρη μου!

PIX. (βρήκως) Π' όθεν έρχεσθε;... όμιλήσατε. Την νύκτα εις τ' παραθύρον, είνε αληθής;... και τ' όσον ένός έξω της οικίας...

ΛΟΥΚΡ. Γνωρίζετε, θεέ μου, ότι εν Άμερικη τ' αρασία δύνανται να εξέρχονται μίνα, ανυπόπτως και άκινδυνως.

PIX. Υπάρχουσι και άλλα έθιμα εν Άμερικη, και τ' όποια πολύ συχνά λησμονεϊτε...

MARF. Έχεις μυστικά, κίρη μου;

PIX. Πράγματι, συ' έκορευ την κιδάραν άπόψε;

ΛΟΥΚΡ. Όχι εγώ.

PIX. Αλλά ποιός;

ΙΣ. Μήπως ὁ ἀήρ;

ΛΟΥΚΡ. Τ' εἶπετε.

ΙΣ. Καὶ γνωρίζει μουσικὴν ὁ ἀήρ;

ΛΟΥΚΡ. Ἐἶνε ἀρὰ αἰολία, τὴν ὁποῖαν κατώδησα ἡ ἀρὰ αἰολία.

ΙΣ. Καὶ τί θὰ εἶπῃ αἰολία;

ΛΟΥΚΡ. Τὸ ἀρροῖται, εἶνε μικροῦ ὄργανου, τὸ ὁποῖον ἤχει διὰ ρυθμοῦ ἀέρος, διακοσμοῦ ἐπὶ τῶν χορδῶν του... τέπει τ' σου ὁ ἤχος ἐκεῖνος, ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός! εἶνε ἀρροήτης ἀρμονία ὡσεὶ ἐκ τῶν ἀστέρων ἀπορροῦσα.

ΙΣ. Εἶπες ἀρροῖον καὶ ἐνθυμήθη, θὰ σοῦ δείξω ἓνα λογαριασμὸν.

PIX. Θὰ τελειώσωμεν πρῶτον τοὺς ἰδικούς μας. Πού ἦσο; ὄμιλε!

ΛΟΥΚΡ. Μὴ μὲ ἐλέγχετε, μὴ μὲ φοβίζετε.

MART. Εἶπέ το ἐπὶ τέλους.

ΛΟΥΚΡ. Καὶ σὺ, μῆτερό μου, ἐξήλθου ἵνα ἀρροῦσω ταινίαν.

PIX. Ταινίαν;

ΙΣ. Συγὰ ἀρροῦαίς; ἔχεις χορμάκια πολλά;

MART. Νὰ τὰς ἴδωμεν λοιπὸν.

PIX. Τὰς κούπτεις ὑπὲρ τῶν πέπλων ἐκεῖνον;

ΛΟΥΚΡ. Ὠ! ὄχι...

PIX. (ἰννοῦντες τὴν ταραχὴν αὐτῆς) Ναι. (θέλων ν' ἀρπάξῃ αὐτήν).

ΛΟΥΚΡ. (ἔτρομος) Ἄ! θεῖέ μου!

MART. Ἀδελφε... (παιφροῦς).

(ἐν τῇ πλῆθι ταύτῃ πίπτουσιν ὑποκάτωθεν τοῦ πέπλου τῆς Λουκρητίας βιβλία τινά)

PIX. Βιβλία! βιβλία; (ὀργισμένος)

ΙΣ. Θὰ εἶναι ἀρροήτικα!

MART. Τ' ἐρρωταζέμεν!

PIX. (λαδὼν τὰ βιβλία) Εἶναι στίχοι... (ἰννοῦντες πρῶτον τινὰ)

Καὶ πάλιν οἱ Ἐρωτες τῶν ἀγγέλων!

ΙΣ. Εἶνε βιβλία ἀρροήτικα.

PIX. (ὡς ἄνω) Ἦ νύμφη τῆς Ἀβ'ίδου.

ΙΣ. Ἀβ'ίδου; καὶ τί πῶρα ἴδου ἐννοεῖς διὰ νύμφου;

PIX. (διεξερχόμενος ἐκ ἀλλῶν) Καὶ αὐτὰ; (ἰννοῦντες) Ἐρωτικά ἄσματα Γεωργίου Δαρσέου.

ΙΣ. Ἄσματα; τί θὰ εἶπῃ τοῦτο;

PIX. Θὰ εἶπῃ ἀρροήτικα, καὶ τὰ ὀνηλητήρια φρονέουσι καὶ πρέπει νὰ τὰ σκορπώμεν κατὰ γῆς (σχετίζοντες αὐτὰ, τὰ ρίπτει λαμαὶ καὶ πατεῖ ἐπ' αὐτῶν) καὶ νὰ τὰ καταπατῶμεν!

ΛΟΥΚΡ. (μυτίμπουρα ὀβριότητος κραυγῆν) Ὁ! τὰ βιβλία μου, τὰ βιβλία μου.

MART. Κόρη μου.

PIX. Καὶ διατὶ τῆσσι ἀπελπισία;

ΛΟΥΚΡ. Διότι τὰ σπαρὰ χέροντα ἐκεῖνα χαρτίαν ἀρροῦσιν αἶμα, διότι καταπατῶσατε τὸν σπινθῆρα τοῦ Θεοῦ!...

ΙΣ. Τί διαβολὰ λέγεις;

PIX. Βιβλία! τί νὰ τὰ κάμῃ;

MART. Διὰ νὰ περῶν τὰς ὥρας τῆσ.

PIX. Μία κόρη μὲ καλὴν ἀνατροφὴν δὲν πρέπει νὰ περῶν τὰς ὥρας τῆσ μὲ αὐτὰ.

ΙΣ. Πρέπει νὰ σπουδάζῃ τὰ δεκάδικα κλάσματα.

PIX. Νὰ ὑφάκη; νὰ ἀσπῆ; νὰ κεντῶ;

ΙΣ. Καὶ νὰ κρατῇ τοὺς λογαριασμούς...

ΛΟΥΚΡ. Ἀλλὰ νὰ μὴ καλλιεργῇ τὸ πνεῦμά τῆσ;

PIX. Καὶ τί εἶνε τὸ πνεῦμα; αἱ γυναῖκες δὲν ἐπλάσθησαν διὰ τὴν σπουδὴν, καὶ θέλουσι τίς ἵνα τὸ πνεῦμά των πρῶτη ὅτι δὲν δύναται ἢ ἄτε δὲν ὀφείλει νὰ πράττῃ, κατασυντρίβει αὐτ'. Μαλιστα! καὶ ἡ Ρωζαλίαν μου φέρτε μοι τὸ ροῦμ' ἐκεῖνο εἶνε πνεῦμα.

ΙΣ. Καὶ πνεῦμα καλὸν.

PIX. Καὶ Ἀμερικανικόν—ἐμπρὸς.

ΛΟΥΚΡ. Πηγῶν! (θεωρῶν τὰ βιβλία-ρια καὶ ἀπέρχεται στενάχουσα).

MART. Δυστυχῆς! ἀλλ' ἀδελφε μου, πολὺ σκληρῶς τὴν μεταχειρίζεσθε, καὶ κά-

μετετε κακὰ δὲν γνωρίζετε ὅποιον ἔχει ψυχὴν... μὴ ἐγὼ τὸ γνωρίζω! ὅτι οὐδεμίαν θὰ ἐκείνην ἐντὸς πᾶσι εἰς πᾶσαν ἄλλην, αὐτὴν τὴν ταραττεῖ. Παρατηρήσατε τὸ πρόσωπόν της μόνον... δὲν νομίζετε ὅτι ἐπ' αὐτοῦ διακοσμετε ἰδέαν τινὰ διακοσμημένην, τὴν ὅποιαν εἰς μάτην θὰ ἐζητεῖτε ἐπὶ τοῦ προσώπου ἄλλης τινὸς κόρης; Δὲν βλέπετε εἰς τὰ ὀρροῦρα πάντοτε ὄμματά της λάμποντας τοὺς μαργαρίτας τοῦ οὐρανοῦ; καὶ ἐπὶ τοῦ ἀρροῦ μετώπου της δὲν φαίνεται πλεονωμένη ἀδιαλείπτως ἑκστασις, ἀτελείωτος πόθος ἀρροῦστων ἡδονῶν;

ΙΣ. Καὶ ἐγὼ νὰ μὴ ἐννοῶν τίποτε ἀπ' αὐτὰ!

PIX. Τὰ πάντα βλέπω, καὶ κατὰ κακὴν μοῖραν δὲν εἶναι νεία δι' ἐμὲ ἐπομένως μοὶ προξενεῖ φόβον καὶ δὲν θέλω ν' ἀναγνωσῶ— ὅστις ἀναγνωστικὸς σκέπτεται, καὶ σκεπτόμενος αἰσθάνεται, αἰσθανόμενος δὲ εἶνε δυστυχῆς.

ΙΣ. Ἄ! ἐγὼ βέβαια δὲν πιάνω βιβλίον.

PIX. Ἀμάθεια λακίμν, φαιδρότης καὶ ροῦμ.

ΙΣ. Καὶ χορμάκια.

PIX. (ἐλπίων, ἐρρωμένῃ τὴν Λουκρητίαν καὶ φέρουσαν λίαν ἀρροῦστικὸν δίσκον μὲ ποτήρια καὶ φιάλην) Ἰδοῦ, παρατηρήσατέ την, φέρει τὸ ροῦμ καὶ κιντᾶται εἰς τὸν ἀέρα...

MART. Λουκρητία...

ΛΟΥΚΡ. (ταράσσεται καὶ ρίπτει ἕν ποτήριον) Ἄ!

PIX. Πάντοτε ἡ αὐτὴ!

MART. (συνάκουσα τὰ συντρίμματά) Διατὶ δὲν προσέχεις κόρη μου;

PIX. Καμὲ γογγύρα θέλω νὰ ὀρροῦσθῶ. (ἢ Λουκρητία ἀποθίγει τὸν δίσκον καὶ προσβλέπει τὰ ἐρρωστικὰ βιβλία)

PIX. (μὲτ' ὀλίγον ὀρροῦστικῶν) Λοιπὸν δὲν κενόατε;

ΛΟΥΚΡ. Ἐν μίζον...

PIX. Κεράσατε. (ἢ Λουκρητία κενῶ)

PIX. Ἐν ποτήρι καὶ διὰ τὸν κύριον Ἰσαάκ.

ΙΣ. Εὐχαριστῶ, δὲν πῶρα μ' ἀρροῦσει νὰ ἐγὼ πάντοτε τὸν νόον μὲν καθαρόν.

PIX. Κακὰ!

ΙΣ. Ἐν τοῦτοις ἐγὼ θὰ παρατήρησω τὴν λογαριασμὸν μου, ἔπειτα ἢ Λουκρητία θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ βοηθήσῃ ἐλπίον.

PIX. Κεράσατε ἀκλήρη... (πίνων τὸ δευτέρον ποτήριον ἀπαρτῆρι τὴν Λουκρητίαν) Ἀυτὴ κατ' ὅλα ἡ θυγάτηρ μου! (χύνει τὸ ροῦμ καὶ ἀποθίγει τὸ ποτήριον περιλόπως) δὲν πίνω πλέον! Λουκρητία, σοὶ προσξενῶ φόβον, ἀλήθεια;... ἀλλὰ τοῦτο γίνεται διότι σὲ ἀρροῦ, κόρη μου, καὶ δὲν θέλω μυστοτηρήματα... δὲν θέλω φαντασίας, ἀφαιρέσεις... ἐνθυμῶ τὴν ἐξοδελφὴν σου Ρωζαλίαν.

ΛΟΥΚΡ. Ὁ! πάντοτε τὴν ἐνθυμῶμαι! ἔπειτα νὰ μὴ μὰς ἀρροῦσῃ τίσιν γογγύρα, δεκαεπτὰς!... (ἀπομάσσουσα τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς).

PIX. Ἰδοῦ τώρα, κλαίει... ἀλλὰ τίς ἡ χρεία νὰ κλαίῃ τώρα; (συγκινημένος)

MART. Κλαίει τίσιν εὐχολῶς!

PIX. Καὶ ἐγὼ ἀπ' ἐναντίας θέλω νὰ τὴν βλέπω φαιδρῶν... (ἰπομάσσων τοὺς ὀφθαλμούς του) πικρῶσιν, κόρη μου... (τὴν ἀσπᾶται).

ΛΟΥΚΡ. Ὁ! πῶσιν ἡδύνη, θεῖέ μου, τὸ φίλημα τοῦτο!

ΙΣ. Ἄ! τὰ ἐμπροσθεματα εἶναι ἐν τάξει.

PIX. Ἐλα, πήγαινε νὰ κάμῃς τὴν λογαριασμὸν.

ΛΟΥΚΡ. Ἰδοῦ ἐγὼ... (βαδίζουσα προσχόπτει ἐπὶ τῶν βιβλίων καὶ σταματᾷ ἐπὶ τινος στιγμῆς, εἶτα πορεύεται παρὰ τὸ τραπέζιον μετὰ τοῦ Ἰσαάκ) Ἰδοῦ ἐγὼ.

PIX. (πρὸς τὴν Μαργαρίταν) Ἐλθέ! ἐδῶ, ἀδελφὴ μου, θέλω νὰ σοῦ ὀμιλήσω.

MART. Εὐχαριστῶς, διότι σὲ βλέπω εὐδαιμονῶ... (ἐπιλοδοῖ σιγῆ).

ΙΣ. Ἐδῶ (παρουσιάζων χορτίον τί)

τηρήσατε. αἱ γραμμαὶ εἶναι ἔτοιμα γράψατε ἐδῶ ὑψηλὰ «Κεφάλαιον, διάστημα δέκα χιλιάδες» ἐδῶ «Ἀγορά» (δακτυλοδείκτων πῶς μέλλει νὰ γράψῃ). — πάλιν «κέρδος» Τώρα, εἰς τὴν στήλην τῆς ἀγορᾶς ἐδῶ ὑποκάτω, εἶδη ἐμπορευμάτων— αὐτὰ εἶναι, ἀντιγράψατέ τα ἐν ἑσῶ ἐν παρατηρῶ. (παρατηρῶ ἐν τῷ χρονοφλακίῳ)

(ἡ Λουκρητία ἀρχίζει νὰ γράφῃ εἰς ἀκριβεῖται, καὶ ἀκίνητος θεωρεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ Γ. Οὐάου-κτῶνος)

PIX. Πρόσπει νὰ διορθώσωμεν τὸν πωροῦν χαρακτήρα τῆς.

MARG. Ἀλλὰ δύναται νὰ καταστῇ γλυκύτερος;

ΛΟΥΚΡ. (θεωρῶσα τὴν εἰκόνα ψιθυρίζει τοὺς ἐπομένους στίχους)

Σὺ, ὁ σωτὴρ τοῦθίνουμου, τοῦ καταπονηθέντος, ὁ δὲ νόμῳ, ὡς πατὴρ, τὴν γῆν διαφώτισας, Σὺ ὁ ὑψώσας τὴν φωνὴν κατὰ τῆς τυραννίας καὶ Καὶ «Στῆθεα τολμηρῶς εἰπὼν τῷ ἄγγελο, «μὴ πρῶτον δὲν θέλωμεν βασίλειον νὰ ἀνιδρύσῃς, σὺ γὰρ ἐγείρου, σπεύσον, καὶ ἀπὸ

IX. (δικαστῶν αὐτῶν) Εἰς τὸ σαλνίτρον εἰσεθε; (ἡ Λουκρητία ἔρχεται εἰς ἐκὼν, ὁ δὲ ἱερεὺς λαμβάνει τὸ χαρτὴν ἐν ᾧ ἔγραψα) Τύσον ὀλίγον ἐγράψατε; κάμειτε γρήγορα λοιπὸν

MARG. (ἐξακολουθοῦσα) Καὶ ὁμῶς ὁ γελῶν μας, ὁ δόκτωρ Ἐβερσον, ἐπέτρεψεν εἰς τὴν θυγατέρα του νὰ ὑπάγῃ νὰ σπουδάσῃ εἰς Ἀγγλίαν. εἰς τὸ ἐκ παιδευτήριον τοῦ Ὁξφόρδ.

PIX. Ἀλλ' ἡ νεάνις ἐκέλευε διέφερε καὶ διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν Λουκρητίαν εἶνε χαρακτικῆς ἡμέμου. δὲν ἦτο ἐπίφοβος, ἀλλ' ἡ Λουκρητία.

IX. (παρατηρῶν πάλιν) Μὰ προσέχετε λειπὸν, ἐγράψατε παράδεισος ἀντὶ αὐτῆρ.

PIX. Τί τρέχει;

IX. Χίλια λάθη μου κάμνει.

PIX. Μὴ ἀφαιρῆσαι, Λουκρητία.

IX. Ἄς περάσωμεν τώρα εἰς τὴν πώλητον. σὰς ὑπαγορεύω ἐγὼ κατὰ τά-

ξιν—δέκα σακκία—τρία βύτια—ἐπτὰ θαβέλια—εἰκόνη καντάρια—δέκα φούντα—ἐνδεκα χιλίον γραμμα.

ΛΟΥΚΡ. (ἐπέποσα πρὸς τὸ παράθυρον) Ἄ! ἡ χελιδὼν μου, ἡ χελιδὼν μου! (τρέχει πρὸς τὸ παράθυρον)

PIX. Τί συνέβη;

IX. Τί νὰ συμβῆ; εἶδε μίαν χελιδὼνα καὶ ἔφυγεν εὐθὺς.

PIX. (ὀργισθῆς) Λουκρητία!

ΛΟΥΚΡ. Εἶνε ἡ χελιδὼν θεῖε μου, ἥτις καθ' ἑκάστην ἔρχεται καὶ καθάται ἐπὶ τοῦ παραθύρου μου τὴν ἀγαπῶ τύσον!

MARG. Ὅποια ἀβράτος ἀσθημάτων!

PIX. Ὅποια μωρία, εἰπέτε κάλλιον.

ΣΚΗΝΗ Δ.

ΒΑΒΕΡΙΑ καὶ οἱ ἄνωγοι

ΒΑΒ. Ἐξέσθι, καλοὶ μου φίλοι;

ΛΟΥΚΡ. Ἄ! Βαβερία μου (δραμοῦσα ἀσπάζεται αὐτήν).

IX. Πᾶνε τώρα οἱ λογαριασμοί.

PIX. Εἶνε καιρὸς ἀπ' αὐτοῦ δὲν σὰς βλέπομεν.

MARG. Σχεδὸν ἐροθούμην ὅτι ἔλησθησθε τὴν παιδικὴν σὰς φίλην,

ΛΟΥΚΡ. Ἐγὼ ὁμῶς τοιούτου φίλου δὲν εἶχον.

ΒΑΒ. Καὶ εἶχες δίκαιον, καλὴ μου Λουκρητία. ποτὲ δὲν λησμονοῦνται τὰ πρῶτά μας φίλτρα.

PIX. Πῶς ἔχει ὁ δ' κτωρ πατὴρ σὰς;

MARG. Ἐχα πολλοὺς ἀσθενεῖς;...

IX. Ἠλουσιως ἀσθενεῖς ἔχει;

ΒΑΒ. Ἀγνοῶ τώρα εἶναι ἐξω τῆς αἰτίας, μετὰ τινος ξένου μας.

PIX. Ἐχετέ τινα ξένον; Εὐρωπαϊῶν;

ΒΑΒ. Ἐνὰ Ἀγγλον.

IX. Εἶνε ἔμπορος;

ΒΑΒ. Ποιητής.

ΛΟΥΚΡ. Ποιητής!...

IX. Χρεωκοπημένον ἔμπόριον.

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΗ

Ο ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ ΑΝΘΩΝ ἀναγγέλει πᾶρ βιβλίον οὐρανοῦ ἀρίστου πῆμπεται τῇ διευθύνσει.

Νομοσχέδιον περὶ δημοτικῆς καὶ γυμνασιακῆς ἐκπαιδεύσεως. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο συνετάχθη παρὰ τοῦ ἄλλοτε ἀξιότιμου ὑπουργοῦ κ. Γ. Μίληση, ἀφοῦ πρῶτον μετὰ μεγάλης περιστάσεως καὶ μελέτης ἐνέκυψεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦτου, θέλων νὰ θεραπεύσῃ τὰ τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως καὶ δὴ τῆς δημοτικῆς καὶ γυμνασιακῆς κακῶς παρ' ἡμῖν ἔχοντα. Δυστυχῶς, ἡ πτώσις τοῦ τότε ὑπουργοῦ ἐματαιώσε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ λυσίτελεις τῷ ἔθνει ἀγαθοὺς τούτους σκοποῦς τοῦ κ. Μίληση. Τὸ καθ' ἡμᾶς ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα ὅπως τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸ ἡμέτερον κράτος, ὅπερ πολὺ ὕστερεῖ κατὰ τοῦτο.

Ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ κ. Α. Ε. Λιβιεράτος ἐξέδοτο κατ' αὐτὰς ὥραιον δρᾶμα ὑπὸ τὸν τίτλον Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ. Τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ τιμωμένου φρ. 1 1) 2 θερμῶς συνιστῶμεν τοῖς κ. κ. συνδρομηταῖς ἡμῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΖΑΚ. ΑΝΘΩΝΟΣ

κ. Δ. Ζάκυνθον. Πολλοὶ, προσποιούμενοι τοὺς δυστυχεῖς, νομίζουσιν ὅτι θ' ἀποκτήσωσι τὴν συμπάθειαν τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ οὗτος ἀνέκαθεν ἐλάτρευσε τὰ χρήματα, συμπαθεῖ δὲ πρὸς τοὺς κατέχοντας αὐτά.—κ. Δ. Σ. Ζάκυνθον. Προτιμώτερον θὰ ἦτο ἀν' ἀντὶ ἐκείνων ἐδημοσιεύσωμεν τὰς τῶν δυστροποῦντων συνδρομητῶν μας εἰκόνας.—κ. Κ. Α. Ζάκυνθον. Σὰς συμβουλεύομεν νὰ λάβητε ὑπ' ὄψιν σὰς τὸ ἐν τῷ 96 φυλ. τῆς ἀξιολόγου Ἐστίας γνωμικὸν λίαν δι' ὑμᾶς κατ' ἄλληλον, ἔχον ὡς ἐξῆς. «Διανοῦ πολλὰ, ὀμίλει ὀλίγα, γράφε ὀλιγώτερα.»

κ. Κ. Ζάκυνθον. Πολλὰ καρδία θὰ ἐφαίνοντο εὐγενέστεραι ἀν' ἀντὶ νὰ φιλοξενῶσιν ἐμίσειον τὸν ἔρωτα.—Ἄδι. Α. Ζάκυνθον. Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μὴ ζῆται δικαιοσύνην ἀπελθοῦσα πρὸ πολλοῦ ἐντεῦθεν μᾶς ἀναμένει ἐν τοῖς Οὐρανοῖς.—κ. Σ. Φ. Ἀθήνας. Ὑπηρετήσας ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη ὡς Σχολάρχης ἐνταῦθα, ἀπελάμβανεν ἐξ ἰδιαιτέρων παραδόσεων 200—250 δρ. κατὰ μῆνα, μαθηταὶ τοῦ δὲ ἦσαν οἱ ἐν τῷ Ἑλλ. Σχολείῳ μαθητεύοντες!!!—κ. Ε. Ζ. Ἀθήνας. Τὰ ἐν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ δημοσιεύμενα πρὸ δύο μηνῶν ἔκειντο ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἐστοιχειοθετημένα, ἐν τῷ ἐπομένῳ εὐχαρίστως.—κ. Δ. Κ. Φιλιατρά. Τὰ φυλλάδια τακτικώτατα σὰς ἐστάλησαν, ἐρωτήσατε εἰς τὸ αὐτόθι ταχυδρομείον.—κ. Γ. Α. Μανσοῦραν. Τὰ αἰτηθέντα δρᾶματα σὰς ἐστάλησαν ἐλήφθησαν;—κ. Σ. Πάτρας. Μὴ λησμονεῖ τὴν γαλλικὴν παροιμίαν A quelque chose malheur est bon.—κ. Σ. Κ. Μ. Ἰθάκη. Εὐγνωμονοῦμεν.—κ. Μ. Κ. Σμύρνην. Ἐπιστολὴν μας ἀγνοοῦμεν ἀν' ἐλάβετε. «Ελευθεροὶ» εὐρίσκονται πολιορκημένοι ἐν τῷ ἡμετέρῳ γραφείῳ. Ἀγνοοῦντες τί νὰ πράξωμεν, ἀναμένομεν ἐπιστολὴν σὰς.—κ. J. M. Ζάκυνθον. Εὐτυχῶς, δὲν ἀνταλλάσσομεν τὸ ἡμέτερον φύλλον μετὰ τοῦ «Journal des Demoiselles», διότι ἡ σύνταξις αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐξ ἀνδρῶν καὶ οὐχὶ ἐκ γυναικῶν.—κ. Δ. Τ. Κορώνη. Δὲν σὰς ἐλησμονήσαμεν, ὅπως πιστεύομεν, καὶ ὑμεῖς.—κ. Σ. Μ. Ἀθήνας. Ζητήσατε εἰς τὸ ταχυδρομείον τὴν παραγγελθέντα ὑμῖν. Βεβαίως θὰ μᾶς συγχωρήσῃτε διὰ τὴν ἐπὶ ποσοῦτον χρόνον ἀμέλειαν μας.—κ. Δ. Φ. Πόρτ-Σάιτ. Πιστεύομεν ὅτι θὰ πράξῃτε ὅ,τι σὰς γράφομεν.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ὁ ἀξιότιμος ἡμῶν συμπολίτης κ. Φ. Καρρέρ, ὃ κατὰ τὸ 6'. ἔτος τοῦ Ζακυνθίου Ἀνθῶνος συντάκτης τοῦ ὠραίου διηγήματος «Γεώργιος καὶ Ζωή,» κατ' αὐτὰς περατώσας καὶ ἑτεροναύτου ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον· «Ὁ Τιμωρὸς Ἐρως» εὐμενῶς παρεχώρησεν ἡμῖν αὐτὸ πρὸς δημοσίευσιν, οὐτινος καὶ ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ Ζ'. φυλλαδίου. Ἐπίσης γνωστοποιούμεν ὅτι καὶ ἄλλοι τινὲς λόγιοι ἐκ τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν, οἱ κατὰ τὸ 6'. ἔτος κοσμήσαντες τὰς στήλας τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ καὶ ἀπὸ τινος ἀποσχόντες τῆς συμπράξεώς των ἕνεκα ἰδιαιτέρων ἀσχολιῶν, ὑπεσχέθησαν ἡμῖν καὶ πάλιν τὴν πνευματικὴν αὐτῶν συνδρομὴν.

Ἐξαίτουμέθα συγγνώμην παρὰ τοῦ ἀξιότιμου φίλου καὶ συνεργάτου ἡμῶν κ. Καταιβάτη ἐὰν ἕνεκα τῆς πληθύος τῆς ὕλης ἠναγκάσθημεν νὰ μὴ δημοσιεύσωμεν δλόκληρον τὸ δοθὲν ἡμῖν κεφάλαιον τῆς γλαφυρᾶς αὐτοῦ μεταφράσεως δι' οὗ περατοῦται τὸ Α'. μέρος.

Τὴν 7 Νοεμβρίου ἀρχεται τῶν ἐργασιῶν του, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Κας Βερναρδάκη, παρὰ τὴν ὁδὸν Μητροπόλεως, νέον παρθεναγωγεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν Κ. Κ. Πομόνη, ἡμετέρων συμπολιτῶν, κεκτημένων διδασκαλικῶν πτυχίων καὶ παρὰ τῆς Σ. Κυβερνήσεως ἐξαιτησαμένων καὶ ἐπιτυχουσῶν τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν.

Τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦτο, περιέχον καὶ νηπιαγωγεῖον, ἰδρύεται ἐπὶ ὅλως νέων βάσεων κατὰ τὸ σύστημα τῆς Κας. Καμπάν, οὐτινος ἡ ἐπιτυχία τοσοῦτους ἀγλαοὺς καρποὺς παρήγαγεν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ, καὶ κατὰ τὸ ὅποιον τὰ τέκνα, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾖσι, κρίζοντα δύνανται νὰ ἐκμάθωσι πᾶν ὅ,τι ἐπιβάλλει αὐτοῖς ὁ διδάσκαλος.

Περιττὸν δὲ ὅλως κρίνομεν νὰ ἐκταθῶμεν ἐνταῦθα περὶ τοῦ εὐμεθόδου τοῦ ἀρίστου τούτου συστήματος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἱκανότητος τῶν Κ. Κ. Πομόνη, ἀνατραφειῶν καὶ ἐκπαιδευθειῶν ἐν Ἀθήναις καὶ αἷς μεγίστη περιποεῖ τιμὴ τὸ εὐσπλαγχνον τῆς καρδίας αὐτῶν, γνωστοποιουσῶν ὅτι καὶ δωρεὰν δέχονται περὶ τὰ δικτῶ ἢ δέκα τέκνα εἰς τὸ νηπιαγωγεῖον καὶ ἰσάριθμα εἰς τὸ παρθεναγωγεῖον, ἂν πραγματικῶς ταῦτα δέωνται προστασίας, πιστοποιουμένης παρ' ἀξιοπίστων προσώπων. Τοῦτο καὶ μόνον εἶνε ἀρκούσα σύστασις δι' αὐτὰς καὶ πιστεύομεν ὅτι οἱ ἡμέτεροι συμπολίται ἄσμενοι θέλουσιν ὑποστηρίξει αὐτάς.

Ὁ δήμαρχος Ζακυνθίων εἰδοποιεῖ τὸ κοινὸν ὅτι ἡ σύνταξις τοῦ προκαταρκτικοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου τοῦ ἡμετέρου δήμου ἐνεργηθήσεται ἀπὸ τῆς 7 μέχρι τῆς 26 ἑνεστώτος Νοεμβρίου, καθ' ἃς ἐγγραφῆσονται οἱ ἐκλογεῖς τοῦ δήμου τῆς πρωτεύουσας, ἀπὸ δὲ τῆς 27 μέχρι τῆς 30 ἰδίου μηνὸς οἱ τῶν Παρεδρείων. Καὶ οἱ μὲν ἐκλογεῖς τῆς πρωτεύουσας ἐγγραφῆσονται ἐν τῷ δημαρχικῷ καταστήματι, οἱ δὲ τῶν παρεδρείων ἐν ἐκάστῳ Παρεδρείῳ.

Εὐχαρίστως πληροφοροῦμεθα ὅτι τὸ ἀρτίως ἐνταῦθα συστηθὲν σωματεῖον τῆς σιντεχνίας τῶν κουρέων ὁσημέραι ἀναπτύσσεται καὶ προοδεύει, τακτικῶς συνεδριάζον καὶ περὶ πολλοῦ ποιούμενον τῆς ταχείας προαγωγῆς αὐτοῦ. Τοιαῦτα ἔργα εἶναι ὀμολογουμένως παντὸς ἐπαίνου ἄξια, εὐχόμεθα δὲ ὅπως καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν τεχνιτῶν καὶ ἐργατῶν συνέλθωσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ.